Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: halksuzi@sand.uz ● 2002 йил 23 август, 175-176 (3003-3004) Жума

УШБУ СОНДА

ПАРЛАМЕНТ

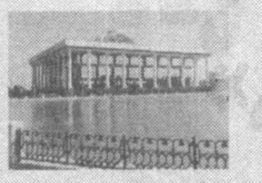

Қонун, мулоҳаза, таклиф

2-бет

ИЖТИМОИЙ ҲАЁТ

Сўнгги ўн бир йил мобайнида мамлакатимизда «Ўзбекистон халқи» деган аҳолининг янги ижтимоий бирлиги пайдо бўлди.

3-бет

МАЪНАВИЯТ

Турғун Алиматов Америка Қўшма Штатларида юрганида тутдан ясалган ўймакор танбурига бир мутахассис маҳлиё бўлиб, 5 минг доллар таклиф қилди.

4-бет

РЕКЛАМА

«Лаззат» номи билан...

5-бет

ИНСОН ВА ҚОНУН

Ит пиёзлар орасига усталик билан яшириб қўйилган 3 килограммдан ортиқ героин гиёҳвандлик моддасини топиб берди.

6-бет

НИГОҲ

Бронза асрида бош суякда операция қилинган

7-бет

ГУРУНГ

2002 йил апрель. Парижнинг қоқ маркази Эйфель минорасининг шундай этагидаги «Швейцария қишлоғи»даги «Арт этюд» галереясида Малика илк бор таникли модельер Лола Бобоева билан ўзининг «Бойсун нигорлари» коллекциясини намойиш этди.

8-бет

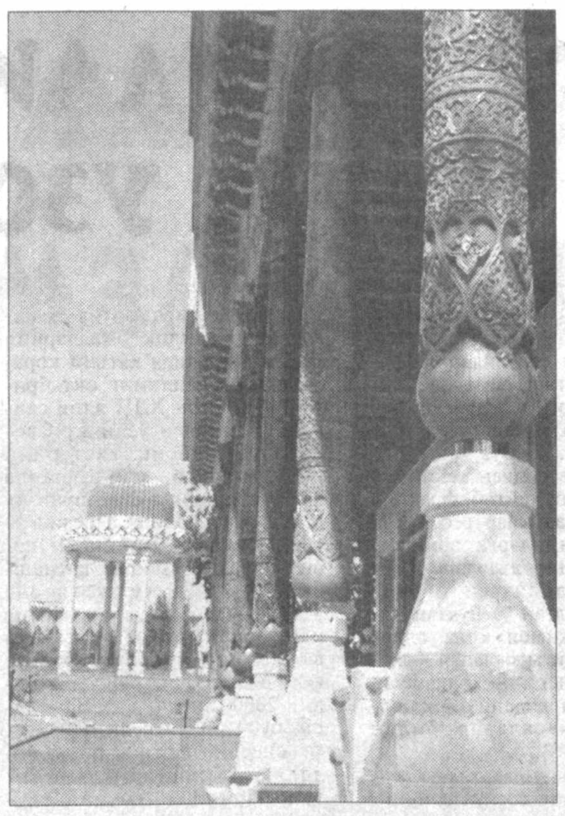

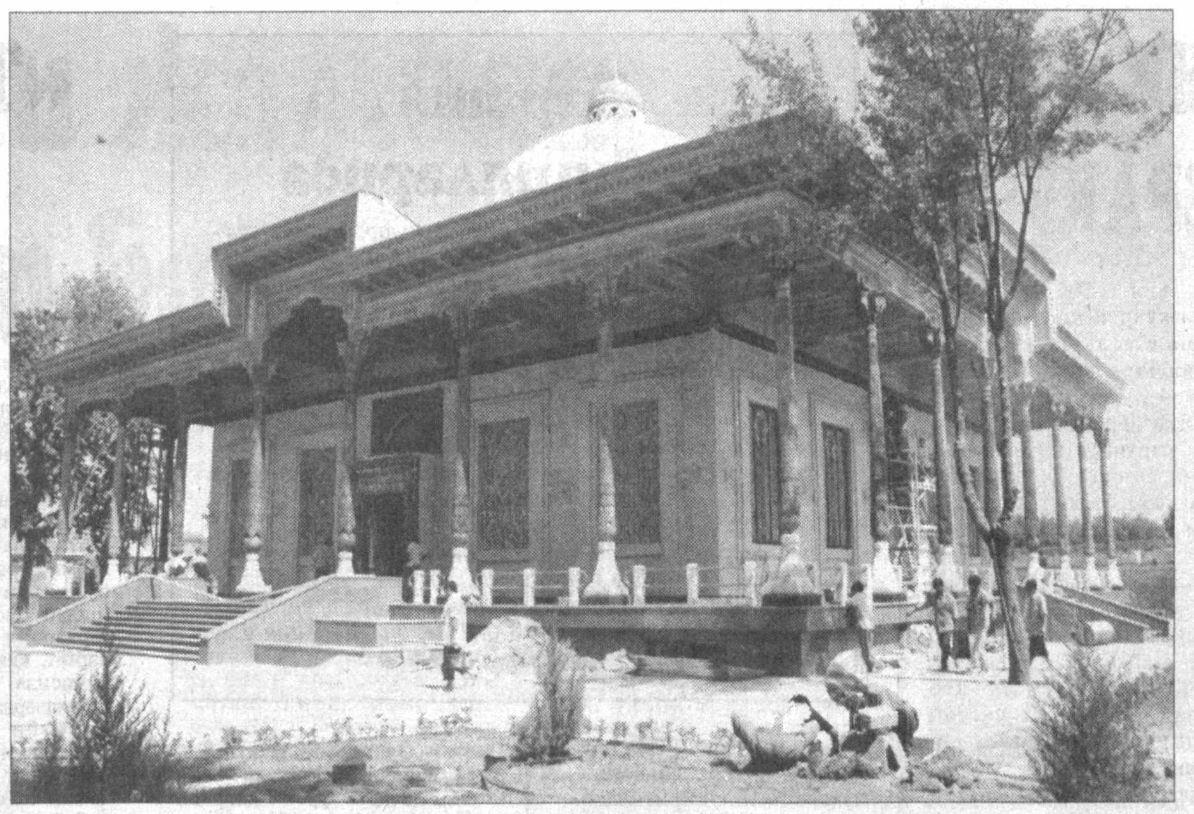

Мозийлардан сўз очар...

Яқин қолди... Шаҳид кетган падари бузруквори, волидаи муҳтарамаси, жигаргўшаларининг изларини излаб, бўзлаб юрган ватандошлар шу манзил-макондан – «Қатағон қурбонлари хотираси» музейидан топишади уни. Оилаларининг бекафан, бежаноза кетган бақувват «устунлари»дан, «кўз қорачиғлари»дан мосуво бўлганлар озмунчами ахир? Бу кун уларнинг кўнгилларига шу маскан таскинлик бериши, шубҳасиз. Зеро, музей устунлари бақувват, нақшинкор – улар ҳар бир шаҳид кетганлар оиласига мадад бўлгулик. Ичи осойишта-тинч, қўйилган экспонатлар мозийдан сўзлагудек. Яқин қолди... Неча йиллик армонлари ушалишига.

Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

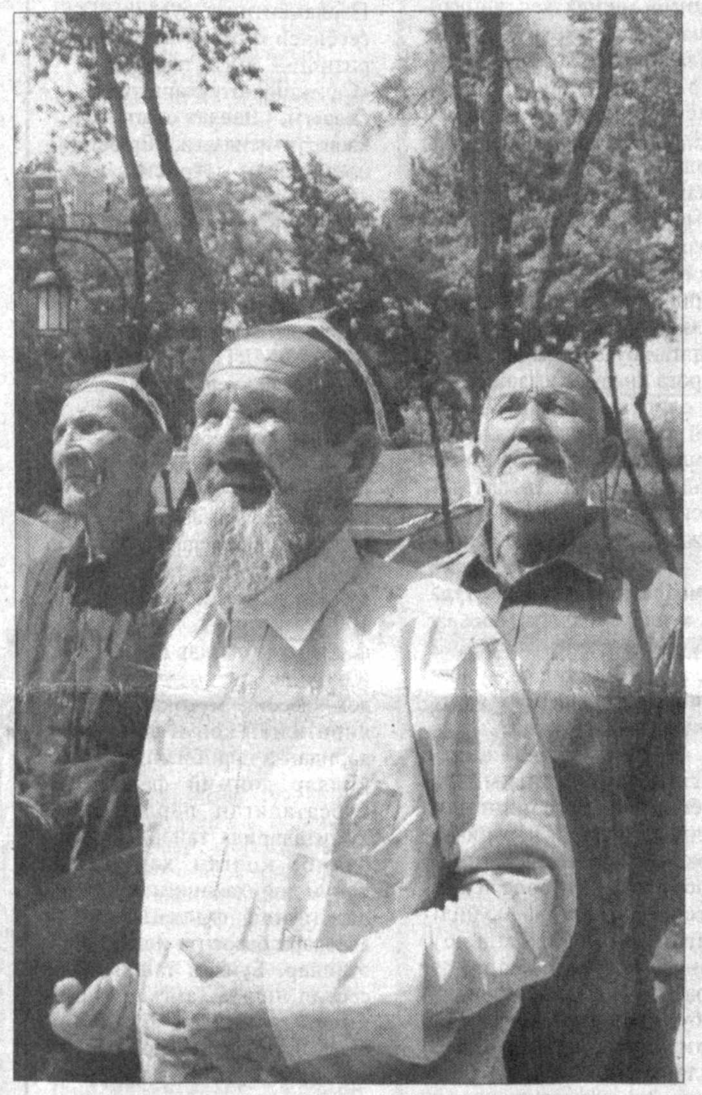

Олий Мажлисда

Кеча Олий Мажлиснинг Атроф муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш масалалари қўмитасининг мажлиси бўлди. Мажлисни мазкур қўмита раиси Қ.Жумабеков олиб борди.

Депутатлар Олий Мажлиснинг тўққизинчи сессияси кун тартибига қўйилган масалаларни, шунингдек қўмита томонидан парламентнинг бўлажак сессияси муҳокамасига киритилаётган янги таҳрирдаги «Ер ости бойликлари тўғрисида»ги Қонуннинг ҳамда «Табиатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонунга ва Ўзбекистон Республикаси Табиатни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси тўғрисидаги Низомга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги қонунларнинг лойиҳаларини муҳокама қилдилар. Таъкидлаб ўтилдики, янги таҳрирдаги «Ер ости бойликлари тўғрисида»ги Қонун лойиҳасида ер қаъридан оқилона, комплекс фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишнинг умумий ҳуқуқий, ташкилий ҳамда иқтисодий асослари белгиланган. Мазкур қонун лойиҳаси Ер кодекси ва Фуқаролик кодексига, «Экологик экспертиза тўғрисида»ги, «Маҳсулот тақсимотига оид битимлар тўғрисида»ги ва «Чиқиндилар тўғрисида»ги қонунларга мувофиқ ҳолга келтирилган.

Қўмитанинг саккизинчи ва тўққизинчи сессиялар оралиғи давридаги иш якунлари кўриб чиқилиб, унда депутатларнинг қабул қилинган қонунлар ижроси устидан назоратни таъминлашдаги тутган ўрни ва масъулиятини ошириш зарурлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Мажлис якунлари бўйича тегишли қарорлар қабул қилинди.

Ўз мухбиримиз.

«БМТ кубоги» мусобақалари

Юртимизда болалар ўртасида спорт турлари бўйича ташкил этилаётган мусобақалар талайгина. Бундай тадбирлар ўғил-қизларимизнинг жисмоний тарбия ва спорт билан мунтазам шуғулланиши ҳамда соғлом турмуш тарзини ҳаётга татбиқ этишда муҳим ўрин тутади.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг мамлакатимиздаги ваколатхонаси ва Ўзбекистон теннис федерацияси ҳам шу мақсадда анъанавий "United Nations Cup" - "БМТ кубоги" мусобақаларини ўтказиб келмоқда.

Жорий йилнинг 26 августида пойтахтимизда ана шу халқаро ўсмирлар мусобақаси бошланади.

(Давоми 3-бетда).

РАҚАМЛАР сўзласин

Бугун Ўзбекистонда

526 газета

167 журнал чоп этилмоқда.

Бу 1991 йилдагига қараганда қарийб **2 баравар** кўпдир.

«УМИД» ОПЕРАЦИЯСИ БОШЛАНДИ

Ўзбекистон билан АҚШ ўртасидаги ҳамкорлик алоқалари ҳар томонлама кенгайиб бормоқда. Айниқса, шу йилнинг мартида давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг АҚШга буюрган расмий ташрифи ушбу ҳамкорликни сифат жиҳатидан янги босқичга олиб чиқди. Сафар чоғида мамлакатларимиз ўртасида Стратегик шериклик ва ҳамкорлик асослари тўғрисидаги декларация имзоланди.

Кези келганда шуни ҳам таъкидлаш жоизки, ушбу ҳужжат нафақат хавфсизлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, балки сиёсий, иқтисодий, маданий, гуманитар, ижтимоий, жумладан, тиббиёт соҳасида ҳамкорликни кенгайтиришни кўзда тутади. Айни пайтда АҚШ ҳукумати ва ушбу мамлакатнинг талай нодавлат ташкилотлари томонидан мамлакатимизда тиббиёт соҳасини ривожлантириш борасида қатор лойиҳалар амалга оширилмоқда. Сифатли дори-дармон ва замонавий тиббиёт ускуналари келтирилмоқда. АҚШнинг Европа ва Евроосиё мамлакатларига ёрдам кўрсатиш бўйича дастурлари мувофиқлаштирувчиси маҳкамаси ҳомийлигида мамлакатимизда амалга оширилаётган "Умид" операцияси ҳам бундай алоқалар тобора кенгаяётганидан далолатдир. Мазкур йирик лойиҳа доирасида 22 август куни АҚШдан инсонпарварлик ёрдами олиб келган самолёт Тошкент аэропортига қўнди.

«Умид» операцияси бошланиши муносабати билан Тошкент аэропортида маҳаллий ва халқаро журналистлар учун матбуот анжумани ўтказилди. Унда Ўзбекистон Бош вазирининг ўринбосари Ҳамидулла Кароматов, АҚШнинг Европа ва Евроосиё мамлакатларига ёрдам кўрсатиш бўйича дастурлари мувофиқлаштирувчиси Уильям Тэйлор ва бошқа расмий кишилар иштирок этди.

(Давоми 3-бетда).

Сўнгги хабарлар

ДОЛЗАРБ МАСАЛАГА БАҒИШЛАНДИ

Қашқадарё вилоят ҳокимлигида ғўза парваришининг боришига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Уни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Исмоил Жўрабеков бошқарди.

Баҳорнинг серёғин келишига қарамай, омилкорлик билан қилинган меҳнат туфайли воҳада кўзланган миқдордаги ҳосил етиштирилди. Ғўза ривожи яхши. Бироқ бундан хотиржамликка берилаётган хўжаликлар ҳам йўқ эмас. Август ойининг иккинчи ўн кунлигида юз берган гармсел ғўзаларга салбий таъсир кўрсатди. Айрим майдонларда уларнинг гули, шонаси, ҳатто кўсакларининг тўкилишига сабаб бўлди. Айни пайтда барча жойда ҳам ғўзага ишлов беришда техника кучидан унумли фойдаланиляпти, дейиш қийин. Суғоришда узилишлар бор. Бундай ҳолни Қамаши, Ғузор, Яккабоғ, Чироқчи, Шаҳрисабз туманларида кўриш мумкин.

Шу кунларда ғўза парваришини давом эттириш ҳосил чўғининг ортишига олиб келади. Айни пайтда кўсак қуртига қарши курашни кучайтириш лозим.

Йиғилишда вилоят ҳокими Б. Ҳамидов иштирок этди.

А. ТАЙПАТОВ,
ЎзА мухбири.

Ёшлар куни

Фарғона шаҳрида вилоят шаҳарлари ва туманларида яшаётган ёшлар жамул-жам бўлдилар. "Вилоят ёшлари куни" тантаналарига йиғилган ёшлар аввало бир-бирлари билан танишдилар, ўзлари ишлаб чиқарган маҳсулотлар намойишини ташкил этдилар. Шунингдек, турли мавзулардаги танловлар, викториналар кечага ўзгача файз киритди. Бадиий ҳунармандчилик бобида Марғилон, Бешариқ, Ўзбекистон, Тошлоқ тумани ёшлари беназир эканликларини намойиш этдилар. Илк бора ташкил этилган "Кумушбиби" танловида марғилонлик Шаҳноза Ғаниева ғолиб деб топилди.

Мустақиллик иншоотлари

Қайси бир саноат шаҳрини олманг, албатта, темир йўл кириб борганига гувоҳ бўласиз. Бирор тадбиркор йирикроқ корхона қурмоқчи бўлса, темир йўлга яқин жойни мўлжаллайди. Дарҳақиқат, пўлат излар етиб борган манзил обод, инсонлари бой, яшаш имкониятлари енгил бўлади.

Чиндан ҳам, темир йўллар юртнинг қон томирлари, иқтисодиётнинг асосий таянч воситаларидан биридир.

Қизилқумнинг қон томири

Айнан шу йўллар жаҳон бўйлаб энг қулай ва арзон «боғланиш»га имкон яратади. Буни юртимизда юк ташишнинг 66 фоизи, экспорт ва импорт учун ташилаётган юк ҳажмининг қарийб 80 фоизи пўлат излар орқали манзилларга етказилаётгани мисолида ҳам кўриш мумкин. Шу маънода «Навоий – Учқудуқ – Мискин – Султон Увайстоғ – Нукус» магистрали қурилишини мустақиллик йилларининг ноёб мўъжизаси, дейиш мумкин. Қарангга, собиқ иттифоқ даврида Навоий-Учқудуқ темир йўли ўн икки йил ичида қурилиб битказилган экан. 796,2 километр масофадаги йўл қурилиши эса 5 йилда якун топди. Инсон қадами камдан-кам етган яйдоқ кенгликлар, тоғу қирликлар, баланд-пастликлар бўйлаб ўтган йўл яхлит тасмадай товланиб турибди. Симоб устунлари етмишдан ошиб-тушиб турган иссиғу совуқда бундай катта ҳажмдаги ишни уддалаш осон кечмади.

– Лойиҳада ҳар қарич масофа аниқ, пухта ўрганиб чиқилганлигини барчамиз ҳис этгандик, – дейди Навоий темир йўл қурилиши таъмирлаш корхонаси бошлиғи Шоназар Эрназаров, – Қизилқумнинг табиати «инжиқ». Бир зумда қум барханларини шамол олиб кетади. Қор ва сел кўчиш эҳтимоллари ҳам кўп.

Эсимда, Шоназар ака газетамиз сураткаши Тоҳиржон Ҳамроқулов билан қирчиллама қиш кунида бизни Учқудуқ атрофидаги қурилиш майдонига бошлаб борганди. Неча марталаб қор уюмлари ичида қолиб кетдик. Чимчилаб олаётган совуққа бардош бериш қийин эди. Лекин манзилдаги қайноқ ҳаёт ҳаммани

(Давоми 3-бетда).

Поезд орзу манзили томон элтди

Репортаж

Пойтахтнинг Бош темир йўл шоҳбекати одатдагидан ўзгача тус олган. Ҳар жой, ҳар жойда ўрнатилган байроқлар ҳилпираб турибди. Паннолар, шиорлар киши эътиборини тортади. Бу, албатта, бўлажак шодиёнадан нишона эди...

Соат миллари 22.00ни кўрсатди. У ёқдан-бу ёққа югуриб-елаётган темир йўл ходимлари-ю шодиёнага дахлдор кишилар бир зум бўлса-да тин олишмайди. Орадан дақиқалар ўтди. Шу чоғ денг, атрофни карнай-сурнай наволари тутди. У бирам ёқимли, бирам ёқимли эди. Шундан-да, дилларга хуш кайфият уфурди. Юзларига шукроналик, шодмонлик, мағрурлик инган юртдошларимиз чиройли безатилган вагонлар томон кела бошладилар.

Бу «Навоий–Учқудуқ – Султон Увайстоғ – Нукус» йўналишида йўловчилар ташиш бошланишига бағишланган тантана эди. Тўпланганлар эса ана шу темир йўл линияси бўйича ҳаракатланадиган биринчи йўловчи поезд йўловчилари – меҳнат фахрийлари, йўл қурилишида фаол иштирок этган илғорлар, жамоатчилик вакилларидир.

Мазкур тантанага бағишланган йиғилишни «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик компанияси бошқаруви раиси Р. Зоҳидов очди. Ушбу йўналиш бўйича юрадиган биринчи йўловчи поездига чиқиш рамзий лентасини қирқиш Ўзбекистон Қаҳрамони, Халқ шоири А. Ориповга топширилди.

Мазкур тантанали маросимда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари К. Тўлаганов иштирок этди.

Газета саҳифаланаётганда

Ўзбекистонда ягона темирйўл тизимини таркиб топтириш, янги ҳудудларни ва фойдали қазилма конларни тўла ўзлаштириш, республикамиз аҳолиси ва халқ хўжалигини темир йўл хизмати билан таъминлаш, Навоий вилоятида ва Қорақалпоғистон Республикасида транспорт тармоғи ва ишлаб чиқаришни ривожлантириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси 1993 йил 6 августда «Навоий – Учқудуқ – Султон Увайстоғ – Нукус» темирйўл линиясини қайта таъмирлаш ва қуриш ҳақида» қарор қабул қилган эди.

Бу қарорда мавжуд «Навоий–Учқудуқ Нукус–Султон Увайстоғ» темирйўл линияларини қайта таъмирлаш ва «Учқудуқ–Мискин–Тўрткўл–Султон Увайстоғ» йўналишида янги темирйўл линиясини қуриш мақсадга мувофиқлиги белгилаб берилган.

Қурилиш буюртмачиси қилиб, «Ўзбекистон темир йўллари» ДАТК, уни лойиҳалаштириш ва қуриш бўйича бош пудратчи қилиб, «Ўзбектрансқурилиш» уюшмаси кўрсатилгани эсимизда.

1999 йил 4 мартда Вазирлар Маҳкамасининг «Учқудуқ-2 – Мискин – Султон Увайстоғ» темирйўл линияси қурилишини жадаллаштириш ҳақида»ги қарори қабул қилинган эди. XXI асрга саноқли дақиқалар қолганда – 2000 йилнинг декабрь ойида эса икки томондан қуриб келинаётган, умумий узунлиги 342 км. бўлган темир йўл бир-бирига туташтирилди. Ўтган йил 23 мартдан бошлаб, биринчи босқичда юк поездлари қатнови ташкил этилди. Бу ўз навбатида компаниянинг юк айланмасини 960 миллион тонна-километрга оширди. Ўтган йили мамлакатимиз учун юк ташишдан қўшимча равишда 6,1 миллиард сўм даромад олиш имконини берди. Бурунги йилнинг 20 мартидан жорий йилнинг 1 июлигача ўтган вақт мобайнида янги темирйўл линиясида 4700 минг тоннадан зиёд юк ташилган. Ўзбекистон Республикаси учун 18 миллион АҚШ доллари миқдорида эркин муомаладаги валютани тежаш имконига эга бўлинди.

(Давоми 3-бетда).

«Халқ сўзи» назоратида

ҲИСОБЧИГА ҲОЛВА, ИШЛОВЧИГА... «СОПТОЛИ»

"Халқ сўзи" газетасининг 2002 йил 6 июнь сонида чоп этилган "Ҳисобчига ҳолва, ишловчига "соптоли" сарлавҳали мақола туман ҳокимлигида барча ширкат ва фермер хўжаликлари раислари, банк раҳбарлари, Пахтакор ширкат хўжалиги бошқарув аъзолари иштирокида ўрганиб чиқилди.

Ҳокимнинг жавоби шундай

"Пай жамғармасини шакллантириш, мулкий пайларни тақсимлаш ва улар бўйича дивидентлар тўлаш тартиби тўғрисида"ги Низомнинг 31-бандида пай улушига тўғри келадиган дивидентлар хўжалик йилни 20 фоиз самарадорлик билан якунлаганда ширкат аъзоларига тақсимланиши кўрсатиб ўтилган. Лекин Пахтакор ширкат хўжалиги 2001 йилни 6,1 фоиз рентабеллик билан якунлагани сабабли аъзоларга дивидент тақсимланмаган.

Мазкур ширкат хўжалигининг 2002 йил 1 июль ҳолатига кўра иш ҳақидан қарздорлиги 3 миллион 235 минг сўмни ташкил этади. Бу эса хўжаликда молиявий интизомнинг бўшашиб кетганлигидан далолат беради. Шу боис ҳисобчи М.Мелиқулов, ер тузувчи муҳандислар А.Отамуродов ва А.Абдуллаевлар эгаллаб турган вазифасидан озод қилинди.

Р. АЛИМОВ,
Олтинсой тумани ҳокими.

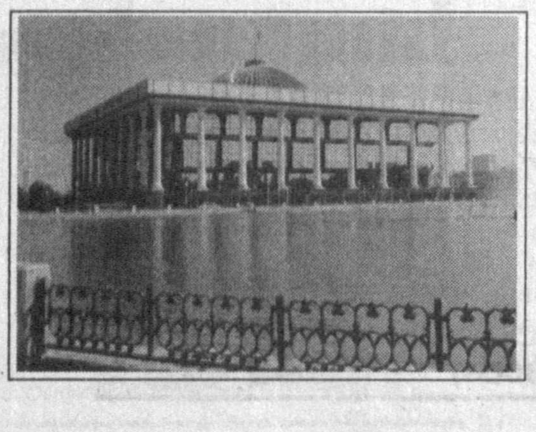

Олий Мажлиснинг IX сессияси олдидан

ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТНИ ШАКЛЛАНТИРИШ — ОЛИЙ МАҚСАДИМИЗ

Партия фракцияларида

Маълумки, демократик институтлар, хусусан, сиёсий партиялар чинакам фуқаролик жамиятини барпо этишда муҳим аҳамият касб этади. Модомики, шундай экан, бугун сиёсий партиялар нима билан банд? Партияларнинг Олий Мажлисдаги фракциялари-чи? Улар бўлажак сессияга қандай тайёргарлик кўришмоқда? Кўп бора таъкидланганидек, нега сиёсий партияларнинг ижтимоий ҳаётдаги таъсири у даражада сезилмаяпти? Алқисса, бундай саволларни яна давом эттириш мумкин. Биз уларнинг ўзларига айни шу саволлар билан мурожаат қилдик.

Мухбиримизнинг Фидокорлар Миллий демократик партиясининг Олий Мажлисдаги фракцияси раиси Аҳтам ТУРСУНОВ ва Ўзбекистон Халқ Демократик партиясининг Олий Мажлисдаги депутатлар фракцияси раҳбари Изидор КОЧМАРИК билан қилган суҳбатида юқоридаги саволларга жавоб изланди.

«ТАВАККАЛ ҚИЛИШНИ ҲАМ ЎРГАНИШИМИЗ КЕРАК»

— Аҳтам Саломович, хабарингиз бор, Президентимиз Олий Мажлиснинг сўнгги сессиясида демократик институтлар, хусусан, сиёсий партияларнинг ижтимоий ҳаётдаги таъсири, ўрни ва мавқеи сезилмаётганлигига яна бир бор эътибор қаратган эди. Айтинг-чи, сиёсий партиялар ва уларнинг парламентдаги фракцияларини рисоладагидек фаолият кўрсатиши учун нималар қилиш керак?

— Мамлакатимизда парламент ислоҳотлари кечаётган бир шароитда сиёсий партиялар тўғрисидаги қонун ҳужжатларини такомиллаштириш, парламентдаги сиёсий партиялар фракцияларининг мавқеини ошириш лозим, деб ўйлайман. Бу борада, энг аввало, қонун ҳужжатларимизда фракцияларнинг асосий ваколатларини мустаҳкамлаб қўйиш керак.

Иккинчидан, Қонунчилик палатасидаги фракциялар ваколатларини кенгайтириш тўғрисидаги масалани яна бир марта чуқурроқ ўйлаб кўриш керак. Айни вақтда уларнинг ҳуқуқлари Ўзбекистон Республикасининг «Сиёсий партиялар тўғрисида»ги Қонунининг 13-моддасида белгилаб қўйилган. Фракциялар ваколатларининг кенгайтирилиши бир томондан бугунги кундаги амалиётнинг қонун даражасида мустаҳкамланиши (фракция йиғилишларининг ўтказилиши тартиби, фракцияларнинг ички тизими тўғрисидаги масалаларни мустақил ҳал этиш, қонун лойиҳаларининг муҳокамаси, қонунчилик ишлари режаси ва бошқалар), бошқа томондан эса хориждаги қатор мамлакатлар парламентларининг фракциялари эга бўлган ваколатларни (коллегиал раҳбар орган, парламент қўмита ва комиссиялари таркибидан ўз вакилларини чақириб олиш, фракция аъзоларини ўз таркибидан чиқариш ҳуқуқи) бизнинг партия фракцияларимизда ҳам кўзда тутиш орқали амалга оширилиши мумкин.

Учинчидан, менимча, парламент фракцияларининг ваколатларини қонун ҳужжатларида мустаҳкамлаб қўйишнинг ўзи кифоя эмас. Негаки, уларни амалга ошириш механизмлари, фракцияларнинг ўз ваколатларини амалга оширишлари учун зарур бўлган шароитларни яратишни ҳам олдиндан ўйлаб кўришимиз керак. Айнан фракцияларнинг ўз ваколатларини амалга оширишнинг аниқ-равшан механизмлари мавжудлиги, фракцияларнинг бу ваколатлардан самарали фойдаланишлари, парламент ишида фаол қатнашишлари учун зарур шарт, асосий кафолат ҳисобланади.

Ҳуқуқий базани такомиллаштириш парламентда сиёсий партиялар фракцияларининг самарали ишлаши учун асосий, лекин ягона шарт, десам, янглишган бўламан. Сиёсий партияларнинг мамлакатимизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги ролини, фаоллигини ва мавқеини ошириш масаланинг яна бир томонидир.

Фақатгина мафкураси кучли, ўз электоратининг манфаатларига таянадиган конструктив дастурга эга бўлган сиёсий партиягина парламентда мустаҳкам ўрин эгаллайди.

Парламент қуйи палатасини шакллантириш ва фаолиятидаги сиёсий партиялар учун яратилган энг либерал ҳуқуқий шароитлар ҳам мана шуларсиз самарадорликни таъмин эта олмайди.

— Биласиз, ҳар бир партиянинг халқ орасидаги обрўси ўз ғояларига оммани қай даражада ишонтира олишига боғлиқ. Модомики, шундай экан, сиз етакчилик қилаётган партия шундай даражага эриша олди, деб ўйлайсизми?

— Ҳозирча бу масала мени бутунлай қониқтиради, деб айта олмайман. Кўп нарса сиёсий партиянинг шу жамиятга керак эканлигидан келиб чиқади. Менимча, сиёсий партия жамиятнинг сиёсий савиясига мос келиши, ундан қолиб ҳам ёки анча илгарилаб ҳам кетмаслиги керак. Акс ҳолда, сиёсий партия жамият томонидан ё тушунилмайди, ёки унинг фаолияти умуман сезилмай қолаверади. Бу томондан олганда биз аҳолининг сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ва бошқа талабларига жавоб берар эканмиз, онгли равишда таваккал қилишни ҳам ўрганишимиз керак. Эҳтимол, бунинг учун жойларда анчагина ишларни амалга оширишимиз, ёшларнинг интилувчанлигига кўпроқ ишонишимиз, ташаббусларини янада кўпроқ қўллаб-қувватлашимиз керакдир.

Яна бир томондан, сиёсий партия баъзилар ўзларини безовта қилган муаммолари билан дардлашиб, уни ҳал этиш муаммоларини излагани келадиган, бошқалар нима қилишлари ва қаерга боришларини аниқлаб олувчи ўзига хос бир чойхона вазифасини ҳам ўташи керак, деб ўйлайман. Чунки сиёсий партияга партия аъзолари, унинг электорати, хайрихоҳлари ва айниқса, сиёсий партия ҳақида ҳеч қандай тасаввурга эга бўлмаганлар билан доимий мулоқот зарур. Бундай мулоқотсиз, сиёсий партия жамият ҳаётидан бегоналашиб қолади. Бугунги кунда амалга оширилаётган парламент ислоҳотлари бизга мазкур муаммоларни ижобий ҳал этиш имконини бериб, сиёсий партияларни халққа, аниқроқ қилиб айтадиган бўлсам, ҳар бир фуқарога янада яқинлашишига олиб келади. Ана шундай кунларда Фидокорлар Миллий демократик партиясининг халқ орасидаги обрўси ҳақидаги саволингизга ҳожат ҳам қолмайди.

— Фидокорлар Миллий демократик партияси бугунги кунда амалдаги мана бу қонун бизнинг ташаббусимиз билан қабул қилинган ёки муайян қонунни биз яратганмиз, дея оладими?

— Бугунги кунда амалдаги қонунчилигимизда сиёсий партияларнинг ёки бўлмаса, сиёсий партиялар фракцияларининг қонун ташаббускорлиги борасидаги механизми белгилаб қўйилмаган бўлиб, мана бу қонун бевосита мана бу фракция ташаббуси билан қабул қилинган, деб айтишнинг ўзи нотўғри деб ўйлайман. Бевосита бизнинг фракция иштирокида қабул қилинадиган қонунларга келсак, бугунги кундаги парламентда фаолият кўрсатаётган қўмита ва комиссияда фракциямиз 13 нафар аъзоси доимий фаолият кўрсатаётганлигининг ўзи сизнинг саволингизга жавоб учун кифоя, менимча. Чунки Олий Мажлис муҳокамасига киритилаётган ҳар бир ҳужжат дастлаб бевосита қўмита ва комиссияларда муҳокама қилинади, ана шу қўмита ва комиссиялар томонидан тайёрланган ҳужжатлар сессия муҳокамасига киритилади. Парламентнинг бўлажак IX сессияси муҳокамасига киритилган янги таҳрирдаги «Селекция ютуқлари тўғрисида»ги, «Давлат статистикаси тўғрисида»ги, «Ер ости бойликлари тўғрисида»ги, «Қон ва унинг таркибий қисмлари донорлиги тўғрисида»ги қатор қонун лойиҳаларининг яратилишида фракциямиз аъзолари бевосита иштирок этганлар.

— ФМДП фракцияси Олий Мажлиснинг бўлажак сессиясига тайёрми? Ва у буни қандай исботлайди?

— Фракция томонидан шу бугунги кунгача IX сессия муҳокамасига киритилган масалалар бўйича парламентнинг тегишли қўмита ва комиссияларига 100 дан ортиқ таклиф, фикр-мулоҳазалар берилди. Юқорида айтиб ўтганимдек, сессия муҳокамасига киритилган қонун лойиҳаларидан 5 таси бизнинг вакиллар доимий фаолият кўрсатадиган парламент қўмиталарида тайёрланган бўлиб, қолган ҳар бир қонун лойиҳасининг тайёрланишида фракциямиз аъзолари бевосита иштирок этдилар. Бундан ташқари, сессия ишида ҳам ҳар бир қонун лойиҳаси бўйича фракциямиз аъзоларининг асосий ва қўшимча маърузалар қилишлари кутилмоқда.

Ҳозирги вақтда фракциямиз аъзоларининг парламентнинг IX сессияси олдидан сайловчилар билан бўлиб ўтаётган учрашувлари, икки сессия оралиғидаги фаолиятлари тўғрисидаги маълумотлар бизга мунтазам келиб тушмоқда.

Шундай экан, фракция бўлажак сессияга тайёрми ёки йўқлиги борасидаги хулоса ва исботга ўрин йўқ, чамамда.

«ТАКОМИЛЛИКДАН АНЧА УЗОҚ»

— Очиғи, мамлакатимиздаги сиёсий партиялар Олий Мажлисдаги фракцияларининг фаолияти хорижий давлатлардаги худди шундай тузилмалар фаолиятига нисбатан анча суст эканлигини бугунги кунда ҳеч ким инкор эта олмайди. Жамоатчиликнинг фикри ҳам шундай. Сиз фракция раҳбари сифатида буни қандай изоҳлайсиз?

— Биринчидан, қиёслаш мумкин бўлган ҳодисаларнигина таққослаш мумкин. Албатта, мамлакатимиз парламентидаги сиёсий партия фракциялари фаолияти такомилликдан анча узоқ. Аммо, ушбу ҳолатни эътироф этарканмиз, Олий Мажлисга партиявий асосдаги илк сайловлар 1994 йилда бўлиб ўтганлигини, “Фидокорлар” ва “Миллий тикланиш” партияларининг фракциялари фақат иккинчи чақириқ Олий Мажлисда шаклланганлигини, уларнинг фаолият кўрсатаётганига икки ярим йилдан сал ошганлигини унутмайлик. Зеро, шундай шароитда фаолият кўрсатаётган, тарихий тажрибага эга бўлмаган Ўзбекистондаги сиёсий партиялар фракциялари хорижий мамлакатлар, масалан, кўп асрлик парламентчилик ва сиёсий хилма-хиллик анъаналарига эга бўлган Буюк Британия парламентидаги фракциялар каби маҳорат, куч-ғайрат ва шижоат билан ҳаракат қиладилар, деб ўйлаш соддаликдир. Бунинг устига, республикамизда 1999 йил сайловлар якунларига биноан, Олий Мажлисда на бирон сиёсий партия ва на уларнинг барчаси, бирга олинганда, кўпчилик ўринларни эгаллашга муяссар бўлмадилар. Шундай экан, қайси хорижий давлатда сиёсий партияларнинг шундай аҳволдаги парламент фракциялари Ўзбекистондаги сиёсий партиялар фракцияларига қараганда кучлироқ ҳисобланиши мумкин?

Иккинчидан, рухсатингиз билан сизга муқобил савол берсам. Айтинг-чи, жамоатчилик сизнинг газетангизда сиёсий партиялар фракцияларининг фаолияти тўғрисида нималарни ўқиши мумкин? Албатта, партиялар фракциялари раҳбарларининг сессиялар арафасида берадиган, сийқаси чиққан саволларга асосланган суҳбатларини ҳисобга олмаганда ҳеч нимани. Газета ҳали бирон марта сессиядан кейин шу мусоҳабаларга қайтиб, фракция раҳбарларидан улар сессиядан кутган натижаларга эришдиларми, фракция аъзолари у ёки бу қонун лойиҳаси бўйича ишлаб чиқилган ўз нуқтаи назарларини ҳимоя қила олдиларми, қайси масалалар муҳокамасида уларнинг ёндашуви бошқалардан жиддий фарқ қилди каби масалалар билан қизиққани йўқ.

Ниҳоят, мамлакатимиз оммавий ахборот воситаларининг қай бири жамоатчиликка хорижий давлатлардаги сиёсий партияларнинг парламент фракциялари ҳақида маълумот бермоқда? Мамлакатимиз жамоатчилиги бу ҳақдаги ахборотларни чет эл манбаларидан олмоқда. Ваҳоланки, хорижда, масалан, Европа мамлакатлари матбуоти жамоатчиликни ўзларининг парламентлари ва сиёсий партиялари фракциялари фаолияти тўғрисида мунтазам хабардор қилиб туриши билан бир қаторда, қўшни давлатлар парламентларидаги сиёсий партиялар вакилларининг ишлари хусусидаги маълумотлар, хабарлар, шарҳларни доимий бериб боради.

Шу боис, ушбу саволга жавобни мухтасар қилиб, барчамиз жаҳоннинг илғор демократик парламентчилик тажрибасини ўрганишимиз, унинг энг муҳим, бизга маъқул жиҳатларидан ибрат олмоғимиз лозим, деб ўйлайман. Бу Олий Мажлис сессияларида қонунлар лойиҳалари юзасидан ўзининг ёндашувини ўтказишдаги ҳаракатларида изчиллик ва қатъийлик етишмаётган сиёсий партиялар фракцияларига ҳам, Ўзбекистондаги мавжуд сиёсий партиялар фаолиятини мунтазам ёритиб бориш ҳамда хорижий мамлакатлар парламентларидаги партиялар тегишли тузилмалари ишлари ҳақидаги хабарларни жамоатчиликка етказишда ҳосил бўлган бўшлиқни бартараф этишга шошилмаётган мамлакатимиз оммавий ахборот воситаларига ҳам тааллуқли.

— Бизнингча, сиёсий партиялар мамлакатимизда рўй бераётган муҳим воқеа ва ҳодисаларга нисбатан ўзларининг нуқтаи назарини жамоатчиликка етказиш устида етарлича ишламаётирлар. Ваҳоланки, улар ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги ўзгаришларга ўзларининг ёндашувларини такомиллаштириб боришлари керак. Ёки сиз бу ҳақда бошқача ўйлайсизми?

— Ҳа, менинг фикрим бошқача. Далилларга мурожаат этайлик. 1999 йилнинг февралида партиямиз мамлакатимиз пойтахтида содир этилган террорчилик амалларини расмий равишда қатъий қоралади. Ўша йилнинг октябрида Ўзбекистон ХДП ялпи сайловлар олдидан ўзининг Сайловолди сиёсий дастурини қабул қилиб, сайловларда фаол иштирок этди, шунингдек, у республика Президенти сайловида ўзининг муқобил номзоди билан қатнашди. Ушбу ҳужжатларда ЎзХДПнинг мамлакатимиз ижтимоий-иқтисодий, сиёсий ва маданий ривожланишига қарашлари очиқ ифода этилди. 2000 йилда ЎзХДП ташаббуси билан республикадаги сиёсий партиялар ва нодавлат ташкилотларнинг “Ўзбекистон — умумий уйимиз!” шиори остидаги халқаро террорчилик ва диний экстремизмга қарши курашиш бўйича ҳамкорликдаги амалий ҳаракатлар дастури қабул қилинди. 2001 йилнинг сентябрида партиянинг ижроия қўмитаси халқаро террорчиларнинг Нью-Йорк ва Вашингтондаги жинояткорона хуружларини қораловчи Баёнот билан чиқди ҳамда Ўзбекистон раҳбариятининг аксилтеррор альянсига кўмаклашиш борасидаги сиёсатини қўллаб-қувватлади. Айтгандай, бу ҳақда фақат партиямиз матбуоти хабар берди, холос.

Муҳим умумдавлат дастурлари юзасидан ҳам партиямизнинг ўз қарашлари бор. Чунончи, 2002 йилнинг Қарияларни қадрлаш йили, деб эълон қилиниши муносабати билан қабул қилинган Давлат дастури доирасидаги тадбирларда ЎзХДП ташкилотларининг иштироки масаласи партия ижроия қўмитасида кўрилиб, тегишли тавсиялар берилди. Партиямиз жорий йилда ўзининг Экологик дастурини қабул қилди. Унда бизнинг Орол фожиаси оқибатларини тугатиш, Оролбўйи минтақаси муаммоларини ҳал қилиш ва умуман, мамлакатимизда атроф-муҳитни соғломлаштириш масалаларига оид қарашлар ҳамда таклифларимиз мужассамлашган.

Ва ниҳоят, ХДП ташкилотларида мамлакатимизда бошланаётган парламент ислоҳоти билан боғлиқ масалалар фаол муҳокама қилинмоқда. Шу мақсадда минтақавий, шаҳар ва туман семинарлари, бошланғич партия ташкилотларининг умумий йиғилишлари, маърифий-тарғибий тадбирлар ўтказилмоқда. Бу ҳақда партиямиз матбуоти саҳифаларида мунтазам мақола ва хабарлар берилмоқда. Менингча, бошқа сиёсий партияларнинг газеталари ҳам ҳар бир сиёсий ташкилотнинг у ёки бу муҳим воқеага нисбатан муносабати тўғрисида хабарлар тарқатмоқдалар. Фуқароларнинг, афсуски, расмий матбуот нашрлари ва республика телевидениесидан бу ҳақда маълумот олишлари амри-маҳол.

Хўш, бундай вазиятда сиёсий партияларнинг муҳим ижтимоий-сиёсий ҳодисаларга нуқтаи назарини жамоатчиликка етказиш бўйича ишлардаги камчиликлар учун кимни айблаш керак? Ва, биринчи навбатда, нимани ўзгартириш керак: сиёсий партияларнинг 1999 йилги сайловлар арафасида қабул қилиниб, ҳозир ҳам кўп жиҳатдан долзарблигини йўқотмаган дастурий ҳужжатлариними ёки мамлакатимиздаги сиёсий партияларларнинг кундалик, шу жумладан, парламентчилик фаолиятига оид ўз саҳифаларидаги мавжуд ахборий бўшлиқни бартараф этишга шошилмаётган айрим оммавий ахборот воситаларининг ушбу масалага муносабатиними?

— Муҳтарам Изидор Андреевич, сизнингча, мамлакатимиздаги сиёсий партияларнинг ўхшашлиги ва бир-биридан фарқи нимада?

— Уларнинг ўхшашликлари шундаки, барча сиёсий партияларнинг биронтаси ҳам парламент кўпчилигига эга эмас ва шу боис уларнинг мавқеи ҳам, ўзларининг сайловолди сиёсий дастурларини рўёбга чиқаришдаги имкониятлари ҳам тахминан бир хил.

Сиёсий партиялар ўртасидаги фарқлар масаласига келсак, шуни айтиш керакки, уларнинг 1999 йилги сайловлар муносабати билан қабул қилинган сайловолди дастурларининг мамлакатимиз матбуоти, шу жумладан, «Халқ сўзи» ва «Народное слово» газеталарида эълон қилинишининг ўзи, ҳар бир сиёсий партиянинг ўзлигини намойиш қилиш томон муҳим қадам ташлаганини кўрсатди. 1994 йилги сайловларда бу нарса ҳали унча сезилмаган эди. Бу жараёнлар бундан кейин ривожланиб боради, деб ўйлайман.

— Фракциянгиз фаолиятида Олий Мажлисдаги депутатларингиз сонининг Фидокорлар Миллий демократик партияси фракцияси аъзолари сонидан бирмунча камлигининг таъсири сезилмаяптими?

— Бу ердаги «камлик» шундай бир йўқ даражада-ки, бошқа томоннинг ҳеч қандай устунлиги тўғрисида гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Партиямиз фракциясининг парламент фаолияти Ўзбекистон ХДПнинг дастурий устуворликларига асосланади. Фракция аъзоларининг умумий сони, албатта, инобатга олинади. Аммо бу нарса биз учун ҳал қилувчи омил эмас. Фидокорлар Миллий демократик партиясини эса биз сайловчилар овозлари учун курашда муносиб рақиб, деб биламиз.

«Халқ сўзи» мухбири Фурқат САНАЕВ суҳбатлашди.

ТАҲРИРИЯТ ИЗОҲИ: Биз ЎзХДПнинг Олий Мажлисдаги депутатлар фракцияси раҳбарининг газетамиз хусусида юқорида билдирган эътирозларини жамиятимизда ривожланаётган ҳозирги демократик жараён муҳитидаги табиий бир ҳол, деб биламиз, албатта. Аммо ҳар қандай эътироз аниқ далилларга асосланиб билдирилишини ҳам унутмаслик керак. Ахир сиёсий партия фракциялари имконият даражасида фаолият кўрсата олмаса, айб газетадами? Наҳотки, «Нега сиёсий партияларнинг ижтимоий ҳаётдаги таъсири, ўрни сезилмаяпти?», «Мамлакатимиздаги етакчи партия, ҳақиқатан ҳам, етакчилик қила олаяптими?», «Парламентимизнинг ўтган сессияларида фракциянгизни бошқа партия фракция аъзолари билан фикр олишувини, баҳс-мунозарага борганини эслолмайман...», «Жамоатчиликда бизнинг фракциялар ниҳоятда осойишта ҳаёт кечирадилар, деган тасаввур йўқ эмас. Балки аслида бундай эмасдир?» каби саволларни «сийқаси чиққан», деб ҳисоблаш тўғри бўлса. Гарчи, бу каби саволлар кўп бор такрорланган бўлса-да, ҳозир ҳам ўз долзарблигини йўқотмаган кўринади. Боз устига, таҳририят ушбу суҳбатлар асносида партия фракциялари раҳбарларига ўз фаолиятлари хусусида гапиришга тенг имконият яратиб берган эди. Албатта, бу имкониятдан қайси фракция қандай фойдаланди — бу уларнинг иши.

Партия фракцияси раҳбарининг қуйидаги эътирознома сўзларига ҳам эътибор беринг: «Газета ҳали бирон марта сессиядан кейин... фракция аъзолари у ёки бу қонун лойиҳаси бўйича ишлаб чиқилган ўз нуқтаи назарларини ҳимоя қила олдиларми, қайси масалалар муҳокамасида уларнинг ёндашуви бошқалардан жиддий фарқ қилди каби масалалар билан қизиққани йўқ».

Аслида ҳар бир фракция аъзоларининг у ёки бу қонун лойиҳаси юзасидан ўз нуқтаи назарини ишлаб чиқиши, уни ҳимоя қилиши, қолаверса, сессиялар муҳокамасига киритилган масалаларда фракцияларнинг ёндошуви бир-биридан фарқ қилишини табиий ҳол сифатида баҳолаш мумкин. Қолаверса, парламентда фракция нима мақсадда тузилади? Шундай бўлса-да, сиёсий партиялар фракцияларини парламентимиз сессияларида ўрнак бўладиган даражада кўрсатган фаоллиги таҳририятимиз ходимлари эътиборидан четда қолмаган. Бизнингча, ЎзХДП фракцияси аъзолари худди шундай фаолликни Олий Мажлиснинг IV сессиясида ***(2000 йил 15 декабрь)*** *кўрсатган ва у фақат газетамиздагина тезкорлик билан* ***(2000 йил 16 декабрь)*** *ўз аксини топган эди. Яъни, ўша куннинг ўзида тайёрланган* ***«Фракциялар: тетапоя қадамлар»*** *сарлавҳаси остидаги мақоланинг ёритилишига айни шу воқеа сабаб бўлганди. Эҳтимол, ушбу мақола нашр этилганлиги ЎзХДП вакилларининг хаёлидан ё фаромуш бўлган, ёки...*

ЎзХДП фракцияси раҳбарининг навбатдаги «мамлакатимиз оммавий ахборот воситаларининг қай бири жамоатчиликка хорижий давлатлардаги сиёсий партияларнинг парламент фракциялари ҳақида маълумот бермоқда?» деган қатъий фикри билан танишиб ҳам беихтиёр таажжубландик. Наҳотки, ЎзХДП вакиллари учун «Халқ сўзи» газетасида сўнгги саккиз ой ичида жаҳон парламентчилиги, қонун чиқарувчи орган палаталари ҳуқуқ ва ваколатлари хусусида чоп этилган, хусусан, «АҚШда қонунчилик ҳокимияти» ***(2002 йил 7 март),*** *«Демократик жараёнларнинг ҳуқуқий асослари»* ***(2002 йил 18 апрель),*** *«Ҳиндистон парламенти»* ***(2002 йил 23 май)*** *каби қатор мақолалар етарли бўлмаган бўлса. Тўғри, биз чинакам баҳс тарафдоримиз. Лекин у такрор бўлса-да, айтамиз, ҳақиқат асосига қурилса, мақсадга мувофиқ бўларди.*

Ҳаёт манбаи

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси IX сессияси муҳокамасига киритилаётган «Қон ва унинг таркибий қисмлари донорлиги тўғрисида»ги қонун лойиҳаси Фарғона вилоятидаги соғлиқни сақлаш муассасалари томонидан атрофлича ўрганилиб, кенг муҳокама қилинмоқда. Жумладан, ушбу масала юзасидан вилоят қон қуйиш марказида ўтказилган йиғилиш жонли мулоқотлар, мулоҳазалар ва амалий таклифларга бой бўлди.

Мамарўзи МАМАЖОНОВ, Олий Мажлис депутати, Фарғона тумани марказий шифохонаси бош шифокори:

— Касб-кор тақозоси билан дунёдаги қатор мамлакатларнинг соғлиқни сақлаш тизимига оид қонунларини ўрганиб чиқишга тўғри келган. Тан олиш керак, собиқ иттифоқ даврида қон донорлиги тўғрисида қонун қабул қилинмаган эди. У пайтдаги шифокорлар, гематологлар асосан Соғлиқни сақлаш вазирлигининг кўрсатмалари, тавсиялари асосида иш юритганлари маълум.

Шу маънода юқоридаги қонун лойиҳасининг навбатдаги сессия муҳокамасига қўйилиши айни муддао. Зеро, у мамлакатимиз соғлиқни сақлаш тизимини ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этади, деб дадил айтиш мумкин. Энди биз халқаро миқёсда ҳам қон қуйиш ва унинг таркибий қисмларини тайёрлаш борасида чет эллик касбдошларимиз билан бемалол мунозара юритишимиз мумкин бўлади.

Лойиҳанинг 15-моддасида корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг қон ва унинг таркибий қисмлари донорлиги соҳасидаги мажбуриятлари ўз ифодасини топган. Қон ва унинг таркибий қисмлари инсон ҳаёти учун нақадар муҳим ва зарурлигини яхши биламиз. Лекин айрим шахслар бу менинг вазифамга кирмайди, деб кўмаклашишдан бош тортишлари мумкин. Лойиҳада раҳбарларнинг мажбуриятни ўз зиммаларига олиши ўз ифодасини топса, донорлар сафига жалб қилинган шахслар ўз масъуллигини, қонун олдидаги жавобгарлигини яққолроқ ҳис қилган бўлишарди.

Донахон УСМОНОВА, Фарғона вилояти қон қуйиш маркази бош шифокори:

— Биз, соҳа мутахассислари мамлакатимиз Олий Мажлисининг навбатдаги сессиясини интиқлик билан кутаяпмиз. Чунки парламентнинг бу галги сессиясида инсон саломатлиги учун ғоят муҳим бўлган қонун лойиҳаси муҳокама қилинади. Биз, гематолог шифокорлар ҳозиргача асосан собиқ иттифоқ davридан қолган тавсиялар асосида иш юритиб келар эдик. Шуни назарда тутадиган бўлсак, фаолиятимизни тўғри йўналтирадиган, ишимизни жаҳон андозалари талаблари даражасида ташкил этиш имконини берадиган қонун лойиҳаси яратилганлиги қувончли ҳолдир.

Албатта, мамлакатимизда бу борада етарли ҳуқуқий шарт-шароит мавжуд. Вазирлар Маҳкамаси соҳани замонавий асбоб-ускуналар билан таъминлаш, қонни қайта ишлаш ва сақлаш борасида махсус қарор қабул қилди. Унга биноан, Фарғона вилоятида ҳам қон ва унинг таркибий қисмларини қайта ишлайдиган ҳамда узоқ муддат сақлаш имкониятини берадиган марказ ташкил қилинади. Бу марказ водийдаги шаҳар ва туманлар аҳолисига хизмат кўрсатади. Шуниси қувончлики, мазкур хизмат шохобчасини замонавий асбоб-ускуналар, тиббиёт воситалари билан таъминлашни чет элдаги нуфузли соғлиқни сақлаш идоралари ўз зиммаларига олишган.

Донорлар топшираётган қоннинг 30-40 фоизи кейинги лаборатория таҳлиллари натижасида бекор қилинади ёки ташлаб юборилади, яъни ортиқча сарф-харажатга йўл қўйилади. Демоқчиманки, донор шахсий мажбурияти ва қонун олдидаги жавобгарлигини чуқурроқ сезса, яроқсиз қон топширишдан ўзини тияди.

Шу билан бирга, ихтиёрий йўсинда қон топширадиган донорларни рағбатлантириш масаласи ҳам жиддийроқ ўйлаб кўрилса айни муддао бўларди.

Суҳбатдош: Набижон СОБИР, «Халқ сўзи» мухбири.

Жаҳон андозасига мос

«Ким ахборотга эга бўлса, дунёга эга бўлади», деган мақолда айнан бугунги замонамизга мос бўлган чуқур ҳикмат бор. Чунки илмий техника жуда тез тараққий этиб бораётган бир пайтда ахборот ва маълумотларга бўлган талаб ва эҳтиёжлар ҳам шунчалик ортмоқда. Бу эса ахборотни тўплаш, таҳлил қилиш ва тарқатишда ҳозирги замон талабига мос қонун ва тизимни яратишни тақазо этади.

Бугунги кунда маълумотларни йиғиш, қайта ишлаш, таҳлил қилиш, сақлаш ва тарқатиш фаолияти билан шуғулланадиган ягона тизим — бу давлат статистикасидир. «Давлат статистикаси тўғрисида»ги қонун лойиҳасининг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг бўлажак сессияси муҳокамасига қўйилиши бу тизимни ислоҳ қилиш, мустақил, дахлсиз ва ишончли статистика тизимини яратиш йўлидаги дадил қадамдир. Мазкур қонун лойиҳаси ҳуқуқий мақом олгач, мамлакатимизда статистикани ташкил этиш масалалари тартибга солинади, давлат статистика органларининг ваколатларини белгилайди ҳамда статистика ахборот тизимининг юритилиши учун норматив асос яратади.

16 моддадан иборат мазкур қонун лойиҳасини тайёрлашда Евростатнинг статистика ҳақидаги модел қонунига, Халқаро Валюта Фондининг Жаҳон банки қонун-лойиҳасига тақдим этган изоҳлари ҳам ҳисобга олинганлиги унинг дунё андозаларига мос келишини билдиради.

Янги қонун лойиҳасида корхоналар ва ташкилотларни ягона давлат регистрига киритиш (12-модда) масаласининг ҳам қўйилиши айни мақсадга мувофиқдир. Чунки бунда рўйхатдан ўтган корхона ёки тадбиркорлик субъекти ягона Давлат регистридан ўтади. Бу эса ҳисоб-китобларни юритиш ва шу корхона ҳақидаги маълумотларни тезда топиш учун қулайлик яратади.

Умуман, янги қонун лойиҳасида статистика кузатувчиларини жаҳон андозаларига мос қилиб олиб бориш тавсия қилинганлиги алоҳида аҳамиятга эга. Мамлакатимизда юз бераётган ижтимоий-иқтисодий ўзгаришларни бошқа мамлакатлар статистикаси билан таққослашда бу қўл келади. Статистик кузатувлар эса қайси соҳа бўлишидан қатъи назар, танлов асосида олиб борилиши лозим. Ана шундагина биз энг ишончли маълумотларга эга бўламиз ва бу соҳада жаҳон андозаси даражасига чиқамиз.

Акбар ТЕМУРОВ, Олий Мажлис депутати,
Ҳақберди ЗИЁТОВ, Қашқадарё вилояти статистика бошқармасининг бошлиғи.

ИСТИҚЛОЛНИНГ 11 КОШОНАСИ

Сўнгги ўн бир йил мобайнида мамлакатимизда «Ўзбекистон халқи» деган аҳолининг янги ижтимоий бирлиги пайдо бўлди. Бу — биз ҳаммамиз, неча-неча асрлардан буён ўзаро ҳамжиҳатликда, турли маданиятлар, динлар, анъаналар ва урф-одатларнинг ўзаро тотувлиги ва ҳамнафаслигида умргузаронлик қилаётган кўп миллатли мамлакат фуқароларининг яхлит ва якдилликдаги мавжудлигини англатади. Ўзбекистоннинг полиэтник давлат эканлиги, мустақиллик йилларида эришилган миллатлараро бирдамлик — мамлакатда олиб борилаётган изчил инсонпарварликка асосланган сиёсатнинг ёрқин самараси бўлиб, бутун жамиятнинг ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий фаровонлигини таъминлаш бу сиёсатнинг таркибий бир қисми ҳисобланади.

Миллатлараро ҳамжиҳатлик миллий хавфсизлик тизимида ҳал қилувчи ўрин тутади. Шу боисдан Президент Ислом Каримов ўзининг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» асарида кўпмиллатли давлатда миллатлараро ҳамжиҳатлик ҳал қилувчи омиллардан бири бўлиб, унинг асосида миллий хавфсизлик тушунчаси шаклланиши мумкинлигини таъкидлаган эди.

Кўп миллатли жамият — мамлакат бойлиги

Халқлар дўстлигининг тимсоли

Мустақилликка эришиш халқнинг миллий ўзлигини англаш жараёнини кучайтирди. Миллий тилнинг равнақ топиши, миллий анъаналар, миллий маънавиятнинг тикланиши Ўзбекистондаги кўп миллионли халқнинг ўзлигини намоён этишида муҳим омилларга айланди. Худди шу муҳитда ўтмишдаги буюк сиймоларнинг забунликка юз тутган номлари ҳам қайта тиклана бошлади. Нукус шаҳрида шу йилнинг март ойида Бердах музейининг очилиши бунинг яққол далилларидан биридир.

Бердахнинг номи фақат Қорақалпоғистондагина машҳур эмас. Унинг «Омонгелди», «Ойдусбий», «Эрназарбий» каби асарлари фақат қорақалпоқ адабиётининг жавоҳири бўлиб қолаётгани йўқ. Бердах ижодининг дурдоналари саналган ва у яшаган тарихий даврнинг ёрқин адабий кўзгусига айланган бу асарлар бутун Ўзбекистон халқи маънавиятининг бойлигидир. Ушбу музейни барпо этишда эса Бердах номидаги Қорақалпоғистон Давлат университети жамоатчилиги алоҳида ташаббускорлик кўрсатди. Музей директори Юнус Фахреддиновнинг айтишича, қисқа муддат ичида музей ходимлари Бердах асарлари, шунингдек, Марказий Осиёда яшаган ва ижод қилган бошқа мутафаккирларнинг айрим нодир қўлёзмаларини йиғишга улгуришди. Жумладан, музей экспозицияларини бутун мусулмон оламида номи табаррук сиймо Аҳмад Яссавий, ўрта асрларнинг буюк алломаси Форобий ва бошқаларнинг асарлари ҳам безаб турибди.

— Ҳозирги кунда музей бисотида 45 та, турли тарихий даврларга тааллуқли қўлёзмалар бор, — дейди Ю.Фахреддинов. — Айтиш мумкинки, худди шу тариқа, Қорақалпоғистонда келажакда ташкил топадиган қадимги қўлёзмалар илмий-тадқиқот институтига бугун асос солинди. Бу илмий марказ ҳам Бердах номи билан аталади.

Тетапоя даргоҳ бўлишига қарамасдан музей ҳозирнинг ўзидаёқ Қорақалпоғистоннинг илмий ва маданий марказларидан бирига айланди. Бу ерда ёш авлодни улуғ шоир ижоди билан ошно этувчи маърузалар ўқилмоқда. Шу йилнинг октябрь ойида Бердах таваллудининг 175 йиллиги ва Нукус шаҳрининг 70 йиллиги муносабати билан машҳур шоир меросига бағишланган илмий-назарий анжуман ўтказилиши режалаштирилмоқда.

Музей ходимлари яна бир ғояни юзага чиқариш йўлида саъй-ҳаракат кўрсатмоқдалар. Музей оғушида улар кўпмиллатли мамлакатимиз халқлари ўртасидаги дўстлик ва бирдамликни акс эттирувчи махсус кўргазма ташкил этмоқчилар. Қорақалпоғистон Давлат университети проректори Ботир Матмуродовнинг фикрича, бу кўргазмада республикамиздаги миллатлараро муносабатларнинг уйғунликда ривож топаётганлиги ўз ифодасини топади.

«Ўзбекистон — умумий уйимиз»

Ўтган асрнинг тўқсонинчи йиллари бошланиши ўзбекистонликлар учун фақат эзгу орзу-армонларнинг ушалиши, умид ва кутишлар давригина эмас. Бу йиллар халқимиз матонати, бардоши учун оғир синовлар даври сифатида ҳам тарихга кирди. Айрим сиёсий «таҳлилчилар», Ўзбекистон ҳудудида миллатчилик манбаларида кескинликлар туғилиши муқаррар, деган «башоратлар» қилдилар Айтиш керакки, бундай хулосаларга собиқ иттифоқнинг бошқа республикаларида содир этилган воқеалар қандайдир даражада сабаб бўлган, албатта. Бироқ вазият нечоғлик мураккаб бўлмасин, Ўзбекистон раҳбарияти халқаро ҳамжамиятга интеграциялашув, иқтисодиётни ривожлантириш билан боғлиқ энг устувор вазифаларни ҳал этиш билан бир қаторда республикадаги этник озчиликни ташкил этувчи турли миллатга мансуб аҳолининг ҳуқуқи ва манфаатлари дахлсизлигини ҳимоя этувчи оқилона миллий сиёсатни ҳам йўлга қўя олди.

90-йилларнинг илк йилларида миллатлараро ҳамжиҳатликнинг сақлаб қолиниши Ўзбекистонни ўз ватани деб билган, ундаги ижтимоий барқарорлик учун чуқур масъулият ҳис қилган этник озчиликнинг вазиятни соғлом баҳолашига ҳам боғлиқ эди. Бошқача айтганда, Ўзбекистоннинг кўпмиллатлилиги, баъзи экспертлар фараз қилганидай, ички ихтилофларнинг манбаига айланмади, балки аксинча, навқирон мустақил Ўзбекистон давлатининг халқаро миқёсдаги обрў-эътиборини мустаҳкамлашга мадад бўлди.

Ҳудудида 136 миллат ва элатларнинг вакиллари яшаётган мамлакатда миллатлараро ҳамжиҳатликка эришишнинг асосий сабаблари шундаки, бу ерда миллий озчиликнинг ҳуқуқларига катта эътибор билан қаралди, уларнинг тили, анъаналари ва урф-одатлари, миллий ўзига хослиги сақланиши, ҳар тарафлама эркин ва мустақил ривожланиши учун қулай шарт-шароитлар яратилди. Миллатидан, диний эътиқодидан қатъи назар фуқароларнинг жамиятдаги тенг ҳуқуқлигиги Ўзбекистон Конституциясида, бир қатор қонунчилик ҳужжатларида ва республика имзолаган халқаро ҳуқуқий ҳужжатларда белгилаб берилган. «Ўзбекистон Республикаси ўз ҳудудида истиқомат қилувчи барча миллат ва элатларнинг тиллари, урф-одатлари ва анъаналари ҳурмат қилинишини таъминлайди, уларнинг ривожланиши учун шароит яратади», — дейилади Ўзбекистон Республикаси Конституциясида. Республика байналмилал маданий марказининг равнақ топаётган фаолияти бунинг ёрқин далилларидан биридир.

«Кичик Бирлашган Миллатлар Ташкилоти»

Ҳали Мустақиллик расман эълон қилинишидан анча олдин, аниқроғи, 1989 йилда республикада миллий-маданий марказлар ташкил этила бошланди. Президент Ислом Каримов, улар «Кўпмиллатли Ўзбекистон жамиятини сиёсий, иқтисодий, маданий, маънавий қайта қуриш жараёнида ижобий роль ўйнайди» — деб таъкидлаган эди ўшанда.

90-йилларнинг бошланиши фақат туб миллат учун эмас, балки Ўзбекистонда яшаётган бошқа этник гуруҳлар учун ҳам уйғониш даври бўлди. 1992 йилнинг январь ойида Вазирлар Маҳкамаси «Республика байналмилал маданий маркази тўғрисида» Қарор қабул қилди. Худди ўша йили Ўзбекистонда яшаётган турли миллатлар ва элатларнинг вакиллари Наврўз, Мустақиллик куни ва Конституция куни байрамларини биргаликда нишонладилар.

— Республика байналмилал маданий маркази ўз фаолиятининг дастлабки кунлариданоқ мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида жўшқинлик билан қатнаша бошлади, — дейди унинг директори Карим Расулов. — Жумладан, 1995 йилда ушбу Марказда барча маданий марказларнинг вакиллари ўзларининг биринчи Республика анжуманига тўпланишди. Мустақил Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар маданияти анжуманнинг бош мавзуи бўлди. Бу улкан тадбир маданий марказлар томонидан «Халқ бирлиги» ижтимоий ҳаракатини яратиш ташаббусини майдонга келтирди. Унинг таъсис қурултойи 1995 йилнинг май ойида бўлиб ўтди.

— Давлат ва жамиятчилик ташкилотлари билан биргаликда Миллий маданий марказ Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қоидаларини амалга жорий этмоқдалар, — дейди Карим Расулов. — Ўтган ўн бир йил мобайнида Республика байналмилал маданий марказининг фаолият доираси сезиларли даражада кенгайди, Марказ ўзбекистонликларнинг миллий онгини тарбиялабгина қолмай, уларнинг ижтимоий фаоллигини ҳам оширди. Бугун вужудга келган 122 та миллий маданий марказлар мамлакатда юз бераётган янгиланиш жараёнларида фаол қатнашмоқда. Чунки миллий, диний эътиқодларидан қатъий назар ўзбекистонликлар бир ҳақиқатни яхши тушунадилар: барча ижобий саъй-ҳаракатлар фаровон давлатни барпо этишга олиб келгувсидир.

Биз, ўзбекистонликлар, 1999 йилнинг 16 февралида содир бўлган нохуш воқеаларни ҳеч қачон унутмаймиз. Ўшанда бир гуруҳ ашаддий экстремистлар зўравонлик усулини қўллаб, одамлар қалбига қўрқув солишга, республикадаги осойишта вазиятни издан чиқаришга ва танглиқлардан фойдаланиб, ҳокимиятни қўлга олишга уринган эдилар. Бироқ февраль воқеалари, мамлакат Президентининг ҳаётига суиқасд уюштиришга уриниш, аксинча, мамлакатимиз халқларини янада жипслаштирди. Бутун жамиятни қамраб олган терророрчиликка қарши нафрат Ўзбекистондаги барча миллат ва элатларнинг вакиллари ўртасидаги бирдамликни янада кучайтирди.

Терророрчилик юз берган куннинг эртасигаёқ миллий маданий марказлар ташаббуси билан уюштирилган улкан митинг бунинг ёрқин далили бўла олади. Ўшанда мамлакатимиз ҳудудида истиқомат қилаётган барча миллатлар ва элатларнинг вакиллари Ўзбекистон халқига ва унинг Президенти Ислом Каримов номига мурожаатнома қабул қилдилар. Шундай қилиб, минглаб ва миллионлаб одамлар республика раҳбарияти олиб бораётган сиёсатни сидқидилдан қўллаб-қувватлаяжагини изҳор этдилар. Митингда сўзга чиққанлар мамлакатдаги тинчлик, осойишталик, ижтимоий барқарорлик бу заминда яшаб меҳнат қилаётган барча миллатлар ва элатлар вакилларининг маънавий-руҳий ривожланишига қулай шарт-шароитлар яратади, деб таъкидладилар.

Ҳозирги кунда миллий маданий марказлар тараққиётнинг муҳим омилларидан бири бўлган халқ дипломатиясини ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшмоқда.

Ўзбекистонга келаётган юксак мартабали меҳмонлар Республика байналмилал маданий марказининг иш тажрибалари билан қизиқиб танишмоқдалар. Масалан, дунёга таниқли қирғиз адиби Чингиз Айтматов бу марказни «Кичик Бирлашган Миллатлар Ташкилоти» деб таърифлади.

Куч — бирликда

Миллий маданий марказлар мамлакатимизда миллатлараро ҳамжиҳатликни янада мустаҳкамлашга қаратилган хилма-хил тадбирларнинг ташаббускори ва ташкилотчиси бўлиб, келяпти. 1994 йилдан бошлаб республикада Ўзбекистон халқлари миллий маданиятларининг фестиваллари изчил ўтказиб келинмоқда. 1995 йилда Тошкентда «Мустақил Ўзбекистонда миллатлараро муносабатлар маданияти» мавзусида дастлабки илмий-амалий анжуман бўлиб ўтди. Орадан бир йил ўтиб, миллий марказлар буюк ватандошимиз соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллигига бағишланган илмий конференция ўтказиш ташаббуси билан чиқди.

Бугун ишонч билан айтсак бўладики, миллий марказлар Ўзбекистон халқлари маънавий ва маданий қадриятлари билан бошқаларни таништириш ва тарғиб этиш борасида улкан ишларни амалга оширмоқдалар. Бунинг битта далили шуки, 1994 йилдан бошлаб республикада славян ёзуви ва маданияти кунлари нишонланмоқда. Уни ташкил этишда славян маданий марказлари муносиб саъй-ҳаракат кўрсатиб келяпти.

Республикада миллий маданиятларнинг эркин ривожланиши ва ўзига хослигини намоён этишининг фаоллашувида илмий ва ижодий зиёлиларнинг хизмати салмоқлидир. Миллий маданий марказлар ҳаётида «Манас» ва «Алпомиш» достонларининг 1000 йиллигига, А.Пушкин, А. Мицкевич, И.Хёте юбилейларига бағишлаб ўтказилган тадбирлар ва учрашувлар муҳим воқеалардир.

Украинлар маркази «Батькiвщuпа»нинг фаол маданий-маърифий фаолияти тўғрисида икки давлат раҳбарлари — Ислом Каримов ва Леонид Кучманинг Ўзбекистондаги Украина диаспораси билан учрашувлари чоғида илиқ, самимий фикрлар айтилди. Ушбу марказ «Украинлар Ўзбекистонда» ҳужжатли телефильмининг яратилишига ҳам ташаббускор бўлди. Бу марказ Ўзбекистон мустақиллигининг 10 йиллигига ва бошқа муҳим воқеаларга бағишланган тадбирларни ҳам ўтказди.

Айтмоқчи, республикамизда истиқомат қилаётган турли миллатлар ва элатларнинг вакиллари ҳаёти тўғрисида телефильмлар яратиш яхши бир анъанага айланмоқда. Масалан, «Ўзбекистондаги корейслар» телефильми МДҲ мамлакатлари телефильмларининг Халқаро танловида иккинчи совринга сазовор бўлди.

Миллий марказларнинг мамлакатимиздаги турли миллатлараро бирдамлик ва тотувликни мустаҳкамлашга қўшиб келаётган салмоқли ҳиссалари мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов томонидан шу йилнинг январь ойида Республика байналмилал маданий маркази ташкил топганлигининг 10 йиллигига бағишлаб ўтказилган тантанали маросимдаги нутқида ҳам алоҳида таъкидланди.

Юртбошимиз тантанада иштирок этган миллий маданий марказларнинг кўпсонли вакилларига мурожаат қилар экан, жумладан, шундай деди: «Ишончим комилки, сизлар турли миллатлар ва диний эътиқодли кишилар ўртасида ўзаро тушунишни ва дўстона алоқаларни янада мустаҳкамлашга қаратилган толмас ва савобли меҳнатингизни бундан кейин ҳам фидойилик билан давом эттираверасизлар...»

Ягона оилада

Миллий маданий марказлардаги кундалик ҳаёт моҳиятан қизиқарли ва муҳим воқеаларга бой. Республика байналмилал маданий маркази ҳудудида турк маданий маркази раиси Умар Солмонов билан кўришиб қолдим. Бу инсоннинг самарали хизматлари давлатимиз томонидан «Дўстлик» ордени билан тақдирланди.

— Марказимиз 1997 йилда ташкил топган, — ҳикоя қилади Умар Иброҳимович. — Фаолиятимиз даврида «Севинч», «Анадолу» каби ижодий жамоаларни шакллантирдик. Бундан ташқари, республикадаги турк диаспораси вакиллари саъй-ҳаракатлари билан қўғирчоқ театри ва ҳажвий театр ҳам вужудга келиб, бу театрларда бизнинг турк халқига хос миллий руҳ, анъана ва урф-одатлар барқ уриб турибди.

Биз турли байрамларда ўз концерт дастурларимиз билан иштирок этиб келяпмиз. Бу йил Ўзбекистон мустақиллигининг 11 йиллиги байрами тантаналарида турк диаспораси артистлари ҳам ўз туҳфалари билан қатнашадилар. Биз Республика байналмилал маданият марказида ва Бобур номидаги истироҳат боғида катта концерт дастурларини намойиш этамиз.

Байрам тантаналарида бошқалар билан бир қаторда Болгар маданий маркази вакиллари ҳам қатнашадилар. Ушбу марказ 1999 йилдан бошлаб фаолият кўрсатиб келмоқда. Мартеница баҳор байрами, КВН, «Дўстлик» рақс шоуси... каби хилма-хил маданий-оммавий тадбирларни уюштириб келяпти. Шу йил сентябрь ойининг ўрталарида эса Тошкентда Ўзбекистон мустақиллигининг 11 йиллигига бағишланган болалар спорт-рақс фестивалини ўтказишни режалаштирмоқда.

Маданий тадбирлар билан бир қаторда Болгар маданий маркази илмий тадқиқотларни йўлга қўйиш борасида ҳам иш олиб бормоқда. Марказ раиси Н.Тодоров шундай дейди:

— Мана, бир неча йилки, биз республикамизда яшаётган болгарлар тарихини ўрганиш билан шуғулланяпмиз. Ҳозир «Ўзбекистондаги болгарлар» китобини нашрга ҳозирладик. Шунингдек, бошқа маданий марказлар билан ҳамкорликда «Ўзбекистон тараққиётига Европа фани ва маданияти қўшган ҳисса» деган умумий ном остида илмий анжуман ўтказишни мўлжалламоқдамиз.

Олдинда умумхалқ байрами — Ўзбекистон мустақиллигининг 11 йиллиги шодиёналари. Шу арафа кунларида Республика байналмилал маданий марказ даргоҳи анча гавжум. Барча диаспоралар вакиллари бутун ўзбекистонликлар учун улуғ тарихий воқеа ҳисобланган бу тантанали кунни муносиб кутиб олиш учун қизғин ҳозирлик кўрмоқдалар.

Ольга ЛИСИЦКАЯ.

Қизилқумнинг қон томири

(Давоми. Боши 1-бетда).

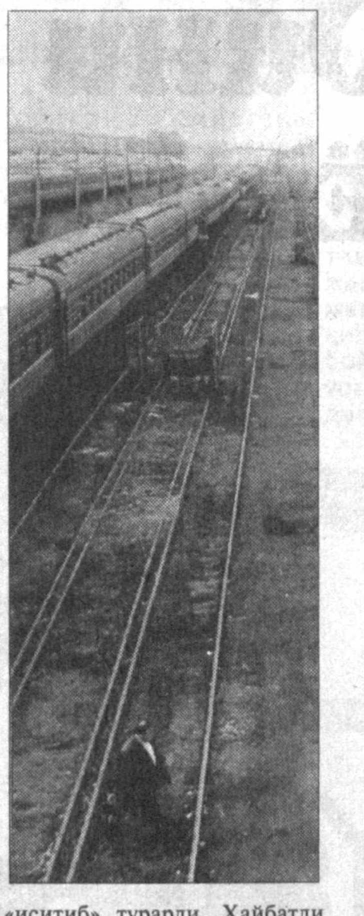

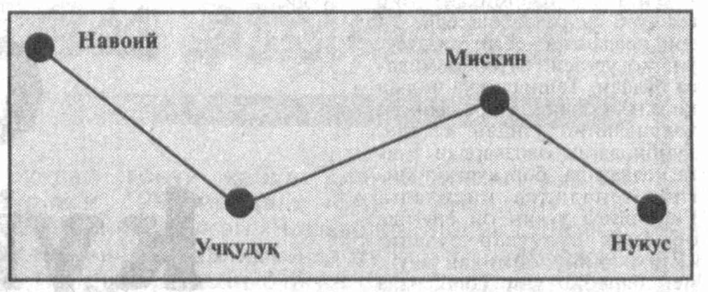

«иситиб» турарди. Ҳайбатли машиналар «кароматии»га қойил қолдик. Австриянинг «Плассер Тойрер» фирмасидан келтирилган қудратли техника воситалари қурувчилар қўлида тўла «жиловланган». Қизиғи, уларни ўша мамлакатда малака ошириб қайтган 32 нафар ёшлар вакиллари бошқаришмоқда. Айтишларича, беш киши бир ой давомида бажарадиган ишни битта машина бир соатда уддаларкан. Бунга ўзимиз гувоҳ бўлдик. Ёшларнинг юз-кўзларида қувонч, иштиёқ, ўз ишидан мамнунлик ифодаси шундоқ сезилиб турарди.

— Бизни пул учун юрибди деб ўйламанг, — деган эди машинистлардан бири Абдусалом Тошев. — Барханлар оша кесиб ўтган йўл юртимиз, халқимиз учун қанчалик муҳимлигини ҳис этмаган киши бу ерларга келармиди? Аввало, йўл қурган савоб, манзилига шошаётганлар, албатта, қурувчиларни эслашади. Янада муҳимроғи, бу йўллар асрлар оша Ватанимиз қудратига-қудрат қўшаверади. Яхшиси, сиз бизларни эмас, йўлнинг жаҳоншумул аҳамияти ҳақида ёзинг. Шунда мустақил давлатимизда қандай улуғвор бунёдкорликка қўл урилганини авлодларимиз эслаб юришсин.

Ўйлаб кўринг, бундай улуғвор иш яқин орада қайси давлатда амалга оширилди? Бунёдкорликнинг қиймати 948,8 миллион АҚШ долларига тенглигини, у боис Тошкентдан Нукусгача бўлган йўл қанчалик қисқарганини биласизми? Поездлар қўшни давлат ҳудудидан айланиб ўтмаслигини-чи? Божхона харажатларидан тортиб текшир-текширларга ҳожат қолмаганини тасаввур қилинг-а?! Яна бир далил: йўл қурилишида 38,1 миллиард сўмлик капитал маблағлар ўзлаштирилди. 2001 йилнинг 20 мартидан 2002 йил 1 июлигача янги йўлдан 12470 та вагонда 4700 минг тонна юк ташилди. Поездларнинг 4 та халқаро бирлашув нуқталарида тўхтаб, бошқа республика ҳудудидан айланиб ўтишига ҳожат қолмади. Йўл юриш муддати бир суткадан кўпроққа қисқарди. Шуларнинг ўзиёқ яқин келажакда қанчадан-қанча маблағларни тежаб қолиш имконини беради. Мана, Орол бўйидан ёки Қизилқумнинг исталган кенгликларидан ортилган юклар ер куррасининг хоҳлаган бурчагига етиб бораяпти.

Фақат шугина эмас, саҳрога жон кирди. Бир-бирига ўхшамас ўнта бекат, кўплаб разъездлар қад ростлади. Турар жой бинолари, дўконлар, маданий-маиший, тиббиёт нуқталарини санаб улгуролмайсиз. Янги ерлар ўзлаштирилди, боғ-роғлар, саксовулзорлар, ихотазорлар барпо этилди.

Ғоят қисқа муддатда қурилган «Учқудуқ-2» станциясини кўриб лол қоласиз. Ташқи кўриниши, йўловчилар учун яратилган шарт-шароитлар кишига завқ бағишлайди. Сал наридаги ўнта коттеж темир йўлчилар ва уларнинг оила аъзолари хизматида. Дарахтлар, равон йўллар, йўлаклар дилингизни равшан этади.

Ҳа шундай! Юртбошимизнинг «Навоий — Учқудуқ — Нукус» темир йўли ҳали биз орзу қилиб яшаётган буюк келажакка пойдевор бўлиб хизмат қилади», деган пурҳикмат сўзларини бир эсланг-а. Ана шу ноёб иншоот бугун ўзининг салобатини кўз-кўз қилаяпти. Мустақиллигимизнинг 11 йиллиги арафасида йўловчи поездлар қатновини йўлга қўйиш кўзда тутилмоқда. Бу улуғвор воқеанинг қувончи ва салоҳиятини ҳис этиш кимга ғурур бағишламайди, дейсиз!

Абдуваҳоб ПИРМАТОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Поезд орзу манзили томон элтди

(Давоми. Боши 1-бетда).

«Тинчлик — Учқудуқ-2 — Нукус» участкасининг айни пайтдаги техник жиҳатидан таъминланиши саккиз жуфт юк, икки жуфт йўловчи ва бир шаҳарлараро қатнайдиган поездларни ҳаракатлантиришга мўлжалланган.

Янги темир йўл йўналишида ўнта бекат, янги вокзал бинолари бунёд этилган.

Темир йўлларнинг ҳолатини яхшилаш лойиҳаси бўйича «Тинчлик — Учқудуқ-2» участкасида ўн километр масофадаги йўлнинг устки тузилмалари кучайтирилди. Бу эса келажакда ушбу участкада поездларнинг ҳаракат тезлигини соатига юз километргача ошириш имконини беради.

Беруний, Қораўзак, Нукус бекатларида йўловчи поездларнинг тўхтаб ўтиши кўзда тутилган. «Тошкент — Нукус» йўловчи поездининг тезлиги соатига 80 километр қилиб белгиланганлиги илгариги йўналишга нисбатан вақтни етти соатга қисқартириш имконини беради.

Навоий — Учқудуқ — Нукус участкалари орқали йўловчи поездлари ҳаракатининг йўлга қўйилиши темир йўлчилар ва транспорт қурувчиларининг Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 11 йиллигига байрам совғасидир.

Алқисса, тантанали йиғилиш тугади. Фахрий йўловчилар бежирим безатилган вагонларга чиқишди. Узун-узун гудоклар остида тепловозлар ўз йўловчиларини орзу-умидлар манзили томон бошлаб кетди...

Қ. ЭШМАТОВ,
Н. МУҲАММАДЖОНОВ (суратлар),
«Халқ сўзи» мухбирлари.

«УМИД» ОПЕРАЦИЯСИ БОШЛАНДИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

— АҚШ ҳукумати билан мамлакатимиз ўртасидаги ўзаро ҳамкорлик алоқалари тобора ривож топиб бормоқда, — деди Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов. — "Умид" операцияси ҳам ана шу ҳамкорлик доирасида амалга оширилмоқда. Бундай ёрдам, қарийб барча, жумладан, маориф, маданият, соғлиқни сақлаш ва бошқа соҳаларда ҳам ўз ифодасини топмоқда. Бу икки давлат ўртасидаги ўзаро манфаатли ва ишончли ҳамкорлик нечоғли юксалаётганини кўрсатади.

— Бу ёрдам юртингизда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, халқингиз ҳаётини фаровонлаштириш йўлидаги ишларга АҚШ ҳукумати ва халқи бефарқ эмаслигидан далолатдир, — деди Уильям Тэйлор. — "Умид" операцияси ўзаро алоқаларимизни бундан кейин ҳам ривожлантириш истагимизнинг бир далилидир.

У.Тэйлор мазкур лойиҳани амалга оширишда яқиндан ёрдам бергани ва ҳар томонлама қўллаб-қувватлагани учун Ўзбекистон ҳукуматига алоҳида миннатдорлик билдирди.

"Умид" операцияси АҚШнинг Ўзбекистон мустақилликка эришганидан буён тиббиёт соҳасида амалга ошираётган энг йирик лойиҳаларидан биридир. Унинг умумий қиймати 53 миллион АҚШ долларидан ошади. Лойиҳа икки қисмдан иборат бўлиб, юкнинг биринчи қисми Германия омборхоналаридан автомобиллар орқали келтирилди. 16 миллион долларлик тиббиёт ускуналаридан иборат юк Фарғона водийсидаги шифохоналар ўртасида тақсимланади. АҚШ Куролли Кучларининг Европа қўмондонлиги экспертлари мазкур юкни қабул қилиш, тақсимлаш, тиббий ускуналарни ўрнатишда зарур техникавий ёрдам кўрсатади. Шифокорларнинг малакасини ошириш учун махсус трейнинглар ўтказади. Ушбу босқични 15 октябрда ниҳоялаш кўзда тутилган.

Энди лойиҳанинг иккинчи босқичи бошланди. Шу кеча-кундузда ҳаво йўли орқали келтирилган 35,5 миллион долларлик юк тиббиёт жиҳозлари ва дори-дармондан иборат.

Ўзбекистон соғлиқни сақлаш вазирининг биринчи ўринбосари Дамин Асадов матбуот анжуманида мазкур дори-дармонлар яқин кунларда мамлакатимизнинг барча вилоятларидаги шифохоналарга етказилишини маълум қилди. Анжуманда АҚШнинг ушбу беғараз ёрдами мамлакатимиз соғлиқни сақлаш соҳасини ривожлантиришда муҳим аҳамият касб этиши таъкидланди.

Саидмурод РАҲИМОВ,
ЎзА мухбири.

«БМТ кубоги» мусобақалари

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бундай мусобақалар 1999 йилдан буён ўтказиб келинади. Дастлабки икки йил турнирда фақатгина юртимизнинг ёш ракетка усталари қатнашганди. Бу турнир юқори савияда ташкил этилгани ва унга нисбатан қизиқиш тобора ортиб борганини инобатта олиб, мамлакатимиз теннис федерацияси "БМТ кубоги"-ни халқаро миқёсда ўтказиш мақсадида 2001 йилда Халқаро теннис федерациясига мурожаат қилганди. Халқаро теннис федерацияси Ўзбекистонда эркаклар, аёллар ва болалар ўртасида теннис мусобақалари доимо юқори савияда ташкил этилишини ҳисобга олиб, турнирни Халқаро ўсмирлар мусобақалари тақвимига киритди ва унга бешинчи тоифа берди.

Шундай қилиб ўтган йили биринчи марта халқаро миқёсда ўтказилган мусобақада қизлардан россиялик Анастасия Суркова, ўғил болалардан ҳамюртимиз Фаррух Дўстов ғалаба қозонганди. Жуфтликлар баҳсида қизлар орасида Дарья Сегенчук ва Анастасия Сурковага (Россия) тенг келадигани топилмади. Ўғил болалар беллашувида қозоғистонлик ёш теннисчилар — Дмитрий Макеев ҳамда Антон Чимбалов барча рақибларини енгишга муваффақ бўлди.

Бу йилги баҳсларда мамлакатимиз ёшлари билан бир қаторда Қозоғистон, Россия, Грузия, Япония, Арманистон, Қирғизистон, Покистон ва Ҳиндистондан юздан зиёд ўғил-қиз ўзаро куч синашади. Мусобақанинг финал ўйинлари Мустақиллик байрами арафасида — 31 август куни ўтказилади.

Зоҳир ТОШХЎЖАЕВ,
ЎзА мухбири.

Ойни тугул қуёшни кўрдим

— Ҳов, ана у тепаликни кўраяпсанми, солдат? Бир амаллаб судралиб ўтишинг керак. Биз сени ғалтакда олиб ўтолмаймиз, ўқ ёғилишини қара! Қани, бардам бўл, биз сен билан тепаликдан кейинги катта йўлда учрашамиз! — деди-да, санитар эмаклаб, кейинги ярадор томон кетди.

У ой ёруғида ғира-шира тепаликни кўрди.

Унга ета олармикан? Бир амаллаб судрала бошлади. Уч ери яраланган: оёғи, тиззаси, ўнг қовурғаси. Оғриққа чидаса бўлади. Ташналикка чидаш қийин. Озгина судралади-да, ҳолсизланиб ўзидан кетади. Гумбирлаган овозлардан ўзига келади-да, бор кучини йиғиб, тепаликка интилади. Ғира-шира тўлин ой ёруғида осмонда булутлар сузади: «Ўзимизнинг оймикан шу... мен барибир уни Тошкентда кўришим керак», 2 соат судралдими, 3 соатми, тепаликка етди. Узун қазилган хандақдан четлаб ўтаётиб, яна бир даҳшатга дуч келди. Хандақдаги назоратчилар, ярадорлар ҳақиқийми ё ўзини ўзи жароҳатлаганми — бирпас кузатишарди-да, кўп ўтмасдан орқасидан отиб ташлашарди. «Энди тамом, Тошкентда ойни кўролмас эканман!» деб ўйлади. Уни энди ташналик, оғриқ, ҳолсизлик эмас, ҳар сонияда етиши мумкин бўлган аниқ ўлимни кутиб судралиш руҳан эзарди... «Э, ҳаммаси Худодан» — деб, ўйлади-да, ачишиб оғриётган тирсакларига куч берди. Сал нарида, пастликда ярадорларни олиб кетгани келган машина кутиб турарди...

Қуролини яна миллий созига алмаштириш насиб этган йигит энди 28 ёшга етганда тағин фалокат шарпаларига рўпара кела бошлади. Миллий асбобларни кўпайтириш, улардан фойдаланиш маън этилди. 1948 йилда Юнус ака тузган миллий чолғучилар дастаси тарқатилди. Мактабларда болаларга миллий мусиқадан берилаётган сабоқлар барҳам топа бошлади. Нима эмиш, нотасиз чалиш мумкин эмас экан. Нотага асосланган дастурга ўтиш, оркестр, симфония жўрлигидаги дасталар тузиш лозим экан. Шундай қилиб, созланган қадимий торлар узилди. У яна ўзини аллақандай фронт ичида яралангандай ҳис қилди. Гўёки энди оёғи ё тиззаси эмас, юраги жароҳатлангандай эди. Қўллар ишсиз, кўнгиллар нурсиздай эди гўё... Шу зайл яна 5-6 йил ҳувиллаб ўтди.

Ниҳоят, 1957 йили Ўзбекистон Давлат Радио комитети қошидаги оркестрга ишга кирди. Орадан икки йил ўтиб, Юнус ака мақомчилар дастасини тузгандан кейин, созандамизнинг кўнгил ярасига озгина малҳам топилгандай бўлди. «Шашмақом»нинг битта мақоми бир йилда ўрганилса, 6 та мақоми олти йилда ўрганилди. У заҳматларни айтмаса ҳам бўлади. Академик Юнус Ражабий Турғун Алиматовдек етилиб келаётган санъаткорларга таяниб, заҳматларни енгди. Тайёр мақомларни тасмаларга ёзиб олиш учун ташқи шовқинлардан холи, акустика талаб-имкониятларига эга иншоот зарур эди. Ахийри бир иншоот топилди. Тунги соат 12 дан кейин, эл оёғи тинганда ишга киришилди. Дунёни ваҳимага солган Тошкент зилзиласи шов-шуви босилгани йўқ, баъзан-баъзан ер силкиниб туради. Ваҳимаю бедорлик билан бўлса-да, шукурки, ниятга етилди. Миллий мақомчиликдаги изланишлар бир маромга солиниб, «Шашмақом» авлодлар учун тасмаларга ёздирилди. Минг машаққату азоб билан қилинган бу тарихий маданий ишда Турғун Алиматовнинг юрак қўри, забардаст бармоқлари сеҳри бор.

Шуниси қизиқки, 1950 йиллар кўпинча уйда осиғлиқ турган дутор охирги йилларда ўз соҳиби билан бутун дунёни айланиб чиқди. Ўзбекистон халқ артисти Турғун Алиматов Америка Қўшма Штатларида юрганида тутдан ясалган ўймакор танбурига бир мутахассис маҳлиё бўлиб, 5 минг доллар таклиф қилди. «Қадрли нарсаларни сотиш одатим йўқ», — деб жавоб берган экан ўшанда созанда. «Бошқа ясаттирарсиз, сотаверинг», — маслаҳат берибди шериклари. «Бу танбур 1936 йилда ясалган. Кўрган-кечирганларим, оилам, ватаним — ҳаммаси шу билан боғлиқ. Уларни мен сотолмайман», — деган эканлар уста.

Дутор, танбур, сато, ғижжак, скрипка сингари чолғу асбобларда баравар моҳирлик билан чалувчи Турғун Алиматовга соз чалиш отадан қолган мерос. 1920 йили оналари Турғун акага юкли эканлар. Оталари бир ғаройиб туш кўрадилар: Осмондаги ой узилиб, уларнинг эшиклари олдидаги дарахтга илинибди. Оталари дарахтга чиқиб, ойни узиб олиб, қўйниларига солибдилар. Тушларини оналарига айтсалар, яқинда бир фарзанд кўришларини, бу фарзанднинг номи юртга танилишини башорат қилади она. Кўп ўтмасдан Турғун ака дунёга келадилар. Етимлик ошини эрта еган Турғунжон қон-қариндошлари кўмагида ўрта маълумот ололди, холос.

Баъзи устозларимизнинг ёзишларича, Турғун ака танбур-дуторни сайратганда, мусичаю булбуллар учиб келиб, созандага жўр бўлмоқчидай гир айланган кезлар бўлган экан. Бу муболағага ўхшайди. Аммо унда ҳақиқат бор. Хўш, Турғун ака ижросининг асосий сир-синоати нимада?

«Ҳамма гап пардозда, — дейди чолғучи. — Масалан, одамзотнинг кийиниши, қиёфаси оиласидан, аждодидан хабар бериб туради. Миллий мусиқадаги пардоз моҳияти шуки, созанда нуқул нотани чалмасдан, юрагидан қўр беради. Бировга қўполлик билан айтилган сўздан кўра, майинлик билан айтилгани кўнгилга хуш ёққанидек гап. Шу боис ҳам миллий мусиқа руҳни суғоришга қодир. Шукурки, руҳимизни суғорувчи булоқлар кўзи очилди. Бу кунларга етаман деб ўйламагандим. Мендек чаласавод, умрида галстук тақмаган одам ҳам давлат томонидан эъзозланди, — дейди ғоят камтарлик билан Турғун ота. — Ҳозир 82 ёшдаман. 21 ёшимда урушда яраланган кечада ойга тикилиб, Тошкентда ой чиқишини кўришим керак, деб ният қилгандим. Буни қарангки, том маънодаги Қуёш чиқишини кўриш насиб этди».

Унинг нурларидан «Буюк хизматлари учун» ордени совриндори Турғун Алиматов, қарийб 60 йиллик йўлдошлари Хосият ая ҳамда 7 фарзанд, 40 дан ортиқ невара-эваралари, барча мухлислари билан бирга ҳали узоқ йиллар баҳраманд бўлишга умидли ва ҳақлидирлар.

Мамлакат НОРМУРОДОВА, Нўъмонжон МУҲАММАДЖОНОВ (сурат), «Халқ сўзи» мухбирлари.

Журналист суриштируви

ПАНАДАН ОТИЛГАН ТОШ

У худди дайди ўққа ўхшайди — қўққисдан келиб тегади. Заҳми танни-да, жонни-да бирдек ўртайди — одамни росманасига гангитиб қўяди. Негаки, зуваласи адоват уруғи ила йўғрилган бўлади. Ҳар доим ҳасад ва иғво доялигида туғилади. Шу боис вужудга етказган жароҳати битса-да, юракда қолдирган асорати осонликча кетмайди. Бильакс, "Уни ким отди? Нима мақсадда, кимларнинг қўли билан отди?" деган саволлар мудом дилингизни қийнайверади, қийнайверади. Бирда асосли, бирда асоссиз шубҳа-гумонлар хаёлингизда ғужғон ўйнайверади, ўйнайверади. "Табиб — табиб эмас, бошидан ўтган табиб" деганларидек, буни бемаврид маломатга учраган одамгина яхши билади. Бўҳтоннинг — қолипи, ёлғоннинг толиби йўқлигини сизу биздан кўра теранроқ тушунади. Бинобарин, қуйидаги ҳикоямиз ана шу хусусда...

Қарши Давлат университетининг педагогика ва мусиқа факультети декани Талъат Ғаффорова ўтган асрнинг 90-йиллари арафасида хайрли бир ишга қўл уради. Биринчи синф ўқувчилари учун лотин ёзувида алифбе ва ўқиш китоблари, она тили дастури ва дарслиги, ёзув дафтарлари ҳамда ўқитувчиларга мўлжалланган услубий қўлланмадан иборат "Алифбе — Савод" номли янги ўқув мажмуаси яратишга аҳд қилади. Шу мақсадда касбдошлари Эргаш Шодмонов ва Гулбодом Эштурдиевани ҳамкорликка чорлайди. Ҳар қалай, меҳнатлари зое кетмайди. Учовлон тузган мажмуа соҳа олим-мутахассислари даврасида илиқ кутиб олинади. Раъно Икромова, Карима Қосимова, Сафо Матчонов, Малла Очилов сингари профессорлар томонидан ижобий баҳоланади. Моҳиятан аждодларимиз меросини ва Истиқлол ғояларини қамраб олгани, ўғил-қизларимиз тафаккурини ривожлантиришга, уларнинг эркин фикрлаш қобилиятини ўстиришга йўналтирилгани алоҳида таъкидланади. Қайта ишланиши лозим бўлган қисмлари кўрсатилади. Пировардида, республика Таълим маркази Илмий-методик кенгашининг 1994 йил 13 июндаги йиғилиши қарорига кўра, нашрга тавсия қилинади. Бироқ айни ўша кезлар кутилмаган воқеа рўй беради. Дарсликларнинг 24 саҳифаси Ўзбекистон Педагогика фанлари илмий-тадқиқот институтига тақриз учун юборилаётганда йўқолиб қолади. Муаллифлар уларни қайтадан тиклашга мажбур бўладилар...

Ниҳоят, 1996 йил бошида "Алифбе" дунё юзини кўради. Мактабларда муқобил дарслик сифатида ўқитила бошланади. Натижаси чакки бўлмайди. Ўқитувчилар, услубчилар, олимлар турли учрашув-мулоқотларда мажмуа юзасидан холис фикрлар билдиришади. Матбуотда тақризлар эълон қилишади. Ютуқлари қатори камчилик-нуқсонларини ҳам айтишади. Талъат Ғаффорова жўяли таклиф-мулоҳазаларни инобатга олиб, китобга тузатиш ва қўшимчалар киритишга ошиқади. Аммо кутилмаганда маънавий зарбага учрайди. Кўринмас кучлар панадан туриб, дарсликка басма-басига тош отадилар. Қандай бўлмасин, уни чиппакка чиқаришга, ўқув дастуридан олиб ташлашга интиладилар. Ниятларига эришиш йўлида қабиҳликдан ҳам қайтмайдилар. Дам-бадам бировлар, ҳатто, йўқ одамлар номидан нуфузли ташкилотларга уйдирма хатлар йўллайдилар.

Мен қуйида ана шундай иғвономалардан иккитаси хусусида тўхталиб ўтишни лозим топдим. Сабаби — улар, гарчи турли вақтда, турли жойдан жўнатилган бўлса-да, бамисоли битта қолипдан чиққан ғиштлардек бир-бирининг айнан такрори. Ёзилиш услуби ҳам, мазмун-моҳияти ҳам, талаб-мақсади ҳам бир хил. Яна денг, имловий ва услубий хатоларга бойлиги жиҳатидан ҳам эгизаклар сингари ўхшаш. Инчунин, уларда "Алифбе" тўғрисида, лоақал номига бўлсин, икки оғиз илиқ сўз айтилмаган. Ўзига хос афзалликлари эътироф этилмаган. Бутун диққат-эътибор аввал-охир китобни қоралашга қаратилган. Ишонмасангиз, мана, эшитинг.

"Таҳлилчилар"нинг куюнишларича, дарслик ўқитувга бутунлай яроқсиз. Илмий савияси ўта паст. Матнлар пала-партиш. Жумлалар ғализ. Расмлар сифатсиз ва хира. Кўп-да мавзуга мос тушмайди. Мурғак қалбларда нафосат туйғусини тарбиялашга хизмат қилмайди. Чунончи, қошига ўсма қўяётган, гулзорда капалак ва ниначи ушлаётган қизалоқлар, сичқон қувлаётган мушук тасвири тарбиявий мазмундан йироқ. "Ўтинчи қиз", "Ари ва кабутар" эртакларига ишланганлари замонавийликдан холи. Аксарият қишлоқ хонадонлари газлаштирилган, турмушимиз маданийлашган, хотин-қизларга ҳурмат-эътибор кучайган бугунги кунда бошида нон тўла сават кўтариб бораётган, элакда ун элаётган, палак тикаётган, бешик тебратаётган аёллар, каштачи қизлар расмини китобга киритиш ғирт маънавиятсизлик намунаси. Ер шари расмини, кун тартибини беришга, нонни эъзозлашга доир фикрни такрорлашга бало борми? Китоб, дафтар, қалам, ручка, чизғич каби ўқув қуроллари ёнига ўчирғични қўшишдан мақсад нима? Ўқувчиларни, ҳали савод чиқариб улгурмаёқ, хато ёзишга ундаш эмасми? "Бек", "биби", "қул" қўшимчали исмлар эскилик сарқити-ку! Наҳотки, тузувчилар қулдорлик даври неча асрлар муқаддам барҳам топганидан бехабар бўлишса? Алломаларимиз бисотидан танланган ҳикматлар болалар учун оғирлик қилади. Айримлари аллақачоноқ аҳамиятини йўқотган. Бугунги ёшларни яхшиликка эмас, ёмонликка етаклаши мумкин. Мана шундай қўпол хатолари туфайли дарслик ҳеч кимга ёқмаган. Аксинча, муаллимларниям, ота-оналарниям роса қийнаб қўйган. Ўқувчиларнинг савод чиқаришлари узоққа чўзилган. Унгача зерикиб, илм олишдан ихлослари қайтган ва ҳоказо ва ҳоказолар.

Энди масаланинг бошқа жиҳатига диққат қилинг. Эътирозномалардан дастлабкиси гўёки Поп туманидаги 25-мактаб илмий бўлими мудираси ва тўққиз нафар бошланғич синф муаллимаси номидан битилган. Тагига 1997 йил 28 январь санаси қўйилган. Кейингиси эса 1999 йили келган. "Биз, кўпсонли ўқитувчилар" дейилган-у, касб-кори, иш ёки истиқомат жойлари кўрсатилмаган тўққиз эркак-аёлнинг исм-шарифи тиркалган.

"Бузоқнинг югургани — сомонхонагача", деб бежиз айтишмаган. Текширишлар жараёнида иккала хат ҳам сохта эканлиги маълум бўлади. Аввало, уларда исм-шарифлари зикр этилганларнинг бирортаси ҳам мазкур ҳудудларда таълим-тарбия ишлари билан машғул педагоглар сафида йўқлиги аниқланади. Бундан ташқари, 1996-97 ўқув йили Попдаги 25-мактабда 9 та эмас, 5 та биринчи синф ўқитилгани, илмий бўлим мудири вазифасида эркак киши ишлагани, Сирдарё вилояти шаҳар-туманларида эса 49-, 51-мактаблар умуман мавжуд эмаслиги аёнлашади. Бу ҳақда Наманган вилояти педагог ходимлар малакасини ошириш институти услубчиси Собиржон Валиев, Поп тумани халқ таълими бўлими услубчиси Набира Эшматова, 25-мактаб бошланғич синф муаллимаси Қандихон Маҳмудова, Сирдарё вилояти халқ таълими бошқармаси бошлиғи С.Ғуломовалар ёзма маълумот беришади. Фарғона ва Қаршидан учирма бўлган мактублар қисмати ҳам шундай якун топади.

Алқисса, республиканинг етакчи мутахассислари иғвономаларни таҳлил қилиб, масалага ойдинлик киритишади. Улар ғаразгўй кимсалар томонидан уюштирилган, деган тўхтамга келишади. Халқ таълими вазирлиги бу хулосага қўшилади. Туҳмат руҳидаги танқидларни қатъиян рад этади. Дарсликлар ва мактаб ҳужжатлари бўлими бошлиғи Ш.Шомансуров 1999 йил 30 декабрда мажмуа муаллифлари ҳамда республика Таълим маркази қошидаги Илмий-методик кенгаш аъзоларига йўллаган жавобида бу хусусда алоҳида таъкидлаб ўтади.

Шундан сўнг Талъат Ғаффорова бирмунча енгил нафас олади. Ҳаммуаллифлари билан бамаслаҳат дарсликларининг янги авлодини тайёрлайди. Натижада мажмуа таркибига кирувчи она тили ва ўқиш китоби 2002 йилги танлов ғолиби деб топилади. Келгусида асосий дарслик сифатида ўқитишга лойиқ кўрилади. "Алифбе" эса еттинчи бор босмадан чиқарилади. Кейин эса...

Афсус, қарши ҳужумлар барибир тўхтамайди. Гоҳ ошкора, гоҳ пинҳона давом этаверади. Далил керак бўлса, марҳамат: жорий йил кўкламида Халқ таълими вазирлигига навбатдаги хат келиб тушади. **"Ҳурматли Ризқбой Хайдарович!"** *(матнда шундай)* деб бошланувчи ушбу мактубни "Чорбоғ" Халқаро таълим маркази директори З.Исроилов ёзган. У "Алифбе" гўёки тузатилмай нашр этилганига кескин норозилик билдиради. Сўнгра ўз наздида дарсликнинг тўртта асосий "қусур"ини кўрсатади. Мен уни қандай ёзилган бўлса, шундайлигича, фақат жузъий қисқартиришлар билангина эътиборингизга ҳавола қиламан:

"1. Камдан-кам учрайдиган ёки эскирган исмлар танланган ва кўп марта такрорланган (Noila, Omil, Bilol, Iqboi, Qanoat, Noiba, Do'stmat, Damin, Yamin, Yormat, Elbek, Eldor, Zymrad...)

2. Абстракт, бола ёшига тўғри келмайдиган, кўпчилиги кўрмаган ёки унга тушунтириб бўлмайдиган, натижада бола тасаввур қололмай фақат ёдлай оладиган тушунчалар кўп киритилган ва ўқишни энди ўрганадиган болага қўшимча қийинчиликлар туғдирилган (qo'noq, totli, oqibat, saboq, saodat, tinim, barra, mo'l, qut-baraka, mol-mulk, ardoqlaydi...).

3. Расм ва матнлар танлашда асосан табиат, қишлоқ ҳаёти ёки қадимги замон буюм ва тушунчалари келтирилган. Болага таниш ва ҳар куни кўрадиган замонавий буюм ва объектлар номлари деярли келтирилмаган (televizor, elektr, avtomobil, telefon,...). Шу билан бирга, бола ҳаётига алоқаси бўлмаган нарсалар кўп келтиритган (botqoq, olmos, oltin, tilla, zardo'zi, zar, sholi, g'alla, g'alvir, ...).

4. Дарсликдаги матнлар ва мақолларнинг баъзилари тарбиявий ва маънавий жиҳатдан яхши ўйланмаган, хато ёки ҳатто бола учун зарарли деб ҳисоблайман. Қадриятлар асосан олтинга солиштириб ўлчанади ("Keksalar duosi oltin", "Oltin olma, duo'ol"), кўр-кўрона бўйсуниш (Ular kattalarini aytganini qiladilar), шахсий мардлик эмас, балки кўпчилик бўлиб "душман"га куч ишлатиш (Hammasi birgalikda dushmanga yopishadilar. Biri qo'lini, biri oyog'ini, biri qanotini qattiq tishlab uni qochoradilar), гуруҳга бирлашганлар абсолют кучга эга бўлиши ("Ittifoqqa kuch-quvvat kor aylamas") ёш бола онгига сингдирилади... Нон ҳатто ақл ва китобдан ҳам устун туришига бутун бир ҳикоя бағишланган ва бу фикр "Qorning to'q bo'lsa so'z o'rganasan" деб "асосланади"...".

Кўриб турибсизки, бу хат мазмуни ҳам ўша-ўша. Худди бировнинг аравасида айтилган қўшиққа ўхшайди. Жаноб директор дарсликдан яккаш нуқсон излашга интилган. Шу мақсадда қўлига қора қалам олган. Китобни эринмай бўяб чиққан. Халқимизга манзур гўзал исмлар, асрлар оша сайқал топган нақллар, ибратли ҳикоятлар устидан беаёв чизиқ тортган. Баҳоуддин Нақшбанд ўгитларини, Абдулла Авлонийнинг "Аҳиллик" ҳикоясини тескари талқин қилган. Мулоҳазаларини қоғозга туширишга келганда эса, саводи ҳаминқадарлигини, фикрлаш доираси саёзлигини, бошланғич таълим назарияси ва амалиётидан йироқлигини билдириб қўйган. Маориф соҳасига дахлдор марказ раҳбари бўла туриб, вазирнинг исм-шарифини тўғри ёзолмаган. Баски, хулосани ўзингиз чиқариб олаверинг. Ҳар ҳолда, одам бировга ноғора қоқишидан олдин ўзига боққани, чумчуқни эса-да қассоб сўйгани маъқул.

Алалхусус, ҳақли савол туғилади: яхши ният-ла яратилган дарслик ҳақида фисқу фасод тарқатаётганларнинг асл муддаолари нима ўзи? Мажмуани такомиллаштиришга кўмаклашишми ёки уни батамом бадном қилишми? Мабодо, шундай бўлса, осонгина йўли бор-ку: "Алифбе" муқобил дарслик тарзида чоп қилинган. Демак, кимгадир ёқмаса, уни бемалол четга суриб қўйиши, ўзи маъқул кўрганидан фойдаланиши мумкин-ку. Ғийбатчилар буни билмайдиларми? Билсалар, нега дардларини очиқ-ойдин айтмайдилар? Нега эзгулик илдизига зимдан болта урадилар? Нега иғвономалар уюштириб, муқаддас касб эгалари, пок-ҳалол кишилар шаънига иснод келтирадилар? Бу кетишда охири нима бўларкин? Тирноқ остидан кир қидиришлар қачон тугаркин?

Мен фақат бир нарсани аниқ айта оламан: сояни ҳаргиз қилич-ла чопиб, тупроқла кўмиб бўлмайди. Гоҳида кичкина кесак бошни, томчи сув тошни ёради. Майда гап катта ишни ғарқ этади. Масалага шу нуқтаи назардан қараганда, "Алифбе" муаллифларининг ўкинч-изтиробларини тушуниш керак. Ахир, улар қанчадан-қанча заҳматлари эвазига туҳматга қолганлар. Охир-оқибат фисқу фасодлардан юрак олдириб қўйганлар. Тутуннинг аччиғини мўри билиши ростлигини англаб етганлар.

Бошқа нимаям дердик... Таскин-тасалли шулки, вақти-соати етиб, ҳаммаси из-изига тушади. Чунки орқадаги гап охурдаги нишхўрдга ўхшайди. Ҳарчанд уринманг, тузсиз хамир тандирда турмайди. Бировга чоҳ қазувчилар мана шу оддий ҳақиқатни тан олармикинлар? Қилдан қийиқ ахтаришдан тўхтармикинлар?..

Буниси энди, уларнинг ўзларига, янаям аниқроғи, виждонларига ҳавола!..

Абдунаби ҲАЙДАРОВ, "Халқ сўзи" мухбири.

Тадбиркорлар — Болаларга

Андижондаги "Шодлик" кафесида кам таъминланган оилалар фарзандлари учун байрам кечаси бўлиб ўтди. Улар учун бу ерда қизиқарли танлов-викториналар уюштирилди. Шунингдек, таниқли артистлар ҳам болалар учун концерт дастури намойиш этди.

Байрам якунида ташкилотчилар болаларга мактаб анжомларини совға қилди. Эндигина биринчи синфга бораётган ҳар бир болага эса "Хурсанд" маҳалласида истиқомат қилаётган тадбиркор М.Мамадалиев томонидан ўқувчилар сумкаси тақдим этилди.

— Бундай ташаббус тадбиркорларнинг ўзидан чиқди, — дейди Андижон шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раиси Х.Жўрабекова. — Биз эса уларга ушбу тадбирларни уюштиришда ёрдам берамиз.

С.ШУКУРОВ, ЎзА мухбири.

Огоҳлик

Миллат соғлиғи

ҳар қандай даромаддан устуворроқдир

«Ота-онамиз биз ёш пайтимизда ажралиб кетишган. Дадам кейинги оиласи билан шаҳарда яшайди. Дадамнинг ёрдами билан институтни сиртдан тугатиб, дипломли бўлганман. Онамни «она» дейишга тилим бормайди. Енгил табиатли бу аёлни ароқхўрлиги учун дадам ташлаб кетган», — деб ёзади самарқандлик Мавлуда исмли жувон. Опанинг ҳасратига қулоқ тутсангиз, спиртли ичимлик туфайли бир яхшигина оила разолатнинг қурбонига айланганига гувоҳ бўласиз.

Спиртли ичимликлар истеъмол қилишнинг оммавий тус олишини «миллий кулфат», «умуминсоний фалокат йўлига қўйилган қадам» деб эътироф этишади, олимлар. Бутунжаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилотининг 32-сессияси қарорларида таъкидланганидек, «алкоголли ичимликлар истеъмол этиш ва айниқса, суиистеъмол қилиш дунё миқёсида соғлиқни сақлаш ишининг асосий муаммолари билан бир қаторда туради».

Бугунги кунда сир эмаски, ичкиликбозлик — бангилик, нашавандлик каби иллатларнинг пайдо бўлишига туртки бўлмоқда. Нашавандлик касалига мубтало бўлган Санжар «Агар ароқ бўлмаганида ҳеч қачон наша чекмасдим. Нашаванд ўртоқларим очиқ таклиф этганларида доим рад этиб, иродамни мустаҳкам тутиб турардим. Ресторандаги ароқхўрликдан кейин секин-аста мени нашавандлик гирдобига тортишди. Ароқ туфайли нашавандлар қармоғига тушиб қолдим. Ҳозир афсусдаман, бироқ...» дейди ўкиниб.

Кўриниб турибдики, нотўғри тарбия, қолоқ анъаналар, ёшларнинг ичкиликка ружў қўйганларига нисбатан ортиқча кечиримли бўлиш, оилавий жанжаллар, болам ўқишда-ишда оч юрмасин, деб керагидан ортиқ маблағ билан таъминлаш охир-оқибатда ичкиликбозликка замин яратиши мумкинлиги ҳақида ўйлаб ҳам кўрмаймиз.

Ёшлар ўртасида ичкиликбозлик одат тусига кириб қолишини таъминловчи ҳодисалар, битирув кечалари, тўй баҳонасида ҳафталаб йиғилишлар, туғилган кунни нишонлаш, «гап»лар... шиша атрофида базму жамшид учун баҳона, асли.

Бундай ёшлар назоратдан четда қолади десак, хато бўлар балки. Улар ота-оналар томонидан топилган маблағ эвазига зиёфатлар уюштирилаётгани ҳақида мулоҳаза қилсак, ёшларнинг боши берк кўчага кириб қолишида айнан ота-оналар кўпроқ сабабчи бўлаётганлигини тушуниш қийин эмас. Кўпгина ҳолларда ота-оналар «Ўйнаса-ўйнапти-да, ичса-ичибди-да», — дейди беparволарча. Натижада сурункали ичкиликбозлик ёшларни бутунлай енгиб қўяди, улар ўқишу, касбу амал деган тушунчалардан тобора узоқлашиб, бир қултум ароқнинг гадосига айланади.

Ичкиликбозликка олиб келувчи асосий омиллардан бири — оиладаги нотинчлик. Шу нарса аниқланганки, ичкиликка берилган ёшларнинг 90 фоизидан ошиғи тўқ оилаларнинг ва жанжалли хонадонларнинг фарзандлари экан.

Айрим ота-оналар боласига қадаҳ ушлатиб, уни уриштиришидан завқланиб ўтирадилар. Охир-оқибатда ичкиликбозлик ёшларнинг ота-она олдидаги бурчини, дунёқараши, ижтимоий-ахлоқий йўналишини, интилишини чаппа тарафга буриб юборади. Мастлик, ўғирлик, порахўрлик, жиноий улфатчилик, безориликка йўл очади. Спиртли ичимлик дастидан киши ҳаётдаги ўрнини йўқотади. Одамни маҳалла-кўйда кераксиз кимсага айлантиради.

Республикамизда ўтган йилнинг етти ойида маст ҳолда рул бошқарганлиги оқибатида 214 та йўл-транспорт ҳодисаси содир этилган. Бунинг натижасида 60 киши оламдан ўтган ва 252 нафари тан жароҳати олган. 2002 йилнинг етти ойи мобайнида эса 185 та йўл-транспорт ҳодисаси ҳайдовчининг маст ҳолида юз берган. Бунда 38 киши ҳаётдан бевақт кетган бўлса, 220 нафари тан жароҳати олган. Бу — ачинарли статистика.

Алкоголли ичимликларни мунтазам суиистеъмол қиладиган одамларнинг умри ўртача 20 ёшга қисқариши ҳисоблаб чиқилган. Улар орасида ўз-ўзини ўлдириш ҳодисалари бошқаларга қараганда 10 баробар кўплиги маълум. Умуман, ўз жонига қасд қилувчиларнинг 70 фоизи, иш жойида юз бериб турувчи бахтсиз ҳодисалар оқибатида ҳалок бўлувчи кишиларнинг 15 фоизи спиртли ичимликлар қурбони ҳисобланар экан. Руҳий ва асаб хасталиклари ичкиликбозлик аралашган оилаларда деярли икки марта кўп содир бўлиши исботланган.

Сирғали улгуржи савдо бозори ва Бош универсам магазинининг тўла бир қаватидан ташқари, яна биринчи қаватининг қўшимча жойида бирбиридан чиройли шишалар тоғ-тоғ қилиб териб қўйилган. Афсуски, спиртли ичимлик — бисотининг бош «бойлиги» ҳисобланган бундай дўконлар кам эмас. Бу шишаларнинг оҳанграбо куйини ва сотувчиларнинг мақсадларини тушунишга ҳар қанча урунмайлик, уларнинг мақсади аниқ — шахсий даромад.

Бироқ ёшларимизнинг келажаги, миллатимиз соғлиғи ҳар қандай даромаддан устундир, устувордир. Шундай эмасми, азизлар!

Муфтилло ЮСУПОВ, «Халқ сўзи» мухбири.

Муҳтарам юртдошлар!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «ОЗИҚОВҚАТСАНОАТ» УЮШМАСИГА ҚАРАШЛИ

ЯНГИЙЎЛ «ЛАЗЗАТ»

ҚАНДОЛАТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ ЖАМОАСИ

Сизларни яқинлашиб келаётган қутлуғ айём — Мустақиллигимизнинг 11 йиллиги билан қутлаб, байрам дастурхонингизга 60 турдан зиёд қандолат маҳсулотларини тортиқ этади.

Улгуржи харидорлар учун бежирим қадоқланган 10 турдаги янги шоколадлар, 20 турдаги конфет, 20 турдаги печеньелар, лимонли, апельсинли, мевали ва ёнғоқли, шириндан-ширин 10 хил вафлилар ва нон маҳсулотлари учун хамиртурушлар ҳамда «Лаззат» деб номланган тортлар пул ўтказиш йўли билан ёки нақд пулга таклиф этилади.

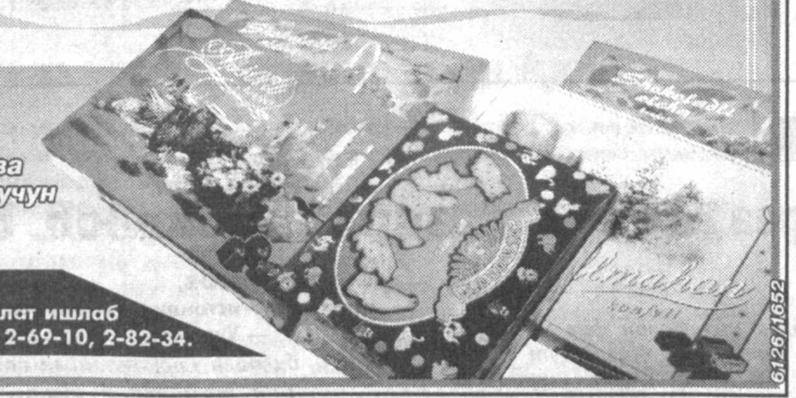

Юқори сифатли ушбу маҳсулотларнинг нархлари бозордагидан анча арзон.

Шунингдек, 2002 йил охиригача қандолат ва хамиртуруш маҳсулотлари етказиб бериш учун шартномалар тузиш давом этмоқда.

Манзилимиз: Тошкент вилояти, Янгийўл шаҳри, «Лаззат» кўчаси, 1-«А» уй, «АПКО ЛАЗЗАТ» қандолат ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти. Тел./факс: 8(260) 2-69-10, 2-82-34.

6126/1652

UNDP

Development Support Services Programme

OHCHR

Human Rights ACT Project (Assisting Communities Together)

The United Nations High Commissioner for Human Rights (OHCHR) in partnership with the United Nations Development Programme (UNDP) established the ACT Project to financially support grass-roots activities on human rights. ACT Project provides small scale grant (up to USD 5,000) for local NGO, community based organizations, individuals who can implement projects for the promotion and protection of human rights.

(1) Eligible applicants
Local NGOs, Community based organisations, individuals working for the promotion and protection of human rights

(2) Application Package
Application package can be obtained from UNDP Office (for contact details please see below). The package is also available at http://www.undp.uz (click "Job/Training")

(3) Application procedure and deadline
Fill in the application *in English* and send it to UNDP Office by post or e-mail (address given above) **no later than 30 September, 2002.** Please indicate **"ACT Project"** on envelope or message title in case of e-mail.

(4) Selection
Selection will be conducted by screening applications and interview. Selected applicants will be notified **by 30 October, 2002.**

More information is available from the application package. For any inquiries, please contact Ms. Feruza Abdullaeva, ACT Project Assistant at UNDP Office: 4 Taras Shevchenko, 70029 Tashkent tel 1394835, 1523561, fax 1336965 e-mail registry.uz@undp.org.
web http://www.undp.uz

Инсон ҳуқуқлари соҳасидаги фаолиятларга кўмаклашиш бўйича ЖБЁ лойиҳаси (Жамиятларга биргаликда ёрдам)

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Инсон ҳуқуқлари бўйича бош комиссари ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ривожланиш дастури (БМТРД) инсон ҳуқуқлари бўйича фаолиятларга кўмаклашиш мақсадида ЖБЁ лойиҳасини ташкил этишга қарор қилди. ЖБЁ лойиҳаси кичик грантларни (5000 АҚШ долларигача) инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва унга кўмаклашишга қаратилган лойиҳаларни амалга ошира оладиган нодавлат ташкилотлар, жамоат ташкилотлари ва алоҳида шахсларга ажратади.

1. **Қуйидагилар ариза беришлари мумкин:**
инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва унга кўмаклашиш учун ишлаётган маҳаллий нодавлат ташкилотлар, жамоа ташкилотлари ва алоҳида шахслар.
2. **Аризалар тўплами**
Аризалар тўпламини БМТРД ваколатхонасидан (манзил қуйида келтирилган) ва қуйидаги электрон манзил орқали олишингиз мумкин: http://www.undp.uz ("Job/Training")
3. **Аризани топшириш жараёни ва муддати**
Аризани ***инглиз тилида*** тўлдириб, БМТРД ваколатхонасига почта ёки e-mail орқали (манзиллар қуйида келтирилган) **2002 йил 30 сентябргача** жўнатишингиз лозим. Илтимос, конверт сиртида ва электрон почта орқали жўнатган тақдирда **"ЖБЁ лойиҳаси"** мавзусига деб ёзишни унутманг.
4. **Танлов**
Танлов аризаларни саралаш ва интервью йўли билан олиб борилади. Танланган номзодлар **2002 йил 30 октябргача** хабардор қилинадилар.

Саволлар билан БМТРД ваколатхонасидаги ЖБЁ лойиҳаси ёрдамчиси Феруза Абдуллаевага мурожаат қилишингиз мумкин. Бизнинг манзил: 700029, Тошкент шаҳри, Тарас Шевченко кўчаси, 4-уй. Телефонлар: 139-48-35, 152-35-61, факс: 133-69-65.
e-mail registry.uz@undp.org.
web http://www.undp.uz

6204/1793

БАТ ЎЗБЕКИСТОН: ташаббус давом этмоқда

Болаларнинг чекишига қаршимиз

«Бритиш Американ Тобако Ўзбекистон» ҳиссадорлик жамияти вояга етмаганлар орасида чекишни тақиқлашга қаратилган ўз фаолиятида навбатдаги муҳим қадамни қўйди.

Бу «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси, Халқ таълими вазирлиги, республика вилоятлари ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда амалга оширилаётган дастурнинг иккинчи босқичидир.

Биринчи босқич ўтган йилнинг май ойида бошланган бўлиб, унда Ўзбекистоннинг пойтахтида жойлашган юзта савдо нуқтасида балоғатга етмаганларга сигарет сотишни тақиқлаш жорий қилинган эди.

«Бритиш Американ Тобако Ўзбекистон» ўзи ўтирган шохни кесиб ташламаётганмикан?

Бундай қонун қабул қилинишининг ҳаётий зарурлиги 1998 йилдаёқ «БАТ Ўзбекистон» кенг оммага таниш бўлган «Чекмасдан ёшлик гаштини сур» тарбиявий-таълимий дастурига ташаббускорлик қилганда равшан бўлган эди. Бу дастур Халқ таълими вазирлиги, «Камолот» ва «Маҳалла» жамғармалари билан ҳамкорликда мамлакат мактабларида муваффақиятли равишда жорий қилинмоқда. Ранг-баранг безакли материалларга бой ноёб ўқув қўлланмалари, ўқитувчилар ва ўсмирлар учун тренинглар билан бойитилган дастур умумтаълим мактаблари доирасидан ташқарига чиқиб, ҳозир Ўзбекистоннинг кўпгина коллеж ва лицейларига ҳам мосланмоқда.

Вояга етмаганларга тамаки маҳсулотлари сотишни тақиқлаш тадбирининг иккинчи босқичи Тошкент ва республикамизнинг 12 ҳудудидаги 700та савдо нуқтаси «Бритиш Американ Тобако Ўзбекистон» ташаббусининг асосий ғояларини акс эттирувчи кўргазмали реклама белгиларини тарқатишни назарда тутади. Бу тадбирни республика ва вилоят матбуот нашрларида, радио ва телевидениеда кенг қўллаб-қувватлаш кўзда тутилган.

Мы не продаём сигареты лицам моложе 18 лет

Biz sigaretlarni 18 yoshga yetmaganlarga sotmaymiz

Аслида бу ерда ҳам қарама-қаршилик йўқ. Компания ҳар доим ва ҳар жойда ушбу мустаҳкам қоидага амал қилади: чекиш — бу етук кишининг онгли танловидир ва вояга етмаганлар чекмасликлари керак! Тамаки компаниясининг бозори фақат етук истеъмолчиларга аталган бўлиб, унинг бутун фаолияти, яъни тайёр маҳсулотни тақсимлаш ва ўтказиш мутлақо вояга етган истеъмолчиларга қаратилгандир.

Қўшма корхонанинг мазкур тадбирни амалга оширишда кўзда тутган пировард мақсадларидан бири — болалар ва ўсмирларнинг тамаки маҳсулотлари сотишини ҳамда истеъмол қилишларини тақиқловчи қонуннинг қабул қилинишида ташаббус кўрсатишдир.

180 та мамлакатда 80000 нафардан ортиқ ходимлари ишлаётган халқаро компаниянинг янги ташаббуси — унинг «ЎзБАТ А.Ж.» қўшма корхонаси ҳозирга қадар мустақил Ўзбекистон Республикасининг фаол ва масъул корпоратив фуқароси бўлиб келганлиги, бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолишининг яққол намунасидир.

THE TOBACCO INDUSRTY

AGAINST YOUTH SMOKING

6165/1742

ҲУРМАТЛИ СОТУВЧИ ВА ХАРИДОРЛАР!

«ОТЧОПАР БУЮМ БОЗОРИ»

«Отчопар буюм бозори» очиқ акциядорлик жамияти фаолиятини такомиллаштириш, сотувчи ва харидорларга яратилган шароитларни яхшилаш, савдони замонавий услубларда ташкил этиш, савдо жойларини қайта жиҳозлаш, бозор ҳудудини ободонлаштириш ҳамда зарур хизмат турларини барпо қилиш мақсадида шу йилнинг

1 СЕНТЯБРИДАН БОШЛАБ, «ОТЧОПАР БУЮМ БОЗОРИ» ҚАЙТА ҚУРИШ ИШЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШ УЧУН ВАҚТИНЧА, 3 ОЙ МУДДАТГА ЁПИЛАДИ.

Савдо фаолиятини давом эттириш истагида бўлган тадбиркорларга «Тошбозортайёрловсавдо» уюшмаси тизимидаги бозорлардан мавжуд бўш савдо расталари тавсия қилинади.

«Отчопар буюм бозори» ОАЖ маъмурияти.

БАРЧА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ ХОДИМЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Навқиронлик, саломатлик ва узоқ умр кўриш шарбати – "НАРИНЕ" – лактобациллус ацидофилус –Ўзбекистонга ҳам етиб келди

"Нарине" — табиий, экологик тоза шифобахш-профилактик бактериал доривор. У шифобахш гиёҳлардан олиниб, биологик фаол суюқлик ҳисобланади. Унинг шифобахш-профилактик хусусияти кўп йиллик клиник синовлардан ўтган, бактериал дори воситаси сифатида бирон ёқимсиз таъсир кўрсатувчи жиҳати йўқ.

"Нарине" организмда модда алмашинуви жараёнини бошқаради, патоген микроорганизмларга таъсир кўрсатади, замбуруғ касалликларига қарши курашиш хусусиятига эга, дизентерия, дисбактериоз, диарея, сальмонеллёз, стафилококк инфекцияси, ошқозон ва ўн икки бармоқли ичак яралари, йўғон ичак яллиғланиши, ошқозон яллиғланиши, ич терлама, ич қотиши каби ошқозон-ичак хасталикларини даволаш ва олдини олишда самарали қўлланилади. "Нарине" бактериал дориси аллергия, қанд касаллиги, гепатит, онкологик, ларингологик, проктологик, урологик, йиринглаш-шамоллаш касалликларини ҳам даволаш ва уларнинг олдини олишда қўлланилади. Гинекологик касалликларда "Нарине" пурковчи дори ва тампон қўйиш воситаси сифатида ишлатилади. "Нарине" жарроҳликдан кейинги яра ва куйган жойларга суртма дори тарзида зарур. Антибиотик даволанишда юрган, нур ва химиявий терапия қабул қилаётган беморларга эса у дисбактериоздан халос бўлиш учун асқотади. "Нарине" дориси янги туғилган, айниқса, чала туғилган, заиф чақалоқлар гипотрофияга, рахитга йўлиқиб қолмасликлари учун, шунингдек, оналаридан салбий резус-фактор ёки қонида гемоглобин етишмовчилиги билан туғилган болаларнинг саломатлигини ўрнига келтириш мақсадида ҳам ишлатилади.

"Нарине", умуман, барча одамларга касалликнинг олдини олувчи восита сифатида тавсия этилади. Чунки унинг таркибида дармондорилар, аминокислоталар, енгил ҳазм бўладиган оқсиллар мавжуд. Ушбу бактериал препаратнинг бир миллиграмми таркибида 20 миллиардга яқин лактобациллус, ацидофилус сингари инсон организми учун зарур жонли тўқималар яшайди. Бу эса худди шунга ўхшаш дориларда мавжуд жонли тўқималардан бир неча ўн баробар кўпдир.

Бу препаратнинг антиқалиги шундаки, унинг таркибидаги лактобациллус, ацидофилус бактериялари ошқозоннинг энг касал жойларигача сингиб, ўзининг шифобахшлик хусусиятини икки ҳафтагача сақлайди. Унга турдош бўлган бошқа бактерияларнинг таъсир кучи эса атиги 3-4 соатдан ошмайди. "Нарине"ни бошқа турли хил антибактериал воситалар билан биргаликда истеъмол қилиш мумкин. Чунки лактобациллус, ацидофилус бактериялари уларга бардошлидир, бошқа бактериялар антибиотикларга ўта сезгир ва улар шу боисдан кутилган натижани бермайди. Яна бир хосияти шуки, ушбу бактериал доривoрни шифокор рухсатномасисиз ҳам истеъмол қилиш мумкин. Демак, унинг воситасида даволанишни зинҳор пайсалга солманг. "Нарине"дан катталарга хуштаъм таомлар тайёрлашда аралашма сифатида, энди туғилган чақалоқларга эса она сути ўрнида фойдаланса ҳам бўлади.

"Нарине"ни синовдан ўтказган япон олимлари унинг организм қаршилик кўрсата олиш кучини ошириш хусусиятини, саратон касаллигига қарши кураша оладиган альфа ва гаммаинтерферон тўқималарининг омухталашувини кучайтирувчи юксак сифатли иммунли модуляторлик қобилиятини илмий тасдиқладилар. Ушбу бактериал дори билан Чернобиль АЭСи ҳалокатида зарар кўрганлар таъминланмоқда, чунки "Нарине" нурланиш оқибатида содир бўладиган дисбактериоз касаллигини анча енгиллаштиради.

Ҳозирги кунда "Нарине" АҚШ, Япония, Голландия, Канада, барча МДҲ давлатларида тайёрланиб, тиббиётда кенг қўлланилмоқда.

Ўзбекистонда ушбу препаратни "Арм Саломат" қўшма корхонаси ва "Ўзсутсаноат" давлат уюшмаси биргаликда, "Ўзбиофарм" акциядорлик жамияти билан ҳамкорликда тайёрлаб чиқармоқдалар.

"Нарине" дориси Ўзбекистонда сертификатлашган, уни Санитария, гигиена ва касб касалликлари илмий-текшириш институти, бошқа бир қатор клиникалар ва илмий-тадқиқот институтлари синовдан ўтказишди. Препарат республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги Давлат эпидемиология назорати департаменти томонидан рўйхатга олинган ва фойдаланишга тавсия этилган.

6174/1463

Маълумот учун телефон: 34-40-04.

Инсонпарварлик актига бир йил тўлди

Муруvватнинг баҳоси бўлмас

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг 10 йиллиги муносабати билан Амнистия тўғрисида»ги Фармонига бир йил тўлди. Шу муносабат билан жамоатчи мухбиримиз ИИВ Ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш Бош бошқармаси бўлим бошлиғи, милиция подполковниги У. М. Салимов билан мулоқотда бўлди.

— Убайдулла ака, ўтган йили Президентимиз томонидан имзоланган Амнистия тўғрисидаги Фармондан сўнг минглаб маҳбуслар жиноий жазодан муддатидан олдин озод бўлишди. Мана шу барвақт озод этилган фуқароларни ижтимоий ҳаётга мослаштириш, жамиятда кўникма пайдо қилиш масалалари бевосита Профилактика хизмати ходимларининг ҳам зиммасига юкланган.

— Маълумки, ўтган йилги Фармоннинг ўзига хос томони озод этилувчилар тоифаси жуда кенг қамровли бўлди. Ҳатто мустақил давлатимизга, Конституцион тузумимизга қарши жиноий хатти-ҳаракатлар содир этган маҳкумларга ҳам мурувват кўрсатилди.

Бу эса бизни янада ҳушёррок бўлишга ундаши табиий эди. Негаки, тажрибалар шуни кўрсатмоқдаки, бу тоифадаги айрим шахсларда ирода, субут масаласи ожиз бўлади. Уларнинг табиатидаги айнан шу қусурдан фойдаланиб, ўзларининг бетайин ғояларига оғдириб олган шахслар эса улардан яна фойдаланишлари эҳтимолдан холи эмасди. Қолаверса, муддатидан олдин озод этилган бошқа тоифа шахслар устидан ҳам токи улар тўғри йўлга кириб кетгунларича назорат ўрнатилмаса, улар яна қайта жиноятга қўл уриб қўйишлари мумкин. Шу боис, ходимларимиз томонидан барча тоифадаги шахслар устидан маъмурий тартибда назорат ўрнатилди.

Жазони ижро этиш жойларидан озод бўлиб келганларни ишга жойлаштиришга, ҳаётда ўз ўрнини топишларига алоҳида эътибор қаратилди. Уларга паспорт олиб беришдан тортиб, ишга жойлаштириш масаласигача яқиндан ёрдам берилди. Ишга жойлашишни сўраб мурожаат қилганларнинг 4547 нафари бевосита профилактика инспекторларининг ёрдами билан ишли бўлди.

Ижтимоий, моддий масалаларда ёрдам сўраб мурожаат қилганларнинг 6794 нафарига ёрдам кўрсатилди. Жазони ўташ муддатидан олдин озод этилганларга 138 миллион 114 минг сўмликдан зиёд моддий ёрдам берилди.

— Президентимизнинг шунча яхшиликларига, озодликка чиққанидан кейин ҳам кўрсатилган моддий, маънавий ёрдамларга қарамасдан яна қайта жиноятга қўл урганлар борми?

— Афсуски йўқ дея олмайман. Бунда қисман бўлсин ходимларимизнинг ҳам айби бор. Аммо асосий айбни уларнинг ўзларидан, оиласидан, қолаверса, қўни-қўшнию маҳалла кўйдан қидирсак ўринли бўлади. Негаки, муқаддам судланган ҳар бир шахс биринчи галда уйига келади. Сўнг маҳалладошлар билан мулоқотда бўлади. Агарки маҳалла унга тўғри муносабатда бўлса, ҳам моддий, ҳам маънавий кўмак берса, у тезда ҳаётга мослашиб яна ўз ўрнини топиб кетади. Аммо, ҳой бола энди қадамингни тўғри бос, бўлмаса милицияга айтиб, яна келган жойингга қайтариб юбораман, десачи. Афсуски, шундай гапларни айтадиганлар бор.

Бир нарсага алоҳида эътибор қаратишимиз керак. Улар орасида турли инсонлар бор. Яқинда бир танишим мурожаат қилиб, муқаддам судланган бир оғайниси унга «Биродар сени танишинг бор. Илтимос мени профилактика инспектори олдига кўп чақирмасин. Қўни қўшнидан, болачақамдан уялаяпман. Милиция чақирган кезлари, гўёки яна бир ишкал ишга қўл ургандек ҳаммаси менга ажабланиб қараб қолишади. Бир адашдим адашдим, айтгин, энди ундай кўчанинг ёнидан ўтмайман» — деяпти, иложи бўлса ёрдам қил деб қолди.

Э бажонидил, биз уларни шунинг учун сўраб турамизки, бирон ишга аралашиб қолмасин. Ёки бир бетовфиққа шерик бўлиб, қайта жиноятга қўл урмасин, деймиз. Агарки у одамда орият бор экан, бундай кишини назоратга олишимизга ҳожат йўқ, дедим.

Мана кўрдингизми, муқаддам судланганлар орасида шундай кишилар ҳам бор. Бундайларни маҳалла фаоллари, қўни-қўшнилар ўз оталиғига олиб, биз бу кишининг юриш-туришига кафолат берамиз деса бас. Юқоридаги каби хижолатчиликлар юз бермайди.

— Ўтган йилги Амнистия актида вояга етмаганлар ва аёлларга ҳам бағрикенглик қилиндики, унинг натижасида қанча-қанча ота-оналар кўзларида севинч ёшлари билан миннатдор бўлишганини кўрдик...

— Вояга етмаганлар ва аёлларга кўрсатилган бундай мурувват инсонийликнинг энг олий намунаси сифатида баҳоланди. Уларнинг жиноий жазодан муддатидан олдин озод этилиши жуда хайрли иш бўлди. Негаки ёшликда хато қилиш кўпроқ учрайди. Аммо улар катталарга қараганда, ўз хатосини тезроқ тузатиб оладилар. Шу нуқтаи назардан қараганда ўсмирларга берилган бу имкон уларни севинтириб юборди. Мана, натижа ҳам чакки эмас, муқаддам судланган вояга етмаганларнинг ҳар 40-45 нафаридан биттасигина қайта жиноятга қўл урган. Бунинг сабабини таҳлил қилганимизда, минг афсуски, уларнинг ўзлари эмас, балки катталар, яъни оиласидаги муҳит, маҳалладаги эътиборсизлик сабаб бўлган. Шу ўринда бир ёмон одатни айтиб ўтмоқчиман. Муқаддам судланган шахсни хоҳ у катта, ё кичик бўлсин милиция қараши керак, деган ақида одат тусига кириб қолган. Ваҳоланки катталар-ку майли, аммо ёш болаларни тергаб туриш мумкин-ку.

Аёллар масаласига келсак, улар орасида асосан гиёҳвандлик билан боғлиқ жиноятлар содир этганларигина яна ўз қилмишларини янгилашган.

Масалан, Бухоро шаҳрида яшаган Ким Людмила озодликка чиққанидан сўнг профилактика инспекторлари томонидан назоратга олинган. Кузатув натижасида у яна эски ҳамтовоқларини қидира бошлагани маълум бўлади ва ходимларимиз томонидан ўтказилган тезкор тадбирда чўнтагида 10 грамм героин олиб юрган пайтда ушланди. Ёки худди шунга ўхшаш тошкентлик Рита Ким ҳам уйида эски ҳамтовоқлари билан гиёҳвандлик моддаларини истеъмол қилаётганда ушланиб, унинг уйидан гиёҳванд моддаси топилди.

Хуллас, яхшиликнинг қадрига етмаганларга энди яхшилик қилинмайди. Ўзини ўнглаганлар, мурувватнинг қадрига етганлар оиласи фаровонлиги учун, Ватанимиз равнақи учун ҳалол меҳнат қилишмоқда. Биз эса уларнинг тинч, хотиржам яшашлари учун доимо хизматдамиз.

Шуҳрат РЎЗИЕВ суҳбатлашди.

Биласизми?

«Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги эълон қилинганлигининг 10 йиллиги муносабати билан Амнистия тўғрисида»ги Фармон эълон қилинганига бир йил тўлди. Бағрикенгликка йўғрилган Фармон турли жиноятга қўл уриб, жазога маҳкум этилган 50 мингдан ортиқ фуқарони қамраб олганди. У туфайли озодликдан маҳрум этиш жойларидан 25 мингдан ортиқ маҳкум озод қилинган. Энг асосийси, озодликдан маҳрум этиш жазосини ўтаётган аёлларнинг 70 фоиздан кўпроғи ўз боласи, келини, рўзғори, қариндош-уруғи бағрига қайтган.

Вояга етмаган ёшида жиноятга қўл урганларнинг қарийб 85 фоизи озодликка чиқарилди.

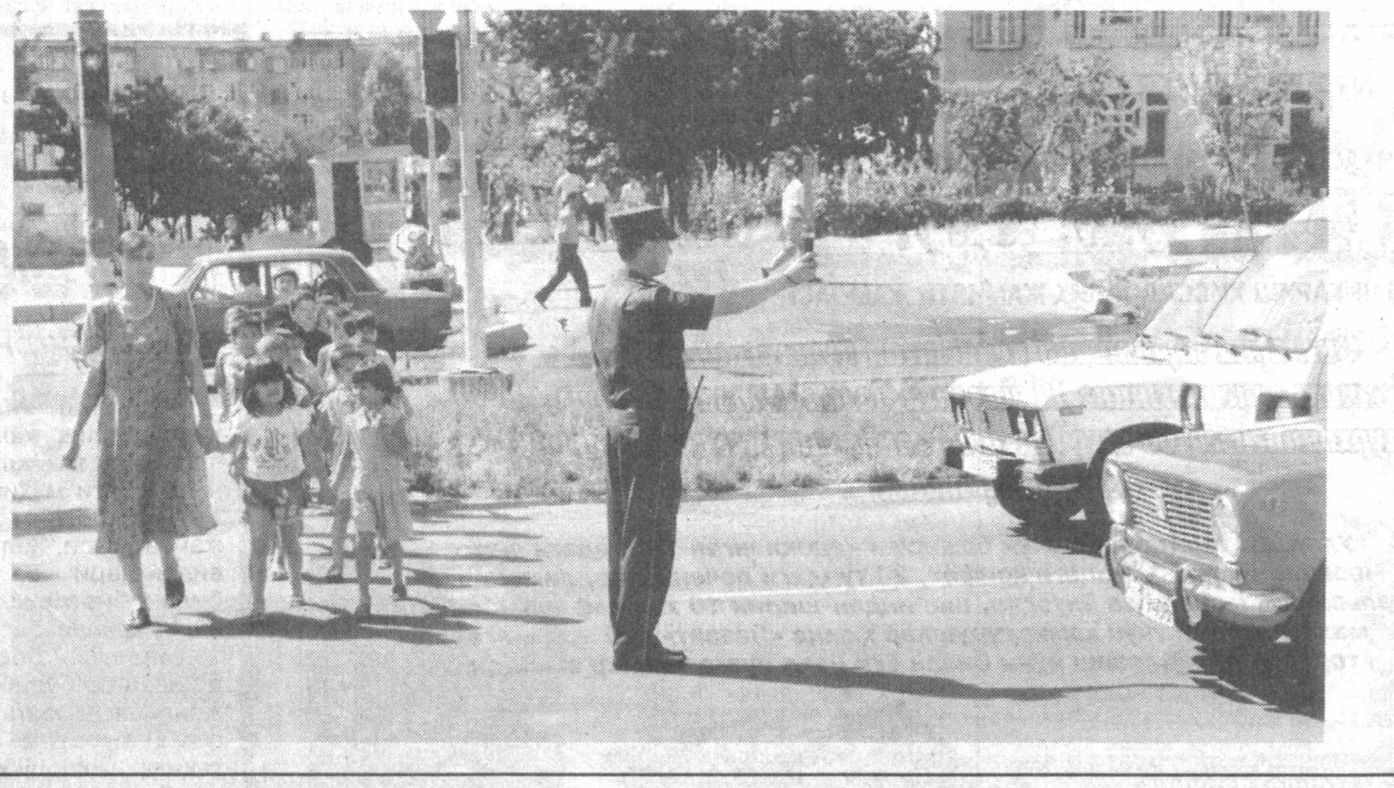

«Йўл қоидаси — умр фойдаси», деб бежиз айтишмаган. Негаки кўчага чиқар эканмиз, йўл ҳаракати қоидаларига қатъий амал қилган тақдиримиздагина кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олган бўламиз. Айниқса, бу борада йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ходимларининг саъй-ҳаракатлари туфайли кўнглимиз тинч...

Сўраган эдингиз

Саволларга Адлия вазирлиги жавоб беради

А.ҚОДИРОВ,
Тошкент шаҳри.:

— Мен раҳбарлик қилаётган фирма жорий йилнинг бошида йирик бир ташкилот билан умумий суммаси 50 млн. сўмлик шартнома тузганди. Яқинда ушбу ташкилотдан шартнома улар томонидан бекор қилинганлиги тўғрисида хабарнома келди. Наҳотки икки тараф тузган шартномани бир томон хоҳлаган пайтда бекор қилиши мумкин бўлса?

— Агар шартномада ёки қонунда бошқача кўрсатилмаган бўлса, шартнома фақат тарафларнинг келишувига мувофиқ ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкин.

Тарафлардан бирининг талаби билан эса шартнома фақат суд томонидан қуйидаги ҳолларда ўзгартирилиши ёки бекор қилиниши мумкин:

иккинчи тараф шартномани жиддий равишда бузса; Фуқаролик кодекси қонунлар ва шартномада назарда тутилган ўзга ҳолларда.

Т.САПАРНИЁЗОВ,
қорақалпоғистонлик тадбиркор:

—Ҳурматли таҳририят! Эшитишимча, биздаги корхоналарга солиқ масаласида давлат томонидан қўшимча имтиёзлар берилибди. Шу ростми?

— Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2002 йил 11 июндаги ПФ-3090-сонли «Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида кичик ва ўрта корхоналарни ривожлантиришни рағбатлантириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармонига мувофиқ:

2002 йил 1 июлидан то 2005 йилнинг 1 январига қадар Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилоятида рўйхатга олиниб, ўз фаолиятини амалга ошираётган кичик ишлаб чиқариш корхоналари ва микрофирмалар солиқ солиш тизимидан қатъи назар амалдаги ставкаларга нисбатан 50 фоиз камайтирилган ставка бўйича солиқ тўлайдилар. Мазкур ҳудудларда рўйхатга олиниб, ўз фаолиятини амалга ошираётган ўрта ишлаб чиқариш корхоналари эса, амалдаги ставкаларга нисбатан 50 фоиз камайтирилган ставка бўйича даромад (фойда) солиғи тўлайдилар.

Ушбу имтиёзлар белгиланган тартибда рўйхатга олинган, мазкур ҳудудларда жойлашган ва ўз фаолиятини амалга ошираётган корхоналаргагина тааллуқлидир.

Қилмиш-қидирмиш

77 миллион 160 минг сўмлик товар

у Қозоғистондан Қаршигача олиб келинди, аммо...

Айтадилар-ку насиб қилса, келар Шому Ироқдин, буюрмаса, кетар қошу қабоқдин деб. Қарши шаҳридаги «Олтин хўрозча» таъминот сервис корхонасининг, шаҳарнинг қоқ марказида жойлашган чойхонанинг эгаси Гулсара Нусурова бу ақидани ўзида синаб кўрди.

Ана шу опамиз шу йил 10 август тунги соат 2.00 да Қарши шаҳар «Механизатор» кўчасидаги уйига 3 та «КамАЗ» автомашинасида тижорат учун мўлжалланган товарларни Қозоғистондан олиб келди. Бу билан у қонунни буздими, йўқми деган савол туғилади. Аслида гап ҳам шу ҳақда. Маълумки, Вазирлар Маҳкамасининг «Жисмоний шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси ҳудудига товарлар олиб келинишини тартибга солиш тўғрисида»ги шу йил 6 майдаги 154-сонли қарори бор. Қарорда четдан олиб келинаётган ноозиқ-овқат товари божхона қийматининг юз фоизи ягона божхона тўлови сифатида ундирилиши лозимлиги кўрсатилган. Гулсара опа ана шу тўловни тўламаслик учун товарларни рўйхатдан ўтказмаган. Ахир 77 миллион 160 минг сўмлик товар божхона қийматининг юз фоизи қанча бўлади? Ана шу пул давлат хазинасига тушмади. Бу опамизнинг биринчи ноқонуний хатти-ҳаракати. Иккинчиси савдо-сотиқ ёки воситачилик орқали мўмай фойда олишни кўзлаганидир. Йўқса, унга Хитойда ишлаб чиқарилган 77 миллион 160 минг сўмлик «Jinlipi» русумли телевизорларни ва музлатгичларни Қозоғистондан олиб келиш зарил келибдими?

Фойдаси бордирки, опа олиб келган телевизорларни Икром Арабов ва Ҳусан Расулов бажонидил сотишган. Ҳ.Расуловнинг уйидан тинтув чоғида Хитойда ишлаб чиқарилган 131000 АҚШ доллари қийматига тенг 10 минг дона телевизорга 2000 йил 10 августда берилган экспертиза хулосаси, 13398100 сўмлик 1043 та телевизорнинг 14.12.2000 йилда «Холис савдогар» хусусий корхонасидан Ю.Тўхтаев номли хусусий корхонага юк хати билан олинганлиги ҳақидаги ҳужжат нусхалари, 1047 та телевизорга берилган сифат сертификатлари нусхалари топилди.

Фақат шу эмас, опанинг «Олтин хўрозча» чойхонасидан ҳар биттаси 1300 сўмлик 25 дона Россияда ишлаб чиқарилган «Балтика» пивоси, ҳар биттаси 1200 сўмлик 194 шиша Қозоғистонда ишлаб чиқарилган «Пшеничная» ароғи ва ҳар биттаси 2000 сўмлик 11 шиша «Аслонов» ароғи, шунингдек ҳар бири 4000 минг сўмлик 6 шиша «Медвежая кровь» виноси, ҳар бири 4 минг сўмлик 4 шиша «Бренди» коньяги чиқди.

Бундан ташқари Туркманистонда ишлаб чиқарилган ҳар қутиси 400 сўмлик 455 қути, «PINE» сигарети топилди. Мана шу 761300 сўмлик товар ҳам савдо ёки хизмат кўрсатиш қоидаларини бузиш йўли билан сотилиши муқаррар эди.

Албатта, булар қонунга зид. Шунинг учун ҳам Гулсара Нусурова ва унинг жиноий шерикларига нисбатан жиноят иши қўзғатилди.

Яна бир нарса. Гулсара Нусурова ва жиноий гуруҳ аъзоси Ҳусан Расулов уйини тинтув қилиш чоғида қонунсиз равишда сақланиб келинган нарсалар ҳам олинди.

Шу тариқа жиноий гуруҳнинг фаолиятига чек қўйилди. Айни пайтда тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда. Жиноят жазосиз қолмайди. Бу муқаррар. Лекин кишини бир нарса ўйлантиради. Опа ва унинг шериклари пул бўлса, чангалда шўрва деган хом хаёлга нега бунчалик ишониб, ўзларини қўйиб юборишган? Бунга сабаб нима? Хуллас, ўйлайдиган, мулоҳаза қиладиган гаплар кўп.

Ҳакимжон ИКРОМОВ,
Қарши шаҳар прокурори.
Нарзулла РАВШАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИИВ Матбуот маркази хабар қилади

Оғуфуруш

Сурхондарё вилояти ИИБ Йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати инспекторлари "Дарбанд" йўл-патруль хизмати масканида 1964 йилда туғилган Б.Эрназаров бошқарувидаги "КамАЗ" русумли автомашинани тўхтатишди. Автомашина юкхонаси кўздан кечирилаётганида 8 тонна пиёз юкланганлиги маълум бўлди. Бироқ, ҳайдовчи ва унинг шериги, яъни юк эгаси негадир безовталаниб қолишди. Йўл-патруль хизмати инспекторлари улардаги бу ўзгаришни сезгач, текширувга "ДИК" лақабли хизмат итини жалб этдилар. Ит пиёзлар орасига усталик билан яшириб қўйилган 3 килограммдан ортиқ героин гиёҳвандлик моддасини топиб берди. Юкхонадаги пиёз ва унинг орасидан топилган гиёҳвандлик моддаси Жарқўрғон туманининг "Сурхон" жамоа хўжалигида яшовчи, 1968 йилда туғилган, муқаддам судланган Панжи Муродовга тегишли эканлиги маълум бўлди. Ҳозирги кунда ушбу ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари олиб борилмоқда.

Кимлигини айтмайман

Ички ишлар идоралари ходимлари кам рангли металларни мамлакатимиз ташқарисига ноқонуний равишда олиб чиқмаслик юзасидан зарур тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бироқ, шунга қарамасдан қингир йўллар билан мўмай пул топиб, бойлик орттириш илинжида бўлган айримлар бу ножўя ишга ҳамон қўл урмоқдалар.

Қашқадарё вилояти ички ишлар бошқармаси йўл ҳаракати хавфсизлиги бошқармаси ходимлари Ғузор тумани йўл-патруль хизмати масканида Бойсун — Самарқанд йўналиши бўйлаб ҳаракатланаётган "Камаз" русумли давлат белгиси 18 Ф 04-77 бўлган автомашинани тўхтатишади.

Сурхондарё вилоятининг Олтинсой тумани "Ширин" ширкат хўжалигида яшовчи, ҳеч қаерда ишламайдиган Ш.Жўраев машина-

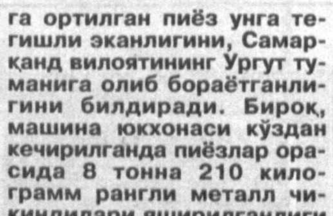

га ортилган пиёз унга тегишли эканлигини, Самарқанд вилоятининг Ургут туманига олиб бораётганлигини билдиради. Бироқ, машина юкхонаси кўздан кечирилганда пиёзлар орасида 8 тонна 210 килограмм рангли металл чиқиндилари яширилганлиги ошкор бўлди. Унинг шериклари ҳам борми? Жўраев уларнинг кимлигини айтармикин? Сохта тадбиркорнинг фаолиятига чек қўйганлардан сўраймиз уни.

Уюшган гуруҳ қўлга олинди

Тошкент шаҳар ИИББ ходимлари томонидан амалга оширилаётган турли тадбирлар ўзининг ижобий натижаларини бермоқда. Сирғали тумани ички ишлар бошқармаси ходимлари томонидан олиб борилган тезкор ишлар самара бериб, бир қатор оғир жиноятларни содир этганликда гумонланаётган уюшган гуруҳ қўлга олинди. Улар бошқарувида бўлган автомобилдан қирқма милтиқ, қўлқоп ва юз ниқоблари, шунингдек овоз пасайтириш мосламаси ўрнатилган пистолет ва худди шундай мосламали газ пистолети далилий ашё сифатида олинди.

Шерали АНВАРОВ,
ИИВ матбуот маркази инспектори, милиция лейтенанти.

Солиқ ҳаёти

Яширилган миллионлар

Сурхондарё вилояти Олтинсой туман давлат солиқ инспекцияси ходимлари Ш. Нуриддинов ва М. Алланазаров Вазирлар Маҳкамасининг «Пул маблағларининг банкдан ташқари муомаласини янада қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 280-қарори ижросини таъминлаш юзасидан «Транссервис» уюшмасида қисқа муддатли текширув ўтказишди. Унда аниқланишича, уюшма раҳбари Озода Қурбонова масъулияти чекланган савдо жамиятидан 4640 минг сўмлик салқин ичимликлар олиб, уларни кирим қилмай Денов деҳқон бозорида нақд пулга сотиб юборган. Тушган тушумни эса банкка топширмай, бошқа мақсадларда фойдаланганлиги маълум бўлди.

«Рўзибой» кўп тармоқли хусусий фирмасида ҳам шундай ҳолат рўй берган экан. Вилоят солиқ хизмати ходимлари бу ерда қисқа муддатли текширув ўтказиб, кейинги олти ой давомида 6341,9 минг сўм нақд пул банкка топширилмаганлигини аниқладилар. Фирма раҳбари Сафарали Қурбонов сирлар очилгач, оёғи куйган товуқдек питирлаб юрибди.

Вилоят солиқ хизмати ходимлари бошқа соҳалар бўйича ҳам текширувлар ўтказиб, яширилган миллионларни банкларга қайтариш чораларини кўрмоқдалар.

Жасур НОСИРОВ,
Давлат солиқ қўмитаси Матбуот хизмати бош мутахассиси.

Шармсизлик

уканинг бошини эгди, акани қотилга айлантирди

Ўтгандан, қайтгандан гапиришиб, ўз кайфини чоғ этиб келаётган уч ўртоқнинг эътиборини йўл четида турган қизлар тортди.

— Қаранг, иккисиям сулув экан. Уларни олиб кетиб, бир мириқмаймизми?

Таклиф шерикларга маъқул тушди. "Москвич" қизларнинг ёнгинасига келиб тўхтади:

— Йигитлар, бизни Тўрткўл шаҳрига элтиб қўясизларми?

— Нозланиб, ялинганнамо айтилган илтимос йигитларга хуш ёқди. Улар машина эшигини очишаркан илтифот кўрсатишди:

— Жонимиз билан. Фақат бир шартимиз бор. Олдин биз борадиган жойга ўтамиз. Кейин Тўрткўлми, ё бошқа ёққами...

Таклиф сўзсиз қабул қилинади. Муҳиддин Ҳожиев бошқарувидаги машинага яна тўрт киши — Илёс Болтаев, Хушқадам Утемуратов ҳамда Дилшода ва Ҳафизалар чиқиб олишади. "Москвич" эса келган изига бурилади. Қилиқлар, эркалашлардан хурсанд бўлган санамлар ҳар қандай ҳаракатга рози эдилар. Шу тариқа, икки томоннинг мойиллиги бемаъни мақсад томон бошларди уларни.

"Қулайроқ жойга тўхтаб, юз-юздан олсак, шу баҳона яқинроқ танишиб олардик, ҳордиқ чиқарардик..."

Йигитларнинг илмоқли гапларидан қизлар эшилиб кетишди.

— Сизлар айтасизлару йўқ, деб бўладими? Йигитнинг сўзи сингунча шайтоннинг бўйни узилсин.

Кўзни сузиб айтилган жавоб йигитларни эритиб юборди. Ўзи шундоқ ҳам қисқа вақтда латифа, ҳазил-ҳузул айтишиб, кўнгиллари яқинлашиб қолган йигит-қизлар хилватроқ жой излашга тушадилар...

Шу йилнинг иккинчи январи. Соат 22-23 лар чамаси, беш нафар қадрдон ўтирган "Москвич" "Сарибий" фермерлар уюшмаси ҳудуди томон елдек учиб борарди. Ҳали замон белгиланган манзилга ҳам етиб келишди. Бу жой йигитларнинг таниши Жўрабек Сабуровга тегишли эди.

— Э, э, келинглар. Ўҳ-ҳў, қизлар ҳам бор-ку.

Жўрабек жўраларини оғзининг таноби қочиб, илтифот билан қарши олди. Уларни ичкарига бошлади.

Меҳмонлар кутиб олинган ер ошхона, чойхона — қисқаси емакхона эмасди. У Жўрабекнинг акасига қарашли гўшт дўкони, ярми эса Жўрабек ишлайдиган сартарошхона эди. Унинг биқинида кундалик эҳтиёж моллари дўкони жойлашганди.

— Топган-тутганингни олиб келавер жўра. Бир майизни қирқ киши бўлиб еган экан. Тушундинг-а, сени хафа қилиб қўймайди, бизнинг қизлар...

Дарҳақиқат, сартарошхонага чўккалаб олган меҳмонлар мезбоннинг ҳам "ҳурматини" келтиришди. Бир-икки шиша вино ичилгач, уйига "шошиб" турган Дилшода Жўрабекнинг кўнглини овлади. Ишқий лаззатдан эшилиб кетган мезбону меҳмонларнинг сахийлиги тутди. Яна ичкилик, яна ахлоқсизлик авжига минди. Ҳаром-ҳаришга қоришган олти нодон шу алфозда жирканч ишларни давом эттираверди....

Ота-боболаримиз ишхонани пирхона ҳисоблаб келганлар. У ерда бемазалик нари турсин, тупуриш ҳам гуноҳ. Ахир ишхона сенга ризқ-рўз, насиба, орзу умидларингга фотиҳа берадиган улуғ даргоҳку. Лекин... буни Жўрабеклар билсайди кошки.

Очиғини айтганда, ушбу сартарошхонада биринчи бор бундай "нозик" меҳмонлар кутилаётгани йўқ эди. У ерда ўрнатилган кровать, овқат тайёрлашга мўлжалланган газ, ноқонуний сотилаётган ароқ, вино маишатбозликка яратилган асос эди. Шунинг учун ҳам бу маскан бундай бемазагарчиликка мойил бандаларнинг паноҳгоҳига айланиб қолгани ҳам рост.

Хуллас, ичкарида ишрат давом этаверсин. Гапни бошқа томондан эшитинг. Юқорида айтилганидек, қассобхона, сартарошхона, умуман барча мулк Арслонбек Сабуровга тегишли эди. Қарангки, ҳамтовоқлар бузуқчилик қилаётган алламаҳалда Арслонбек ўша ердан ўтиб қолса бўладими. Қараса, сартарошхонанинг чироғи ёниқ. Устига-устак кимнингдир "Москвич"и кўққайиб турибди. Ичкарида ҳар хил овоз эшитиляпти. Табиийки, бу Арслонбекни ҳушёр торттиради. Сўнг тез-тез юриб эшикка яқинлашди. Уни қаттиқ тақиллата бошлади. Шу чоғ бирданига ичкаридаги чироқ ўчирилди.

Аммо ҳеч ким эшикни очмади. Бундан Арслонбек баттар ғазабланади. Важоҳат билан ичкарига кирди. Қараса, укаси Жўрабек ва яна уч йигит ҳамда икки аёл маишат қилиб ётибди.

— Дўконга ўғирлик қилиб, икки миллион сўмни ким олиб кетди, деб юрсам сен муттаҳамлар экан-да.

Арслонбек шундай дея бир пайтлар гўшт дўконида содир этилиб, ҳанузгача очилмаган ўғирлик жиноятини эслайди ва жаҳл билан "Москвич"ни ҳайдаб келган М.Ҳожиевнинг юзига тарсаки тортади. Сўнг сен ифлослар нега дархонамни ҳаромлаб ўтирибсан, дея дуч келган меҳмонни, укасини ура бошлайди. Акасининг кутилмаганда келиб қолганидан ўзини йўқотиб қўйган уканинг адабини бергач, ўшқиради:

— Қассобхонадан пичоқни олиб кел сен муттаҳам, тез бўл. Бўлмаса ҳозир яна ҳақингни ейсан...

Аканинг важоҳатидан қўрққан Жўрабек унинг измига бўйсунади.

Арслонбекнинг ҳам озгина кайфи бор эди. Ўшанинг таъсириданми жаҳлга эрк беради. Қизишиб кетиб гап қайтаришга чоғланган Ҳожиевнинг ўнг биқинига укаси келтирган пичоқни санчади. Аёлларни қўрқитиб, оёғини ўпиб тавба-тазарру қилишга мажбур этади...

Айби борнинг тиззаси қалтирайди, деганларидек, гуноҳкор меҳмонлар дағ-дағ титрар, Арслонбекка қаршилик кўрсатишга ботина олмас эдилар. Тиғнинг жароҳатига бардош беролмай, оғриқдан инграб ётган Ҳожиевга ҳам ёрдам беришга ҳеч ким жазм қилолмайди. Ўз қилғиликлари ва жаҳолат олдида ожиз эдилар. Чунки сал қалтис ҳаракат уларнинг бошига ҳам кулфат солиши ҳеч гап эмасди.

Орадан бирмунча вақт ўтади. Қотилликдан хабар топган ички ишлар ходимлари воқеа жойига етиб келишади. Кўзига қон қуйилган А.Сабуровни милиционерлар жиноят устида қўлга оладилар. Ҳожиев эса касалхонага келтирилади. Афсуски, кечикилган эди. Кўп қон йўқотган М.Ҳожиев шифохонада жон беради.

Энди ўйлаб кўрайлик. Бу жиноят ниманинг оқибатида келиб чиқди? Ҳаммасига сабаб ахлоқсизлик, маиший бузуқлик. Агар уч дўсту икки дугона ҳалол ва покиза йўлдан юрганида қотиллик содир этилармиди? Қолаверса, боя сартарошхона фоҳишахонага айланиб, аллақачон булғаниб бўлганлигини айтдик. Ўйлайсизки, профилактика нозирлари бундан бехабар бўлишганми? Қонунсиз ароқ сотса, қонунсиз газ ўтказиб олса, сартарошхонани хилватхонага айлантириб қўйсаю хабарсиз бўладими?! Маълумки, эътиборсизлик, совуққонлик ҳамиша инсоннинг онгига, оёғига, келажагига кишан солиб келган. Сарибий қишлоғидаги машъум қотилликда ҳам унинг таъсири бор. Айтиш мумкинки, фожеа аввало ҳирсга тобелик, ахлоқсизлик, беғамлик ва жоҳилликдан келиб чиқди, десак ишонаверинг. Бугунда қотил номини олган А. Сабуров жаҳлнинг қурбонига айланди. Бемаврид ушланган пичоқ бир йигит умрига якун ясади.

Мана, суд бўлаяпти. Шарму ҳаёни йиғиштириб қўйган аёллару, ахлоқсизлик гирдобига тушган эркакларнинг боши эгик. Қўли қонга булғанган Сабуров қилмишидан афсус чекади. Кечирим сўрайди...

Ҳукм ўқилади. Жиноятчи жазога тортилади. Бировни қотил, бошқани қурбон бўлишига туртки бўлган бола-чақали, қуда-андали, қўни-қўшнили ҳаёсизларга, уларга жой ҳозирлаб бериб, "меҳмон" қилган ҳожатбарорга эса виждон ҳукми кор қилармикан?

Анажон РАЗЗОҚОВА,
жиноий ишлар бўйича Элликқалъа тумани суди раиси.
Қурбон ЭШМАТОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Суд очерки

Терррорчиликда айбланмоқда

Косоводаги тинчликпарвар кучлар террорчилик ташкилотларига дахлдорликда айбланаётган бир гуруҳ чет эл фуқароларини асирга олган. Тинчликпарвар кучларнинг вакили асирларнинг сони ҳақида маълумот бермаган. Лекин маълум бўлишича, улар араб давлатларининг фуқароларидир.

«РИА Новости» агентлигининг маълумотига кўра, ҳарбийларга нисбатан таҳдид қилишлар қайд этилган. Шу туфайли хавфсизлик чоралари кучайтирилди.

У ҳукуматга 12 миллион доллар қайтаради

Американинг «Enron» энергетика корпорациясининг собиқ директори ўринбосари Майкл Коппер маблағни ўзлаштирганлик ва товламачиликдаги айбларни бўйнига олди. Копперниг иқрори ҳукумат томонидан олиб борилаётган қидирув ишларини бирмунча илгари сурилишига омил бўлди.

«Лента.ру»нинг маълумотига кўра, Коппер суд билан ҳамкорлик қилишга рози бўлган ва ҳукуматга 12 миллион доллар қайтаришини маълум қилган.

Бронза асрида бош суякда операция қилинган

Темза қирғоқларида Бронза асрига тааллуқли бош суяк топилди. Унда жиддий жарроҳлик операциясининг излари сақланиб қолинган.

Археологларни бош суяклардаги 3-4 сантиметр жой тешилганлиги қизиқтирди. Калла атрофида ёриқлар йўқ, демак, уни бир нарсага урилган, деб бўлмайди. Бу бош суякни тешиб даволашнинг энг оддий усулидан фойдаланганлигидан далолат беради.

Калла суягини Челси яқинида Археология институтининг ходими Фена Хоги топган. Углерод бўйича ўтказилган тадқиқотлардан маълум бўлишича, у киши эрамиздан аввалги 1750-1610 йиллар, яъни бундан 4 минг йил илгари яшаганлигини кўрсатди.

Мутахассис Сеймон Мейснинг айтишича, у ҳозирда бизга маълум бўлган энг қадимий жарроҳлик операциясидир.

«Челсилик одам» бу операцияга ўз хоҳиши билан рози бўлган. Чунки қадимда шундай йўл билан қон босимининг кўтарилиши ва бош оғриғидан қутилиш мумкин, деб ҳисобланган. Баъзилар эса эпилепсия ва руҳий касалликларнинг сабаби ёмон руҳлардан ва агарда мия қобиғи тешилса, улар учиб кетади, деб ўйлашган. Операция кремний билан қопланган қирғич билан амалга оширилган.

«Daily Telegraf».

Уйқусизликка қарши мусиқа

Канаданинг Торонто университети олимлари уйқусизликни даволашнинг янги усулини топишди. Улар миядан тараладиган тўлқинларга мос мусиқа яратишди. У янграшининг маълум бир пайтида одамнинг асабийлашиши пасаяди ва у ухлаб қолиши мумкин.

Ушбу мусиқани яратиш учун мутахассислар одамни тинчлантирувчи товуш ва мақомни ўрганишди. Махсус дастур миядан тралаётган тўлқинларга асосланиб одамни дам олдирадиган мусиқани танлайди.

Тадқиқотчиларнинг фикрича, бундай жараёнга бошқа препаратларга ўхшаб руҳан ўрганиб қолиш мумкин эмас.

«Медновости.ру» маълумотига кўра ўтказилган синовлар ҳам ижобий натижа берди.

— «Мусиқа терапияси уйқусизлик ва нотинч ҳолатни даволашнинг муқобил услуби бўлиши мумкин, — дейди университетнинг руҳшунослик бўйича профессори Леонард Қаюмов, — файласуф, тарихчи ва тадқиқотчилар қадимги даврда ҳам мусиқани даволашнинг яна бир услуби эканлигини эътироф этишган.

Қаҳва ракни тузатади

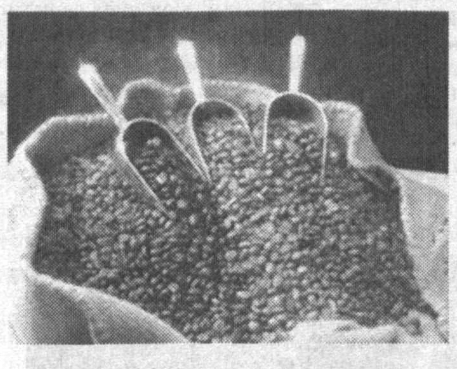

«The Gardian» газетасининг маълум қилишича, келажакда чой, қаҳва, шоколад ва коладан юрак томир ва онкологик касалликларни даволашда фойдаланиладиган моддалар топилиши мумкин экан. Олимлар кофеин ва теофиллин хужайралар ўсишини ва қон қотиб қолишининг олдини олиши мумкин, деган фикрни илгари сурмишмоқда.

Астма касаллигини даволашда қўлланиладиган теофиллин шамоллашга қарши кучли воситадир.

Олимлар кофеин ва бошқа моддаларни ҳашоратларнинг генетик ўзгарган хўжайралари энземаларига таъсирини ўрганиб чиқишди. «Тадқиқотлар натижалари рак касалини даволашнинг янги усулларини яратишга ёрдам беради. Изланишлар кофеин юрак-томир ва шамоллаш касалликларига чалинган беморларга кўмак бера олишини кўрсатди. Лекин биз ҳеч кимни қаҳва ёки шоколадни кўп истеъмол қилмасликка чақирамиз. Чунки уларнинг одам танасида кўп миқдорда бўлиши соғлиққа зарар келтириши мумкин», дейди тадқиқотчилардан бири.

«Медновости» маълумотига кўра, бу кашфиётлар оддий озиқ-овқатларнинг даволаш хусусиятига эга эканлигидан далолат беради.

ИНСОНнинг ҳайвондан фарқи нимада?

Тадқиқотчилар одам танасида «FOXP 2» деб ном олган генни очишди. У инсоннинг сўзлашиш қобилиятига жавоб беради. Бундан ташқари бу йўналишдаги илмий изланишлар горилла, шимпанзе, орангутан ва сичқонларда ҳам ўтказилди.

Тадқиқотлар давомида одам танасида ушбу ген орқали аминокислоталар кетма-кетлигидаги кичик ўзгаришлар кузатилган. Бундай ўзгаришлар ҳайвонларга хос эмас. Олимларнинг айтишича, айнан мана шу ўзгаришлар одамда сўзлашиш имкониятини берадиган юз тузилишининг ривожланишини таъминлайди.

«Сўз энг асосий хусусиятлардан бири дейиш мумкин. У маданий ривожланишга имконият очиб берди. Билим бериш тараққиётнинг ривожланишига катта таъсир кўрсатди» дейди юқоридаги натижаларни «Nature» журналининг «он-лайн версия»сида чоп этган Вольфганг Энард. У Сванте Пабо ва бошқа олимлар билан ҳамкорликда Лейпцигдаги эволюция ва антрапология институтида шу йўналишлардаги тадқиқотларини ўтказди.

Хитойда тошқинлар

Хитой ҳукумати Хунань провинциясида фавқулодда вазият эълон қилди ва тошқинлар билан курашиш учун қўшимча кучлар юборди. Ҳозир табиий офатнинг олдини олиш учун 850 минг кишилик кўнгиллилар сафига 400 нафар ҳарбийлар келиб қўшилди.

«Ассошейтед Пресс» агентлигининг хабарига кўра, агар Дунтинху кўли ва унга қуйиладиган дарёлар қирғоқларидан тошиб чиқса, атрофдаги шаҳар ва қишлоқлар сув остида қолади. Айни пайтда ушбу ҳудудда юз минглаб кишилар яшамоқда.

Ассамдаги қўпорувчилик

Ҳиндистоннинг Ассам штатида полициячилар кетаётган автомобилнинг портлаши натижасида 4 киши ҳаётдан кўз юмди ва 18 киши жароҳатланди. Ҳозирча ҳеч бир террорчилик ташкилоти юз берган қўпорувчилик учун жавобгарликни бўйнига олгани йўқ.

Полициячиларнинг фикрича, қўпорувчиликда «Ассам Бирлашган озодлик фронти» сепаратчи гуруҳининг қўли бор.

«Рейтер» агентлигининг хабарига қараганда, ушбу гуруҳ 1979 йилдан буён штатнинг мустақилликка эришиши учун курашмоқда.

Бўйдоқлар уйланиши лозим

Британия олимлари ўтказган тадқиқотларнинг натижаларига кўра, бўйдоқлар ҳаёти, ҳатто, чекувчиларникидан ҳам кўпроқ таҳдидда бўларкан.

"Медновости.ру"-нинг маълумотига қараганда, ёлғиз кишилар одатда бир меъёрда ҳаёт кечиришмайди ва соғлиғига етарли эътибор қаратишмайди.

Тадқиқотлар раҳбари, профессор Эндрю Освальднинг айтишича, айниқса, чекувчи бўйдоқлар иложи борича тезроқ уйланишлари лозим.

Автокўргазма

Москвада ўтаётган «Моторшоу-2002»

кўргазмасида Горький автомобиль заводи янги «ГАЗ-2975 «Тигр» автомобилини намойиш этди. «Автоновости»нинг маълумотига кўра, ушбу автомобилда ҳар қандай иқлим шароитда фойдаланиш мумкин.

«Интернет» хабарлари асосида **Салим ДОНИЁРОВ** тайёрлади.

САВОЛ БИЗДАН...

Дунёнинг қайси жойларида тундра бор?

136-35-60

Кечаги сонда берилган саволнинг жавоби: *Чилидаги Пунта-Аренас шаҳри.*

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

«ТУРИЗМ СОҲАСИДАГИ ФАОЛИЯТ КЎРСАТИШ УЧУН ЛИЦЕНЗИЯ БЕРИШ»

КОМИССИЯСИНИНГ

2002 йил 13 августдаги мажлиси 3-сонли баённомасига асосан туризм фаолияти учун берилган қуйидаги корхоналар лицензияси амал қилиши ТУГАТИЛДИ:

	Фирма номи	Лицензия рақами
1.	«Buyuk Ipak Yo'li» Тошкент халқаро туристик ярмаркаси дирекцияси	169-96/057-00
2.	«SAIYOHINTURBIZNES» масъулияти чекланган жамият	042-95/023-00
3.	«GLOBUS-L» хусусий фирмаси	039-95/026-00
4.	«VENO-ASIA» хорижий корхонаси	430-99

«MAKSIMA» мебель салони

Италия, Испания, Польшадан келтирилган мебеллар, ёритгичлар, қандиллар, расмлар ва кўрпа-ёстиқ анжомларини таклиф этади.

«MAKSIMA» АРТ-дизайн студияси

хонадонингиз, ҳовлингиз, ландшафт дизайнини якка тартибда ишлаб беради.
Каталог бўйича буюртмангиз етказиб берилади.

Ўзбекистон бўйича етказиб ва йиғиб бериш — БЕПУЛ.

Тушликсиз ва дам олиш кунисиз ишлаймиз.

Манзилимиз:
Кунаев (Саперная) кўчаси, 46-уй.
Телефонлар: 111-14-44, 152-75-94.
E-mail: maxima@online.ru

5787/972

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИДАН

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси шуни маълум қиладики, Фанлар академиясининг 2002 йилги медалларини олиш учун эълон қилинган танлов натижаларига асосан танлов комиссияси медалларни қуйидагиларга беришга қарор қилди:

1. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг олий мукофоти — *Ал-Хоразмий номидаги медаль — Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг эндокринология институти директори маслаҳатчиси, нейроэндокринология лабораторияси мудири, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси биокимё институти гормонлар биокимёси лабораторияси мудири,* ***академик Ёлқин Холматович Тўрақуловга.***
2. Академик Ҳ.М.Абдуллаев номидаги медаль — *«Қизилқумнодирметолтин» концерни бош директори,* ***техника фанлар доктори, профессор Николай Иванович Кучерскийга.***
3. Заҳириддин Муҳаммад Бобур номидаги медаль — *Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети тарих факультети кафедра мудири, тарих фанлари доктори,* ***профессор Рустам Ҳамидович Сулаймоновга.***

6210/1845

Ўзбекистоннинг Мустақиллик кунини муносиб нишонлаш мақсадида

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ МИЛЛИЙ БАНКИ

«Сўм карточкаси» омонати бўйича анъанавий совринли ўйин ўтказади.

Сиз 10.000 сўмдан 500.000 сўмгача бўлган ютуқ соҳиби бўлишингиз мумкин.
Бундай ноёб имкониятни қўлдан чиқарманг.

Тиражда 2002 йил 1 сентябрга қадар очилган барча сўм карточкалари иштирок этади.

Ўйин 2002 йил 10 сентябрда ўтказилади. Тираж натижаларини Ўзмиллийбанкнинг барча муассасаларидан билиб олишингиз мумкин.

Супермаркетлар, дўконлар, ресторанлар, маиший хизмат корхоналари, уяли алоқа корхоналари, ёнилғи қуйиш шохобчаларида Ўзмиллийбанк сўм карточкаси ёрдамида товарлар харид қилганингизда ва хизматлар ҳақини тўлаганингизда қулайликни ҳис этасиз.

Сўм карточкаларини Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг барча бўлим ва филиалларидан бепул олишингиз мумкин. Алоқа учун телефонлар: 137-62-80, 137-62-83.
www.nbu.com

6158/1730

Мулкчилик шаклидан қатъи назар барча лойиҳалаштириш ташкилотлари, фирмалар ва хусусий тадбиркорлар диққатига!

Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси Пудрат савдоси (тендер)ни ташкил этиш республика бошқармаси

НАВОИЙ ВИЛОЯТИ МАРКАЗИ

пудрат савдоси (тендер)ни эълон қилади.

Навоий вилояти, Хатирчи тумани, Янгирабод шаҳридаги мактабни 750 ўринли касб-ҳунар коллежига айлантириш юзасидан реконструкция қилиш учун лойиҳалаштириш.

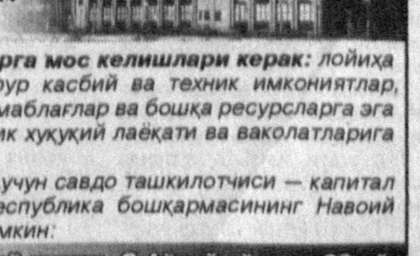

Буюртмачи: *Навоий шаҳри, Навоий кўчаси, 63-уйда жойлашган Навоий вилояти капитал қурилиш бошқармаси.*
Лойиҳа ишлари давлат бюджети ҳисобидан олиб борилади.
Лойиҳалаштириш муддати — 90 кун.

Лойиҳалаштириш ташкилотлари қуйидаги шартларга мос келишлари керак: *лойиҳа ишларини бажариш учун лицензияси мавжудлиги, зарур касбий ва техник имкониятлар, тажриба ва нуфуз, зарур одамлар ресурсларига, моддий маблағлар ва бошқа ресурсларга эга бўлиши, шунингдек шартнома (контракт) тузиш фуқаролик ҳуқуқий лаёқати ва ваколатларига эга бўлишлари талаб этилади.*

Савдода иштирок этиш ва тендер ҳужжатларини олиш учун савдо ташкилотчиси — капитал қурилишда пудрат савдоси (тендер)ни ташкил этиш республика бошқармасининг Навоий вилояти марказига қуйидаги манзилга мурожаат қилиш мумкин:

Навоий шаҳри, С.Айний кўчаси, 32-уй.

Оферталар савдо ташкилотчиси томонидан Навоий шаҳри, С.Айний кўчаси, 32-уйда қабул қилинади.
Оферталарнинг савдо ташкилотчисига тақдим этиш охирги муддати — оферталар очилиш куни ва соати.
Оферталар очилиши эълон матбуотда чоп этилгандан бошлаб, 30 кундан кейин соат 15.00да капитал қурилиш бошқармасида очилади.

Манзил: Навоий шаҳри, А.Навоий кўчаси, 63-уй.

Ниҳол

Сурхон воҳасидаги Жарқўрғон мактабларидан бирининг 4-синфида ўқиётган Маликадан ўқитувчиси «Қизим катта бўлсанг ким бўлмоқчисан?» деб сўраганида, у «Энг чиройли кўйлаклар яратадиган бўлмоқчиман», деганди. «Тикувчи ёки чеварми?» «Йўқ, йўқ, фақат энг гўзал кийимларни ўйлаб топадиган». Ўшанда қизлар ҳазиллашиб, «Ҳа, сен Париж, Италиядан энг чиройли кийимларни танлаб, топиб келадиган бизнесмен бўласан, шекилли» деб тегажоғлик қилишганди.

Жарқўрғонлик Маликанинг «DEFILE»си

Шундоқ ҳам камгап бу қизалоқ Бойсун манзараларини, эрталабдан шовқин-сурон билан бозорга ўтаётганларни, қишлоқ тўйларида рақсга тушаётганларни ҳайрат билан кузатарди. Адрасу шоҳи кўйлак, чопонлару беқасамалача курталларга, жипакўрам «бош»ларию, шода-шода ақиқтош ҳашаматлари, негадир қишлоқда ҳеч қандай тиллага алмашишмайдиган кумуш-нуқра бўзбанд, сирға, билазик, ҳейкал, жузук, жиғаларга маҳлиё бўларди. Янги келин хонадонига сеп узра ёйилган камалаксифат зардевору кашталар, жойнамозу палаклар, чирозу пардалар, «қўлли» бўғжама, сепжипу калапўшларга ҳайрат билан тикиларди. Байрам сайлларига чиққанда атторлик, ҳунармандлар растаси томон чопиб онасидан жўмалак ёки тароқ хуржун олиб беришини сўрарди. Шунда онаси «Қизим ҳали кичкинасан» деганда, «Майли ҳозир олиб қўяйлик, балки мен катта бўлгунимча бу холалар жўмалак тўқимай қўйишсачи», дея энг чиройли жўмалакни олдирганди бир сафар.

Малика 1997 йил республика рассомчилик билим юртининг либос бўлимига ўқишга кирди. Ўқиш давридаёқ ўқитувчилари қизча чизган лойиҳалар нақшларидаги ўзгача ранглар, шакллар, рамзлар, уйғунлигига қараб, ундаги йўналишни сезиб, буларни кештаванд либослар деса бўладими деганини эслайди. Тик ёки бўзматодан тикилган чок ёқа кўйлаклар, докарўмол ёки летива таққан кампирлар, адрас чопон, катта «бош»лари Миср фиръавнлари либосларига ишорадек. Чанқовуз чалаётган аёл. Бахши дўмбирасининг куйига монанд тебранаётган попуклар. Энасининг жўмалагидаги калитни билдирмай ечиб олиб, катта сандиқдаги ёнғоқдан олиш учун тиришаётган Чори ёки тери супрада кулчаларга чакич чекаётган Ойнабод. Тошкентда эса европача кийинган Наргиза, Гулмира, Нигина, Камилла, Дамира, Шаҳноза каби хушчақчақ, беғубор курсдошлари. Тўсатдан ўйлар оғушига кетади. Оққапчиғайдаги бобоси ҳар куни эшагида миндириб мактабга олиб келиб, дарсдан кейин отаси пат-патида уйига олиб кетадиган ўртоғи Жинғилни, Барчинмомоси оққигиз босаётган чоғида айтган қўшиғини эслайди. Беихтиёр куйдек қуйилиб, нақшларга тўкилиб қалам, бўёқ рангларга қўшилиб, ҳарир мато узра оҳиста учаётган пари образи пайдо бўлади.

Ўқитувчи лол, ҳайрон. Ўртоқлари сўрайди: «Малика бу мавзу, бу шаклни қайси китобда кўргансан, қайси китобдан, қайси халқ либосларидан бу? Малика Бойсундаги Авлод қишлоғида Наврўзда қизларнинг кўйлагидаги чирозларини кўради. Кўча бўйидаги гуллар шу чирозлар каби терилган. 1996 йил Туркистон саройида ўтган Ўрта Осиё модельерлари танловида диплом,

Осиё модельерлари танловида «Энг ёш модельер»га Махсус соврин, «Заргарлик санъати-2000» танловида II ўрин, «Биллур либос» танловида Махсус соврин, II Тошкент Халқаро модельерлар конкурсида Биринчи соврин ва ниҳоят «XXI аср истиқболимиз тимсоллари» китобига киритилган ёш иқтидорлар орасида Малика Кўзиева ҳам танлаб олинди. Унинг қувончи бир олам, қани энди иложи бўлса қишлоғига югуриб бориб муаллима опа билан қучоқлаб кўришса.

2002 йил апрель. Парижнинг қоқ маркази Эйфель минорасининг шундай этагидаги «Швейцария қишлоғи»даги «Арт этюд» галереясида Малика илк бор таниқли модельер Лола Бобоева билан ўзининг «Бойсун нигорлари» коллекциясини намойиш этди. Парижликлар олқиши унга эриш туюлди. Ҳатто Ўзбекистоннинг Франциядаги элчиси, томошабинлар шу либослар ҳақиқатдан ҳам ёш қиз ижодими, деб сўрашди, раҳмат дейишди. Нозик табиат парижликлар ва бу тадбирга ташриф буюрган кўплаб зиёли, мутахассис, санъатшунослар «браво», «офарин» деб олқишлаганда Малика қулоқларига ишонмади.

Ёшлигида бир туш кўрган эди. Гўёки Какайдида эмас, қандайдир узоқ афсонавий шаҳарда, Ҳажар момонинг куртасидаги нақшларни ҳамма синчиклаб кўриб ҳайратланаётган эмиш. Ҳозир Парижда Какайди қишлоғидан қайтгач, кўрган тушини яна бир марта кўряптими? Бельгияда Ўзбекистон кўргазмаси ва ўзбек модельерларининг илк «Дефиле»си(юксак намойиши)ни махсус кўриш учун келган мутахассислар Маликани Брюссель шаҳрида ҳам ўз моделлари билан қатнашишга таклиф этишганда энди туш эмаслигига ишонди.

Брюссель. Европарламент биносида ўзбек модельерлари асарлари намойиши. Салобати босадиган катта-катта амалдор жаноблар, олифта ва қимматбаҳо либос, тақинчоқлари кўзни қамаштирадиган хонимлар Европа пойтахтида «дефиле» ўтказишга жазм қилган ким экан, дея кибор-ла чимирилганда Маликага назари тушди. Биринчи либосда чиққанда узоқ офаринлари яна худди Жарқўрғондаги мактабда беш баҳоси учун опа-сингилларининг олқишлари каби унга қанот бағишлади.

Ҳамма либослари намойиш этиб бўлингач, томошабинлар миннатдорчиликларини билдиришганда Малика уйга кетгиси келди. Уйини соғинди. Дугоналарини қўмсади. Кўргиси келди. Уларнинг ҳар бирига ўз қувончини улашмоқчи бўлди.

«Болажонлар-ширинтойлар» Республика танловида II ўринни эгаллаган коллекцияси кичкинтойлар орзуларини қуроқ-кашта усулида ҳал қилгани билан ҳайъат эътирофига сазовор бўлди.

Ўзбекистонда кўп бўлган Буюк Британия Қироллик санъат академияси тўқимачилик факультети мудири, дизайнер, профессор Фелипе Воткинс бу либосларни қандай яратганлиги, қайси ҳудудга мансублиги, нақшлар қайси жойлардан эканлигини сўраб, Маликанинг Тошкентдаги манзилини олди. Май ойида Тошкентга келган Воткинс хоним Маликага либослар тўпламини яратишга буюртма берди.

Институтда сессия пайти. Имтиҳон, синовлар. Бироқ ҳаммасига улгуриши зарур эди. У эшитган. Марғилон атласлари, Бухоро зардўзлари, Самарқанд шойи-адраслари Америкада кўп намойиш этилган. Жарқўрғон каштаси, зардевор нусха либосларни у ерда қабул қилишадими? Ҳеч кимга қизиқ бўлмасачи? Ахир Воткинс хонимни ҳамма жаҳон кўрган, катта нуфузли, мутахассис деяпти-ку! Наҳот у адашса. Йўқ, бу катта ишончни у бутун ижоди билан оқлаши керак. Топшириқни уддалаши керак. У коллекциясини топширгач, ҳаяжони янада кучайди. Фақат ўзи боролмади, либослари кетди.

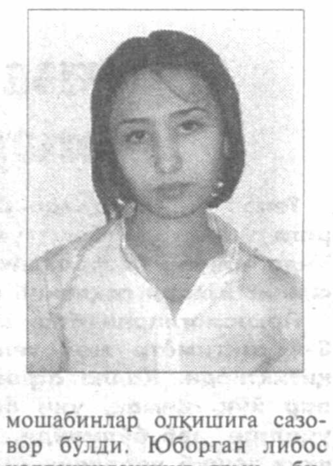

Вашингтондаги энг нуфузли Смитсониан институти 36 йилдан бери халқаро анъанавий халқ санъати фестивалини ўтказиб келади. Бу жаҳондаги энг нуфузли, ўтказилиш харажатлари энг қиммат фестиваллардан ҳисобланади. Унда иштирок этишнинг ўзи санъаткорлар учун шараф, эътироф ҳисобланади. Шу йил 26 июнь — 7 июль кунлари Вашингтоннинг қоқ маркази — Бош хиёбонида ўтган «Ипак йўли» фестивали бу шаҳарда 36 йил давомида ўтган турдош тадбирлар ичида 800.000 дан ортиқ томошабин келганлиги билан рекорд қўйди.

Жаҳоннинг энг буюк виолончелисти Йо-Йо Ма мазкур фестиваль бош ташкилотчиларидан эди. Бу ерда Сибирь Олтой бахшилари айтишувига жўр бўлаётган Хитой ғижжакчилари, қозоқ ўтовлари олдидан шовқин-сурон билан италян ошпази сузаётган пастаси, ўзбек атласининг бетакрор камалаги майдон узра гулзор акс этди. Фестивалга ташриф буюрган нуфузли сиёсатчилар, сенатор, конгрессменлар, давлат, жамоат арбоблари Клин Пауэл айнан Ўзбекистон санъати майдонида алоҳида тўхталиб ўтди.

Маликабонунинг ўзбек каштачилиги нақшу нигорларидан битган либослари томошабинлар олқишига сазовор бўлди. Юборган либос коллекциясининг ярми биринчи куниёқ Американинг жаҳон либослари коллекцияларига сотиб олинди. «Қуёшли юрт камалаги» — америкалик мода дизайнерининг Маликабону коллекциясига шундай ном бергани бежиз эмас.

Жарқўрғондек кичкина шаҳарчада қўғирчоқлар учун курта тика бошлаган Маликанинг либос дизайнида Тошкентдан бошлаган дастлабки ижодий қадами «Дефиле» даражасида Париж — Брюссель — Вашингтон каби жаҳоннинг бу соҳадаги нуфузли пойтахтларида муваффақият қозонди. Энг асосийси, Бойсун нақшлари, Ўзбекистон ранглари ёрдамида Ватанимиз ёшлари ўз ижодий салоҳиятини жаҳонда намойиш этмоқда.

Маликанинг орзулари кўп. Сентябрда ўқишлари бошланади. Унгача Корея, Япония, Туркияда ўтадиган йирик халқаро танлов ва фестивалларга коллекцияларини тайёрлаб улгуриши керак. Сурхонга, Алпомиш элига бориб келиши керак. Момоларидан мерос кашталарни яна синчиклаб «ўқиб» чиқиши керак. Чунки ҳали тилсимини билмаган, сир-сеҳрга бой қанчалаб нақшлар кашф этилмаган. Янги либослари ўша рамзларнинг мингдан бирини ўзида акс эттиролса эди...

Ойбаланд ЖОВБЎРИ қизи.

ҲИКМАТЛИ ЛАТИФАЛАР

Бир киши Ҳасан Басрий ҳазратларининг олдиларига келиб: «Фалончи сенинг ҳаққингда фалондай, пистондай номаъқул гапларни гапирди», дебди.

— Унинг уйида нима қилаётган эдинг?

— Зиёфатга борувдим.

Ҳалиги киши зиёфатга қўйилган таомларни бирма-бир санади. Шунда Ҳасан Басрий: «Ўша одамнинг саккиз хил таоми қорнингга сиғдию, бир оғиз сўзи сиғмадими? Тур кет бу ердан», — дедилар ва ғийбатчини қувиб чиқардилар.

* * *

Тарих соҳасида жаҳон миқёсида тенги кам олимлардан бўлган Маҳмуд Камолдан сўрадилар:

— Сиздаги билимнинг ўндан бирига ҳам эга бўлмаганлар сиздан бир неча баробар кўпроқ танилдилар.Бунинг сабаби нимада экан?

— Мен билмоқ учун ўргандим, улар билинмоқ учун.

* * *

Очкўз бир вазир подшоҳга хушомад қилибди:

— Шоҳим, ақл солиғи олишни ҳеч ўйлаб кўрдингизми? Дунёда кимса йўқки, тентакман деб даъво қилса. Ҳамма бир-биридан ошириб солиқ тўлашга тушади. Шоҳ ёзилиб кулибди:

— Дарвоқе, оқилона тадбир. «Топағон»лигинг эвазига сени ақл солиғидан озод қилдим.

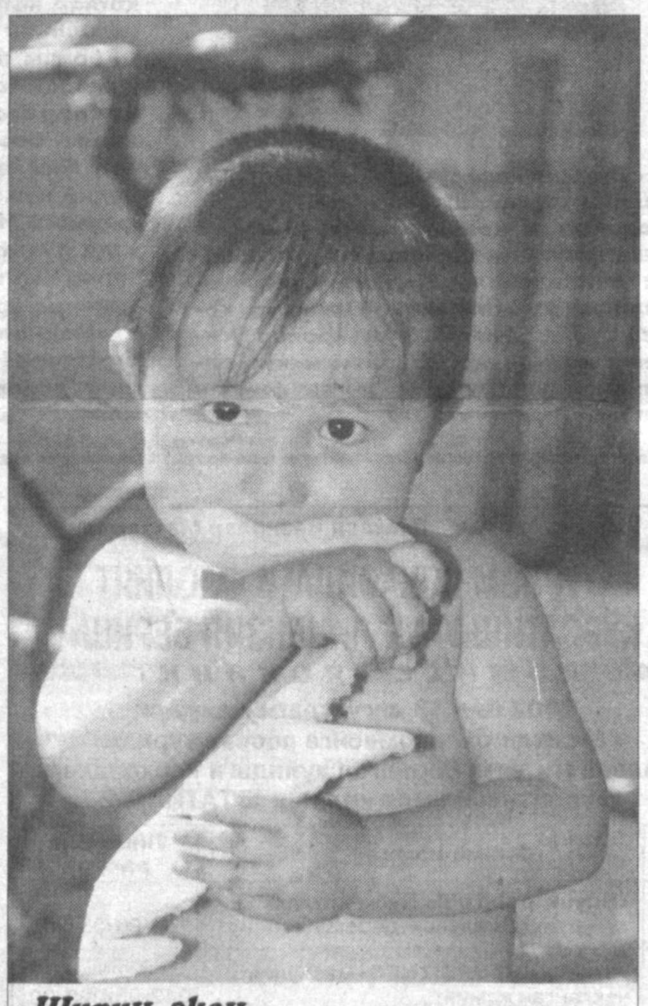

Ширин экан...

Дилшод ЮСУПОВ (ЎзА) сурат лавҳаси.

Айтишларича...

Дунёдаги энг кичкина шаҳар Югославиянинг Истрия ярим оролида жойлашган Хум шаҳарчасидир.Бу ерда ҳаммаси бўлиб битта магазин,2 та черков, бир йўналиш бўйича кунига 3 маротаба қатнайдиган 1 автобус, 2 та кўча,вино дўкони, қабристон,1 та симёғоч, ўн учта ҳовли бор.Тарихий манбаларда бу шаҳарча биринчи бор 1102 йили тилга олинган.Унда айтилишича, Хум қадимги Рим қолдиқлари устида пайдо бўлган экан. У гуркираб ривожланган вақтда аҳолиси 300 тагача кўпайган ва шаҳар ҳуқуқини олган.Бу эса 13 асрга тўғри келади.

* * *

Англиядаги биринчи музей 1683 йили Оксфорд университети қошида очилган.Томошабинлар бу музейга киришда эмас,балки чиқаётганларида қанча вақт томоша қилганлари учун ҳақ тўлашган.

* * *

Францияда косметика маҳсулотлари ниҳоятда харидоргирлиги сабаб, шу соҳанинг ҳар йилги савдо тушуми мамлакат мудофаа бюджетининг 18 фоизига тенг келади.

Биласизми?

Турмуш қурганга бир йил тўлганда чит тўй, икки йил тўлганда қоғоз тўй, ёғоч тўй беш йил тўлганда нишонланар экан. Ўн йил бўлганда атиргул, ўн беш йил бўлганда шиша, чинни тўй йигирма йилда, кумуш тўй 25, марварид тўй 30, платина тўй 35, ёқут тўй 40, олтин тўй 50 йилда ўтказилиши расм бўлган. Бундан ташқари олмос тўй 60, фаровон тўй 70, шоҳона тўй эса 75 йилда нишонланар экан.

ТУМСО

Ҳикоя

— Ҳой, сени бу тўйга ким айтди? Биз туғмас хотинларни тўйга айтмасликка келишганмиз. Тўйга келиб еясан-ичасан. Тўй қиламан десанг туғмаган бўлсанг. Бор уйингга бор.

Қўлидаги тугунини ҳали товонхонага элтиб улгурмаган Гулноз келинни Раҳбар шаддоднинг наштарли таъналари қаршилади.

Гулноз умид билан қўшниларига қаради. Улар ҳам Раҳбар шаддоднинг фикрини маъқуллагандай унга истеҳзоли қараб туришарди.

— Хола, худо бераман деса ҳеч гапмас. Ҳали гапингизга уялиб ҳам қоларсиз.

— Ҳой тумсо! Сен туғиб мени уялтирмоқчимисан!

— Агар сен туғсанг Наби қассобнинг хўкизиям туғади, — дугонасининг гапини маъқуллади Солиҳа хола. — Кет дегандан кейин кетавермайсанми, нима қиласан гапни кўпайтириб. Туғмаслигинг ростми ахир.

Гулнознинг кўз олди қоронғилашиб, қулоқлари шанғиллаб кетди.

— Нега, нима айбим учун?! Мен уларнинг биронталарига ёмонлик қилиш у ёқда турсин қаттиқ гапирмаганман-ку! Э художон, шуларнинг олдида юзимни ёруғ қил!

У тўйхонадан ўқдек отилиб чиқиб кетди.Қўлидаги тугун тушиб қолдими ёки қайтариб олиб кетдими, ҳеч ким сарасоб ҳам солмади.

Даврада қолган аёллар "ошириб юбормадикми", дегандай бир-бирларига қараб қўйишди.

Тўй эгаси Арофат келганда Гулноз мавзусига нуқта қўйилганди.

— Гулноз келин сизлар ўтирган уйдан йиғлаб чиқиб кетди, ҳай-ҳайлашимга ҳам қарамади. Тинчликми?

— Тинчлик. Ишингни қилавер.

Шу-шу бўлдию, Гулноз келин маҳалла-кўйга, тўй-ҳашамга қатнашмай қўйди. Ҳатто одамлардан ўзини олиб қочадиган одат чиқарди.

Ўша куни синфдошининг ўғил тўйидан ичиб келган Ашур хотинини чунонам ҳақоратладики...

— Хўжайин, ундан кўра жавобимни беринг, кетаман! — Бутун журъатини йиғиб, иддао қилди аёл.

— Мана сенга жавоб!

Гулноза юзига теккан тарсакидан юзтубан йиқилди ва ҳушидан кетди.

Бир пасда уй тўс-тўпалон бўлиб кетди. Кимдир Гулнознинг юзига сув сепган, кимдир бошини кўтарган.

— "Тез ёрдам" машинасининг чинқириғи барчани ҳушёр торттирди. Ашурнинг отаси аллақачон дўхтир чақириб улгурган эди.

— Ашур урди деманглар, нақд қамаб қўяди-я, — зорланди қайнона. — Йиқилиб тушди деб айтинглар.

Ашур на отасининг "Хотиндиям шу зайил урадими, яшамасанг жавобини берда-қўй", деганини, на онасининг дийдиёларини эшитарди. Бутун хаёли Гулнозда эди. "Ахир қаттиқ ургандим-ку!"

Гулнозни касалхонага олиб кириб кетишди. Нима қилишини, ким билан гаплашишини билмаган Ашур карахт. Турмуш қурганларига саккиз йил бўлди. У тенгилар уч-тўрт фарзанднинг ота-онаси. Булар эса... Не-не табибларга, катта дўхтирларга учрамади дейсиз. Ҳаммалари бир гапни ёдлаб олишган: "умид бор". Шу пайт ҳамшира уни доктор чақираётганини айтди. Ашурнинг хаёли укпардай тўзғиб кетди.

Дўхтир тундгина одам экан.

— Оғироёқ аёлга ҳам шу қадар беэътибор бўладими одам деган.Гемоглабини — 4! Бу аҳволда қандай қилиб тик оёқда турибди ҳайронман. Мана зарур дармондорилар, уколларнинг рўйхати. Тез муолажани бошлаш керак. Бўлмаса касаллик болага ҳам ўтиши мумкин.

Ашур ҳеч нарсани эшитмасди. Уни дўхтир айтган янгилик эсанкиратиб қўйганди. Бу хушхабар бир зумда қишлоққа тарқалди. Нафақат икки оиланинг, балки бутун қишлоқнинг армони ушалди!

Янгиликни эшитган Гулноз тинмай йиғлар, яратганга илтижо қиларди: ўзингга шукур!

Унинг кўз олдига истеҳзоли, айни пайтда масхараомуз қараб турган ҳамқишлоқлари — Солиҳа хола ва Раҳбар шаддод келди: —Эсон-омон қўлимга олиб олай боламни...

Вақти-соати келиб Гулноз ўғил кўрди. Бутун қишлоқ хурсанд. Айниқса Раҳбар шаддод билан Солиҳа хола. Гулнознинг кичик чилласи чиқар-чиқмас уларнинг уйига ўша тўй куни Гулнозни қувиб солган аёллар бирин-кетин кириб келишди. Уларни кўрган Гулноз терс ўгрилиб уйга кириб кетди.

— Вой келинглар, хуш кўрдик! — ҳеч гапдан хабарсиз Файзихон опа уларни илиқ қарши олади. — Қани ичкарига. Ҳой, Гулнозхон булар сизни йўқлаб келишибди.

Раҳбар шаддод аёлларнинг кайвонийси эмасми, совға-саломларни кўрпача устига қўяркан:

— Файзихон, келинингни овора бўлиб чақирма, барибир чиқмайди. Уни биздан кўнгли қолган, — деди.

Ҳеч гапдан хабарсиз Файзихон "тинчликми" дегандай уларга термулиб қолди.

Раҳбар шаддод Арофатнинг тўйидаги воқеани бир бошдан гапириб берди.

— Яхши қилмабсизлар, опа. Мана худоям бераркану, келинимни ўсал қилибсизлар.

— Ҳой, Файзи, аввало худо, билдингми! Эскилардан қолган гап бор, агар туғмас аёлни кўпчилик олдида ўсал қилса, у дардидунёни унутиб яратганга илтижо қиларкан. Шунда яратган "ол, қулим" деса ажабмас экан.

— Гулнозхон — қишлоқнинг олди келини. Унинг беозорлигини айтмайсанми, шундай келиннинг оиласи бузилмасин деб шу ишни қилдик. Худога шукур, энди хотиржаммиз. Гулноз келин биздан ўпкалайдими йўқми, бунинг аҳамияти йўқ. Энг асосийси, Яратган унга фарзанд ато қилгани.

Бу гапларни эшик орқасида эшитиб ўтирган Гулнознинг кўзларига ёш келди. Отасининг мева солмаган гилосни "Сени кесиб ўтин қиламан, мева қилмайдиган дарахтнинг менга кераги йўқ" дея, болта билан бирикки урганни ёдига тушди.

Ўшанда отаси "Энди гилос худодан сермева бўлишни сўрайди. Буям эскилардан қолган ирим-да", деганлари ёдига тушди. Гўё фарзанд кўришига ана шу шаддод, айни пайтда оқила аёллар сабабчидай уларга меҳри товланиб кетди.

Мавжуда ХОЛМАТОВА.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, «Ўзбектеатр» ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Театр» журнали таҳририяти жамоаси журналнинг бош муҳаррири Раҳимжон Ориповга падари бузрукввори, иккинчи жаҳон уруши ногирони

ТУРОБ отанинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Тошкент Педиатрия тиббиёт институти ректорати ва институт жамоаси юқумли касалликлар ва эпидемиология кафедраси доценти Турсуной Агзамовага волидаи муҳтарамаси

САНОБАР аянинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ядро физикаси институти жамоаси институтнинг етакчи илмий ходими, физика-математика фанлари доктори Манзура Усмановага турмуш ўртоғи

Темур ВАЛИЕВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ядро физикаси институти жамоаси институтнинг капитал қурилиш бўйича директор ўринбосари Маъмуритдин Маҳкамовга падари бузруквори

УБАЙДУЛЛА отанинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«Маҳаллийсаноатинвест» молия инвестиция компанияси жамоаси, Андижон вилояти «Маҳаллий саноат» тармоғининг собиқ раҳбари

Одилжон СОДИҚОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия билдиради.

«Халқ сўзи» «Народное слово»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
Э. БОЛИЕВ (масъул котиб — «Халқ сўзи»),
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
Ш. ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ,
Ш. РИЗАЕВ,
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
О. ҚАИПБЕРГЕНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34; 133-78-92
Иқтисодиёт — 136-36-65; 132-10-65
Маънавият ва маърифат — 136-35-60;
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва халқ таълими — 132-12-08;
Янгиликлар ва халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида 00001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 777, 27606 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2.

Газета таҳририят компьютер базасида терилди ҳамда операторлар **Ж. ТОҒАЕВ** ва **З. БОЛТАЕВ** томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — **Ю. ҲАМИДОВ.**
Навбатчи муҳаррир — **А. ҲАЙДАРОВ.**
Навбатчи — **Б. ОСТОНАҚУЛОВ.**
Мусаҳҳиҳ — **О. АБДУАЗИМОВ.**

• МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
t — тижорат материали.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00. Топширилди — 23.40
1 2 3 4 5 6